

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Pedagogická fakulta

Ústav speciálněpedagogických studií

Radana Hynčicová

V. ročník – prezenční studium

Učitelství pro 1. stupeň ZŠ a speciální pedagogika

**SPECIÁLNĚPEDAGOGICKÁ
PODPORA A JEJÍ ORGANIZACE
V DÁNSKU**

Diplomová práce

Vedoucí práce: doc. Mgr. PaedDr. Jan Michalík, Ph.D.

OLMOUC 2011

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně pod vedením doc. Mgr. PaedDr. Jana Michalíka, Ph.D., uvedla všechny použité literární a odborné zdroje a dodržovala zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 26.3.2012

.....

Poděkování

Děkuji doc. Mgr. PaedDr. Janu Michalíkovi, Ph.D. za odborné vedení diplomové práce, za cenné rady a náměty k její obsahové stránce i věcné připomínky k tvorbě a organizaci. Dále bych chtěla poděkovat pracovníkům pedagogicko-psychologických center v Dánsku, se kterými jsem v průběhu tvorby diplomové práce spolupracovala a konzultovala. Poděkování patří také mým dánským přátelům za překladatelskou pomoc a všem mým blízkým za psychickou a morální podporu.

V Olomouci dne 26.3.2012

.....

Obsah

Úvod	7
1 Dánsko	10
2 Organizace vzdělávání v Dánsku	13
2.1 Předškolní vzdělávání	15
2.2 Základní vzdělávání	16
2.2.1 Folkeskolen	16
2.2.2 Privátní školy (Frie Grundskoler)	18
2.2.3 Závěrečné zkoušky	19
2.3 Střední vzdělávání a odborný výcvik	20
2.3.1 Všeobecné střední vzdělávání	20
2.3.2 Odborné vzdělávání a výcvik	21
2.3.3 Produkční školy (Produktionsskoler)	24
2.4 Další vzdělávání a výcvik.....	25
2.4.1 Navazující školy (Efterskoler).....	25
2.4.2 Školy vedení domácnosti a ručních prací (Husholdnings- og håndarbejdsskoler)	25
2.4.3 Školy pro mládež (Ungdomsskoler)	26
2.4.4 Střední školy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov).....	26
2.5 Další statistické údaje o školství v Dánsku	27
2.5.1 Statistiky speciálního vzdělávání	28
3 Zdravotní postižení a speciální vzdělávací potřeby v kontextu vzdělávání a poradenství v České republice	30
3.1 Organizace systému školství v ČR.....	30
3.1.1 Předškolní vzdělávání	30
3.1.2 Základní vzdělávání	31

3.1.3 Střední vzdělávání.....	32
3.2 Speciálně pedagogická podpora v ČR	33
3.2.1 Formy speciálního vzdělávání.....	35
3.2.2 Zařazování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do speciálního vzdělávání	35
3.2.3 Individuální vzdělávací plán	36
3.3 Poradenský systém v ČR – školská poradenská zařízení	37
3.3.1 Pedagogicko-psychologická poradna	39
3.3.2 Speciálně pedagogická centra	40
3.4 Další statistické údaje o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	42
4 Organizace speciálně pedagogické podpory v Dánsku	45
4.1 Historie speciálně pedagogické péče v Dánsku.....	46
4.2 Předškolní vzdělávání a raná péče	47
4.3 Základní vzdělávání	49
4.4 Střední vzdělávání.....	51
4.5 Svobodná volba školy.....	52
4.6 Speciálně pedagogická podpora	53
4.6.1 Organizace speciálně pedagogické podpory v komunálních školách	54
4.6.2 Proces zařazení žáka do systému speciálně pedagogické podpory	55
4.6.3 Podání stížností na speciálně pedagogickou podporu a speciální vzdělávání.....	57
4.6.4 Individuální vzdělávací plán	58
4.7 Systém poradenství a pedagogicko-psychologická centra.....	60

4.7.1	Zaměstnanci pedagogicko-psychologických center.....	62
4.8	Národní organizace znalostí a odborných poradenských služeb (VISO)	64
5	Systém podání stížností na speciální vzdělávání a Rada pro stížnosti týkající se rozsáhlé speciálně pedagogické podpory ...	66
5.1	Složení a organizace Rady	66
5.2	Kdo a jak může stížnost podat	67
5.3	Proces zpracování stížností	68
5.4	Uzavření stížností	69
5.5	Důvody stížností	70
	Závěr.....	74
	Seznam použité a doporučené literatury	76
	ANOTACE	

Úvod

V České republice je v současnosti významným způsobem diskutována otázka naplňování speciálních vzdělávacích potřeb dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a jejich účast v jednom ze dvou hlavních vzdělávacích proudů - systému běžného školství a systému školství speciálního. První systém bývá někdy označován jako inkluzivní a druhý jako segregáční, i když ve skutečnosti obsah těchto pojmů není vyčerpán pouhým pojmenováním dané školy. Rozhodující je vždy úroveň vztahů uvnitř vzdělávacího zařízení, míra připravenosti pedagogů respektovat individuální vzdělávací potřeby žáků, systémová podpora legislativní, ekonomické a personální povahy.

Součástí těchto diskusí je v ČR rovněž otázka posuzování speciálních vzdělávacích potřeb. Ty až dosud byly v ČR vnímány jako „horizontální“, tedy jednalo se o zdravotní postižení, zdravotní znevýhodnění a sociální znevýhodnění (§ 16 školského zákona). Nedostatky uvedeného třídění jsou zřejmé. Především neumožňují posoudit správně „míru či hloubku“ speciálních vzdělávacích potřeb, jež vyplývá z míry (stupně) daného zdravotního postižení, či pro účely vzdělávání ještě přesněji míry a úbytku příslušné funkce, která si následně vyžaduje příslušnou kompenzaci (podporu).

V České republice je proto na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci připravován projekt ESF, operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost s názvem „Inovace činnosti SPC při posuzování speciálních vzdělávacích potřeb dětí a žáků se zdravotním postižením“, zaměřený na systém posuzování uvedených speciálních vzdělávacích potřeb v rámci inovace činnosti speciálně pedagogických center u nás tak, že bude více zohledněn skutečný stav daného žáka, vyjádřený v procesu standardizovaného posuzování jeho potřeb.

Součástí tohoto projektu je i řešení procesních a procedurálních otázek poskytování této podpory u nás.

Na výzvu vedoucího řešitele projektu doc. Mgr. PaedDr. Jana Michalíka, Ph.D. z Ústavu speciálněpedagogických studií bylo proto rozhodnuto i o mapování situace ve vybraných zemích Evropské Unie. Předkládaná diplomová práce je tak výsledkem zjišťování stavu a průběhu činností obdobných poradenských zařízení v Dánsku.

V první části této práce je Dánsko stručně představeno demograficky i politicky se zaměřením na vzdělávání a speciálně pedagogickou podporu. Následuje kapitola, která je zaměřena na organizaci vzdělávání v Dánsku. Zde je popsán systém školství od předškolního vzdělávání až po střední vzdělávání všeobecné i odborné, stručně charakterizovány jednotlivé vzdělávací obory a typy škol a doplněny o statistické údaje o počtu žáků v jednotlivých oborech vzdělávání, o podílu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a další.

V následující kapitole se věnuji především aktuální situaci v České republice – organizaci školství, speciálního vzdělávání a školským poradenským zařízením z pohledu platné legislativy.

Vlastní průběh a organizace speciálně pedagogické podpory v Dánsku je popsán ve čtvrté kapitole a přináší komplexní pohled na tuto problematiku – včetně historického exkurzu, organizaci a formy speciálně pedagogické podpory, proces zařazení žáka do systému speciálně pedagogické podpory, popis poradenského systému, spolupráci školy a poradenského zařízení se zákonnými zástupci žáka a žákem samotným.

Závěrečná kapitola se podrobněji věnuje podání stížností a odvolání na rozsáhlejší speciálně pedagogickou podporu v Dánsku. Zde na národní úrovni funguje speciální Rada pro stížnosti týkající se rozsáhlé speciálně pedagogické podpory, složená z odborníků, zabývající se těmito stížnostmi. Oddíl se věnuje především procesu zpracování a podání stížností – kdo, za jakých podmínek a především na co lze stížnost Radě postoupit.

Celá práce byla připravována jako svého druhu příspěvek do zmíněné diskuse o naplňování speciálních vzdělávacích potřeb dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením u nás. Zkušenosti zahraničních vzdělávacích systémů mohou být v tomto směru inspirující.

1 Dánsko

Dánsko, s hlavním městem Kodaň, se nachází v Severní Evropě a je nejmenší ze skandinávských zemí vedle Švédska, Norska a Finska. Dánsko se rozkládá na Jutském poloostrovu, který tvoří největší část území státu, na dvou velkých ostrovech – Fyn a Sjælland - a dále na více jak 400 pojmenovaných ostrovech, ze kterých je obydleno kolem 80. Na východě je Dánsko omýváno Baltským mořem a na západě Severním mořem. Jedinou suchou hranici má na jihu s Německem. Mezi další velká města patří například Aarhus, Aalborg, Esbjerg, Kolding nebo Odense.

Dánské království má dvě autonomní provincie – Faerské ostrovy, které se nacházejí v severním Atlantickém oceánu severozápadně od Skotska, a Grónsko. Grónsko má více než pět set krát větší rozlohu a stokrát méně obyvatel než samotné Dánsko. Populace Dánska dosahuje nyní kolem 5,6 milionů obyvatel, z toho v hlavním městě žije kolem 1,81 milionu obyvatel.

Tabulka č. 1 Rozložení populace dle věku a pohlaví v Dánsku v roce 2010

Věk	Ženy	Muži	Celkem
0 – 9	308,352	324,388	632,740
10 – 19	347,252	366,440	713,692
20 – 29	310,375	312,420	622,795
30 – 39	366,354	365,679	732,033
40 – 49	405,284	411,084	816,368
50 - 59	356,649	358,983	715,632
60 – 69	342,983	333,051	676,034
70 - 79	204,370	171,437	375,807
80 +	150,595	79,879	230,474
Celkem	2,792,214	2,723,361	5,515,575

Zdroj: U.S. Census Bureau, IDB, cit. dne 16.2.2012

Největší národnostní menšinou je turecká menšina, která představuje 11,5% z celkového počtu všech imigrantů v zemi. Imigranti a jejich potomci přitom tvoří přibližně 9% obyvatelstva Dánska. (1, s. 11)

Oficiálním jazykem je Dánština. Se zvyšující se internacionalizací, především v oblasti terciálního vzdělávání, se rozšiřuje nabídka kurzů a programů v angličtině. (1, s. 11) V Dánsku je kladen velký důraz na výuku angličtiny, která probíhá na základních školách již od třetí třídy (s povolením úřadů je možno začít s výukou angličtiny ve škole již v 0. ročníku.) Mezi minoritní jazykové skupiny patří němčina, turečtina, srbochorvatština, pákistánština a arabština. (1, s. 11)

Dánsko je jednou z nejstarších konstitučních monarchií na světě. Současná královna Margareta II. je uznávanou a respektovanou osobností společenského i veřejného života. Formálně má výkonnou moc v rukou královna, avšak ve skutečnosti je výkonná moc v rukou předsedy a dalších členů vlády. Parlament (Folketing) je jednokomorový a skládá se ze 179 křesel, přičemž dvě křesla jsou obsazeny zástupci Grónska a rovněž dvě křesla patří zástupcům Faerských ostrovů. Vláda je složena z 19 ministerstev, mezi kterými je i Ministerstvo školství a mládeže – Ministeriet for Børn og Undervisning.

Dánsko je členem Evropské Unie od roku 1973, ale není součástí Eurozóny a oficiální měnou je zde tedy dánská koruna. Faerské ostrovy a Grónsko součástí EU nejsou. Dánsko je také jedním ze zakládajících členů NATO a OECD.

Země je dle nové reformy z roku 2007 správně rozdělena do pěti regionů (Hovedstaden, Sjælland, Syddanmark, Midtjylland, Nordjylland), které nahradily dřívější rozdělení státu na 16 hrabství. Hlavními orgány regionů jsou regionální rady se 41 členy, volenými přímo na dobu čtyř let. V čele každé rady stojí předseda, který je radou volen také na dobu čtyř let. Mezi úkoly jednotlivých regionů patří oblast zdravotnictví, provoz a řízení

sociálních a speciálně pedagogických institucí a regionální rozvoj. (11)

Těchto pět regionů je dále rozděleno do celkem 98 komun. Na komunální úřady bylo po reformě přeneseno více zodpovědnosti a pravomocí. V oblasti vzdělávání jsou to především komunální základní školy, speciálně pedagogická podpora v těchto školách a speciální vzdělávání dospělých a projednávání stížností na speciálně pedagogickou podporu a speciální školství.

2 Organizace vzdělávání v Dánsku

Jak již bylo zmíněno výše, s reformou v roce 2007 došlo k přerozdělení zodpovědnosti na komunální, regionální a národní úrovni v jednotlivých oblastech a otázkách týkajících se vzdělávání.

Regiony mají v oblasti vzdělávání zodpovědnost za:

- fungování a řízení nejvíce specializovaného vzdělávání na regionální a národní úrovni;
- fungování a řízení vzdělávacích institucí se speciálním vzděláváním pro jedince se sluchovým, řečovým nebo zrakovým postižením;
- koordinaci vzdělávání ve vztahu středního vzdělávání a vzdělávání dospělých, včetně přípravného vzdělávání dospělých (FVU) a vzdělávání jedinců s dyslexií. (1, s. 9)

Stát je zodpovědný za:

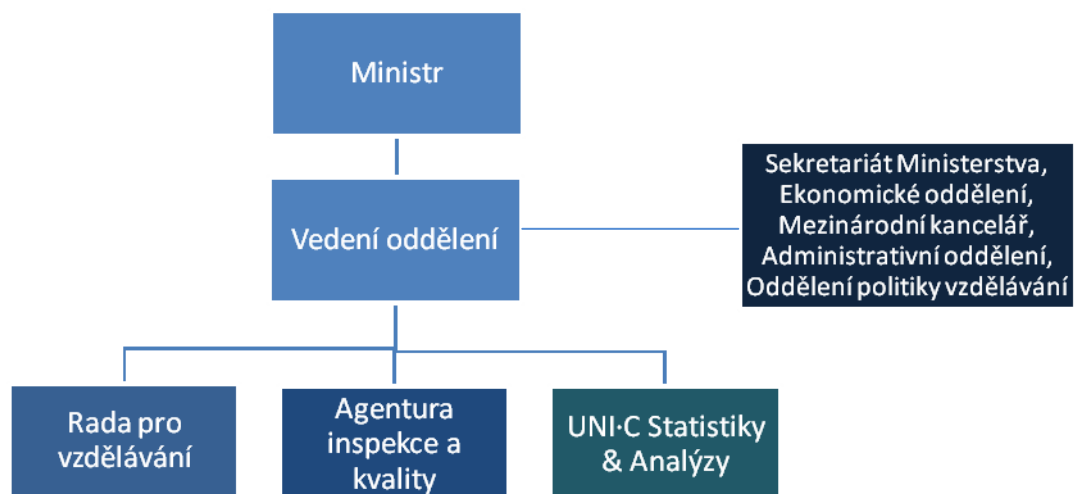
- vytyčování cílů v oblasti obsahu vzdělávání na základních školách, včetně speciálního vzdělávání;
- centra pro podporu vzdělávání, včetně učebních pomůcek a materiálů;
- vzdělávání mladistvých;
- další vzdělávání, vzdělávání dospělých;
- krátké a střednědobé vyšší vzdělávání;
- univerzitní vzdělávání;
- výzkum. (1, s. 9)

Ministerstva odpovědná za vzdělávání jsou:

- Ministerstvo sociálních věcí (Socialministeriet) – předškolní vzdělávání;
- Ministerstvo školství a mládeže (Ministeriet for Børn og Undervisning) – základní vzdělávání, střední vzdělávání a odborné vzdělávání, vzdělávání dospělých (kromě univerzitního vzdělávání);

- Ministerstvo vědy, techniky a inovace (Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser) – univerzity a výzkumné programy;
- Ministerstvo kultury (Kulturministeriet) – diplomové programy Královské akademie užitého umění, školy architektury a další;
- Ministerstvo obrany (Forsvarministeriet) – vojenské vzdělávání. (1, s. 10)

Ministerstvo školství a mládeže bylo založeno již roku 1848 a je tedy jedním z nejstarších ministerstev v zemi. Novou ministryní školství od října 2011 je Christine Antorini. „Ministerstvo formuluje své vize a cíle ve vytvoření akademicky kvalitního a silného vzdělávání pro všechny bez ohledu na personální nebo sociální podmínky.“ (33, cit. dne 16.2.2012) Organizace ministerstva je naznačena v následujícím schématu:

Zdroj: www.uvm.dk, cit. dne 29.10.2011

Rada pro vzdělávání (UDST) je odpovědná za vývoj, provoz a zajišťování služeb ministerstva a legislativu v následujících oblastech:

- *obsah vzdělávání a řízení* (struktura a obsah vzdělávání ve vztahu k potřebám společnosti, akreditace, stanovení vzdělávacích cílů, odborný výcvik, vzdělávací prostředí, vzdělávací materiály a informační technologie ve vzdělávání, vzdělání na všech stupních včetně speciálního vzdělávání a další)
- *granty ve školství*
- *administrace týkající se vzdělávání* (kvalifikace učitelů, poradenství a proces přijetí do určitých typů vzdělávání, instituce odborného vzdělávání, platební a pracovní podmínky, školní rady a další)
- *administrativní služby* pro školní rady, poradenství, granty apod. (33, cit. dne 29.10.2011)

2.1 Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání je upravováno zákonem LBK nr 668 af 17/06/2011 (Bekendtgørelse af lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge (dagtilbudsloven)) o předškolním vzdělávání a dalších centrech denní péče, centrech volnočasových a klubových aktivit určených pro děti i mládež. Všechny děti v Dánsku musí mít možnost navštěvovat tato zařízení. (33, cit. dne 29.10.2011) Komunální úřady mají povinnost zřizovat tato zařízení jako součást vzdělávacího systému v lokální oblasti, aby se zabraňovalo sociálnímu vyloučení dětí a vytvářely se preventivní a podporující opatření zaměřené na děti se zdravotním postižením. Tato zařízení mají za úkol podporovat vývoj dítěte, jeho schopnosti a duševní pohodu. (13)

2.2 Základní vzdělávání

2.2.1 Folkeskolen

Folkeskolen je dánská komunální základní škola, která se skládá z nultého ročníku, devíti ročníků prvního a druhého stupně a 10. volitelného ročníku. Důležitou roli hrají komunální úřady, které nesou zodpovědnost za to, aby se všem dětem dostalo základního vzdělání. Devítileté vzdělání je povinné pro žáky ve věku mezi 6-7 a 16 lety. Folkeskolen je jednou ze tří možností absolvování základního vzdělávání, vedle privátních škol a domácího vzdělávání.(14) Nicméně v Dánsku existují další dvě možnosti dokončení základního vzdělávání – efterskole a ungdomsskole. (viz níže).

Folkeskolen jsou na národní úrovni regulovány školským zákonem – Folkeskoleloven LBK nr 998, který poskytuje základní rámec pro školní aktivity. Školský zákon a prováděcí předpisy definují společné cíle a standardy týkající se vyučovacích předmětů společné pro všechny komunální školy. Tyto směrnice nastavují cíle pro jednotlivé vyučovací předměty, stejně tak jako pravidla pro organizaci a vedení škol. Na druhou stranu je záležitostí komunálních úřadů určovat, jak budou školy organizovány v praxi respektující rámec nastavený školským zákonem. Jednotlivé komunální úřady musí připravit výroční zprávu popisující komunální školní systém a akademickou úroveň jednotlivých školských zařízení.(14)

Velmi důležitá je spolupráce mezi rodinou a školou. Školský zákon jasně stanovuje požadavek spolupráce školy s rodiči (zákonnými zástupci). Zákonní zástupci žáka musí být pravidelně (nejméně dvakrát ročně) informováni o osobním a sociálním vývoji dítěte a jeho akademických výsledcích.(14) Rodiče mají možnost ovlivňovat dění ve škole skrze své zapojení ve školní radě (skolebestyrelsen). Školy mají povinnost zřizovat školní radu, která se skládá z 5 nebo 7 zástupců z řad rodičů (zákonných zástupců), 2 zástupců z řad zaměstnanců a 2 zástupců z řad

žáků. Předseda školní rady je jmenován ze zástupců rodičů a zákonných zástupců na čtyři roky a zbytek rady pouze na období jednoho roku. Působení ve školní radě se považuje za občanskou povinnost. Pokud je tedy někdo požádán, je morálně zavázán tuto službu plnit. Náplň práce školní rady představuje vytváření principů pro školní aktivity včetně kooperace mezi školou a zákonnými zástupci, rozdělení práce mezi učiteli, způsob uvědomování zákonných zástupců o školních výsledcích žáka, organizaci vyučování (definování počtu hodin v jednotlivých ročnících, speciálně pedagogická podpora ve škole, umístění žáků ve třídách a další), školní akce v průběhu roku, školy v přírodě a organizaci volnočasových aktivit ve škole. Školní rada schvaluje také školní rozpočet a rozdělování finančních prostředků.(33, cit. dne 5.11.2011)

V roce 2008 fungovalo celkem 1,605 škol v 98 komunách, kde se vzdělávalo 595,573 žáků. Průměrný počet žáků ve třídě byl 19,6%. Z celkového počtu učitelů 50,972 byly ženy zastoupeny ze 67% a 45% z nich byly ženy mladší 45 let. Celkem 10,491 žáků bylo zařazeno do systému rozsáhlejší speciálně pedagogické podpory a ve školách se vzdělávalo celkem 59,869 bilingválních studentů.(14)

V průběhu posledního ročníku prvního stupně (6. ročník) základní škol se pro žáky vytvářejí individuální plány za účelem formovat podklady pro rozhodování o dalším vzdělávání po ukončení povinné školní docházky nebo volitelného 10. ročníku. Jsou založeny na takzvaném „Uddannelsesbogen“ a „Uddannelsesplanen“, které představují jakési vzdělávací portfolio žáka, které obsahuje popis žakových zájmů, očekávání a přání i vlastností a schopností. Vytváří se na základě dialogů mezi žákem a poradcem a později mají sloužit jako návod pro definování důležitých otázek v průběhu přechodu žáka do středního vzdělávání nebo zaměstnání. V Dánsku funguje celkem 45 poradenských center pro mládež, které pokrývají oblast 98

komun a poskytují poradenství v této oblasti jedincům do 25 let.(26, cit. dne 5.11.2011)

Aby žáci byli lépe připraveni na rozhodnutí o dalším vzdělávání nebo zaměstnání, je v posledním ročníku zařazen také speciální předmět, který se zaměřuje na možnosti pracovního trhu, dalšího všeobecného vzdělání a odborného výcviku. Dále je žákům nabídnut odborný výcvik, který se v určitém poměru střídá s vyučováním ve škole. Za tento „pracovní“ trénink žák obdrží i finanční ohodnocení. (Tento systém je v několika evropských zemích znám jako „Duální systém“.) (26, cit. dne 5.11.2011)

2.2.2 Privátní školy (Frie Grundskoler)

První privátní škola pro děti byla založena v roce 1852. Původně byly tyto školy určeny pro vesnické obyvatelstvo. Idea privátních škol je založena na myšlenkách duchovního, básníka a politika N. F. S. Grundtviga (1783-1872) a učitele Christena Kolda (1816-1870). Kolem 14% z celkového počtu žáků základních škol navštěvuje privátní školy, které jsou typicky menší než komunální školy. Privátní školy mohou být rozděleny přibližně do těchto kategorií:

- malé nezávislé školy ve vesnických oblastech (friskoler);
- velké nezávislé školy v městských oblastech (privatskoler);
- církevní a kongregační školy;
- svobodné nezávislé školy;
- školy se specifickým vzdělávacím cílem, jako například školy Rudolfa Steinera (waldorfské školy);
- minoritní německé školy;
- školy pro imigranty. (33, cit. dne 5.11.2011)

Privátní školy jsou financovány vládou bez ohledu na jejich náboženské, vzdělávací, etnické či jiné zaměření. Vzdělávací obsah a celkový výstup je rovnocenný komunálními školám. Zákon

o privátních školách LBK nr 1135 af 07/12/2011 Gældende (Friskoleloven) dále upravuje a specifikuje oblast vzdělávání, organizaci závěrečných zkoušek, financování, podíl lokálních úřadů na chodu školy a další.(19)

Tabulka č. 2 Počet žáků v privátních školách

Školní rok	Počet žáků v komunálních školách	Počet žáků v privátních školách	Celkem	% žáků v privátních školách z celkového počtu žáků
2006/2007	595,573	92,090	687,663	13,39
2007/2008	586,435	91,232	677,667	13,46
2008/2009	579,563	95,931	675,568	14,20

Zdroj: www.uvm.dk, cit. dne 14. 11. 2011

2.2.3 Závěrečné zkoušky

Závěrečné zkoušky, které žáci skládají na konci 9. ročníku státních základních škol, jsou povinné pro všechny. Dobrovolně je žáci mohou složit v 10. ročníku, kdy jsou ale na ně kladeny mírně vyšší akademické nároky. Tyto zkoušky byly zavedeny zákonem č. 313 z roku 2006, aby bylo zajištěno, že všichni žáci mají při opouštění základní školy dobré akademické základy pro absolvování středních škol, popřípadě jiného dalšího vzdělávání. Zkoušky podléhají směrodatným pravidlům platným ve všech regionech a testy jsou sestaveny a také hodnoceny centrálně. Celkem musí žáci absolvovat zkoušení v sedmi předmětech. Podrobnosti o povinných a nepovinných předmětech jsou stanoveny školským zákonem.(33, cit. dne 14.10.2011)

Škola nemůže získat obecnou výjimku z účasti žáků na závěrečných zkouškách. Nicméně ředitel školy může rozhodnout o osvobození konkrétního žáka ze zkoušky z jednoho nebo více předmětů. To se týká především žáků, pro které se skládání těchto závěrečných zkoušek z důvodu těžkého postižení nebo nedostatečné znalosti dánského jazyka považuje za nevhodné. Před tímto rozhodnutím musí být zváženo, zda žák nemůže

zkoušku (zkoušky) vykonat ve speciálně upravených podmínkách. Ředitel rozhoduje na základě pedagogicko-psychologického hodnocení a vše musí být konzultováno s rodiči žáka. (26, cit. dne 8.10.2011)

2.3 Střední vzdělávání a odborný výcvik

2.3.1 Všeobecné střední vzdělávání

Všeobecné střední vzdělání v Dánsku je možné získat na čtyřech typech středních škol. Jejich společným cílem je připravit studenty na další vzdělávání. Školy fungují jako samosprávné instituce, které jsou financovány grantovým systémem přidělovaným podle počtu studentů. Ředitelé škol odpovídají školním radám, které mají celkovou zodpovědnost za fungování škol a jejich aktivit.

- *Gymnázium (STX-program)* je spojováno s akademickými předměty, především zaměřeno na humanitní předměty, přírodní a společenské vědy. Studium je rozděleno do dvou studijních etap – základní program (povinné předměty), který trvá půl roku a specializovaný studijní program trvajícím dva a půl roku. Specializovaný studijní program navíc přináší volitelné předměty, celoroční multidisciplinární projekty, specializované projekty a speciální studijní program skládající se typicky ze tří předmětů.
- *HHX-program* je zaměřen na ekonomické a socioekonomické předměty v kombinaci s cizími jazyky a všeobecně vzdělávacími předměty. Struktura programu je podobná předchozímu STX-programu.
- *HTX-program* je zaměřen na vyšší technické vzdělání - tedy na technické předměty a přírodní vědy v kombinaci se všeobecným vzděláním. Část vyučování probíhá v dílnách a laboratořích. Struktura programu je stejná jako u STX-programu.

- Důraz v *HF-programu* je kladen na teoretickou i praktickou stránku. Svým vzdělávacím obsahem je podobný gymnáziím, ale studenti mají větší volnost ve výběru předmětů. V tomto programu je kladen důraz na převzetí odpovědnosti za sebe sama a své studijní výsledky, získat analytické a kritické schopnosti, základní vhled do přírodních a společenských předmětů a zároveň rozvíjet své lingvistické kompetence. Tento program absolvuje každý rok přibližně 80,000 studentů. (33, cit. dne 15.11.2011)

STX-program, HTX-program a HHX-program jsou školy tříleté a přijímají studenty po ukončení devátého ročníku. Školy nabízející program HF jsou dvouleté a přijímají studenty po ukončení dobrovolného desátého ročníku.(33, cit. dne 15.11.2011)

Tabulka č. 3 *Počet studentů v programech všeobecného středního vzdělávání v letech 2008 – 2011*

	2008	2009	2010	2011
STX	19,363	21,260	22,036	23,400
HF	3,941	4,145	4,332	5,200
HHX	6,890	6,891	7,015	7,000
HTX	2,430	2,636	2,909	3,400
Celkem	32,624	35,022	36,292	39,000

Zdroj: www.uvm.dk, cit. dne 15. 11. 2011

2.3.2 Odborné vzdělávání a výcvik

Základní program odborného vzdělání a výcviku (EUG) je individualizovaný program vedoucí především ke vstupu do zaměstnání, méně často k dalšímu vzdělávání. EUG kombinuje praktickou odbornou část a teoretickou část v rozsahu půl roku až tří let, kde teoretická – školní část trvá v rozsahu 20 až 40 týdnů. Pro každého studenta je vypracován individuální EUG plán adaptovaný individuálním potřebám, přáním a kvalifikaci. V programu figuruje EUG koordinátor/poradce, který musí zajistit,

aby jednotliví studenti dosáhli požadovaných profesionálních kompetencí. Praktický výcvik může probíhat v celém spektru pracovního trhu, v soukromém i veřejném sektoru. Pracovní místa pro praktický trénink jsou velkou měrou zastoupeny ve společnostech, které nemohou být schválena pro VET program (Odborný výcvik a vzdělávání) – viz níže. EUG absolventi obvykle pracují na asistentských pozicích. Cílovou skupinou tohoto programu jsou mladí lidé pod třicet let, více prakticky orientovaní, kteří neinklinují k akademickému vzdělání. Průměrný počet studentů je kolem sedmi set ročně. Od jednotlivých komun je vyžadováno, aby v lokálních oblastech vybudovaly strukturu EUG programu pro tuto cílovou skupinu mladých lidí. Odborná učiliště a produkční školy (viz níže) mohou tuto povinnost zastoupit jménem komunálních úřadů. (33, cit. dne 15.11.2011)

Tabulka č. 4 Počet nových studentů, kteří započali studium v EUG programu v letech 2007-2009

	2007	2008	2009
Přírůstek studentů	788	952	1,248
Podíl mužů	59,5 %	64,1%	67,8%
Podíl žen	40,5%	35,9%	32,2%

Zdroj: www.uvm.dk, cit. dne 15.11.2011

Programy *Odborného vzdělání a výcviku (VET)* mají podobný koncept jako předchozí EUG programy a fungují jako programy alternující. Praktický výcvik ve firmách alternuje s odborným teoretickým vzděláním v odborných učilištích. Student musí v rámci odborného výcviku uzavřít smlouvu s firmou, která byla odsouhlasena konfederací zástupců zaměstnavatelů a zaměstnanců. Cílovou skupinou nejsou jen mladí lidé, kteří právě ukončili základní vzdělávání, ale i dospělí jedinci s předchozí pracovní zkušeností. Hlavním úkolem programů je motivace studentů k dokončení celého programu, přičemž zároveň získají potřebnou kvalifikaci pro nové zaměstnání. Financování

škol a supervize je otázkou ministerstva, nikoliv komunálních úřadů.(33, cit. dne 18.12.2011)

Kolem 56,000 studentů započne studium ve VET-programech každý rok. Většina z nich po ukončení nastoupí do zaměstnání a pouze kolem 5 % studentů pokračuje v dalším vzdělávání. VET-programy nabízí 117 institucí - z toho 97 jsou vyšší technické školy a dvacet vyšších odborných škol nabízejících programy orientující se na sociální a zdravotní péči. Školy často zároveň nabízejí i další vzdělávací programy (HHX a HTX) a další vzdělávání a odborný výcvik pro dospělé jedince (C-VET neboli AMU). Školy mezi sebou často kooperují s cílem nabízet studentům krátkodobé programy vyššího vzdělávání.(33, cit. dne 18.12.2012)

Celý program se skládá ze základního a hlavního kurzu. Délka základního kurzu je flexibilní, obvykle se pohybuje od 20 do 25 týdnů, ale záleží na individuálních ambicích studenta a především na jeho předchozí kvalifikaci. Hlavní kurz (vlastní VET-program) funguje na alternujícím principu, jak bylo uvedeno výše. Délka kurzu se nejčastěji pohybuje od tří do tří a půl let, ale záleží na typu programu (může se pohybovat i od jednoho a půl do pěti let). Od roku 2008 jsou programy seskupeny do dvanácti kategorií – např. doprava a logistika; zvířata, rostliny a příroda; stavby a konstrukce; mediální produkce a další. (33, cit. dne 18.12.2011)

Pro každého studenta je vytvářen individuální plán a studijní kniha. Firmy, v nichž praktický výcvik probíhá, vypracovávají individuální plány pro odborný výcvik, které jsou flexibilní a mohou být upravovány v průběhu studia. Studentovy výsledky jsou vkládány do studijní knihy (portfolia), která zároveň plní funkci zpětné vazby pro studenta i jeho poradce. Oba tyto dokumenty se vedou v elektronické formě, aby mohly být průběžně doplňovány a aktualizovány. Studijní poradci mají za úkol vést studenty k úspěšnému dokončení studia, asistovat s vyhledáváním společností a uzavíráním výcvikových smluv. Studentům se

speciálně vzdělávacími potřebami se dostává podpory od zvláštních poradců/instruktorů. Ve zvláštních případech jim může být nabídnuto i psychologické poradenství. (33, cit. dne 18.12.2011)

2.3.3 Produkční školy (Produktionsskoler)

Produkční školy jsou nezávislé instituce, jejichž status musí být uznán komunálními úřady, které poskytují studentské granty. Tyto školy mohou přijmout pouze studenty, kteří dostávají studijní grant. Ten získávají, pokud jsou komisí identifikováni jako cílová skupina pro studium na produkční škole. Cílovou skupinou jsou mladí lidé pod 25 let, kteří ještě neukončili vyšší vzdělávání, přerušili ho nebo nejsou ještě připraveni na další vzdělávání. Ve většině případů studenti přicházejí ze základních škol a jsou mladší 21 let. Maximální délka studia na produkční škole je jeden rok, ale průměrně 37 % studentů studuje kratší dobu než tři měsíce. (33, cit. dne 15.11.2011)

Konfederace zaměstnavatelů a zaměstnanců musí být stejně jako komunální úřady zastoupena ve školní radě. V roce 2009 existovalo na celém území Dánska 78 produkčních škol, ve kterých se vzdělávalo 10,261 studentů, což je o 8 % více studentů než rok předchozí. Školy jsou především umístěny v malých a středně velkých městech. (33, cit. dne 15.11.2011)

Hlavním cílem produkčních škol je posílení osobních vlastností a sociálních kompetencí studentů, a tak zlepšení šancí na úspěch v dalším vzdělávání nebo na pracovním trhu. Teoretická i praktická výuka je vystavěna na aktivitách v různých seminářích a workshopech, které jsou založeny na řešení problémů a praktickém řešení situací. Školy navíc nabízejí všeobecné vzdělávání, které může být zastoupeno ve vyučování až z jedné třetiny, za účelem pomoci studentům se připravit na vyšší vzdělávání. (33, cit. dne 15.11.2011)

2.4 Další vzdělávání a výcvik

2.4.1 Navazující školy (Efterskoler)

Efterskoler jsou vzdělávací instituce v Dánsku pro mládež od 14 do 18 let, které se řadí do kategorie dalšího vzdělávání. Nyní existuje celkem kolem 250 škol tohoto typu, které se sdružují v asociaci (Efterskoleforeningen; www.efterskoleforeningen.dk). Všechny školy jsou organizovány jako internátní, přičemž se klade důraz na soužití žáků a vytváření sociálních vztahů mezi nimi. Školy jsou otevřeny i zahraničním studentům a výjimečně přijímají i žáky starší 18 let. Žáci mohou do školy nastoupit po 7. ročníku základní školy a absolvovat zde 8. a 9. ročník základního vzdělávání a popřípadě i ročník desátý. Školy poskytují vzdělání všeobecné se zaměřením na občanskou výchovu a výchovu k demokracii. Obvykle jsou jednotlivé školy navíc zaměřeny na určitou oblast – jako například hudba, některé sporty a další. Některé školy se orientují nábožensky, politicky nebo mají jiné vzdělávací zaměření. (33, cit. dne 17.11.2011)

2.4.2 Školy vedení domácnosti a ručních prací (Husholdnings- og håndarbejdsskoler)

Tyto instituce poskytují všeobecné vzdělání v kombinaci s praktickým vzděláním (ručními pracemi apod.). Školy jsou primárně zaměřeny na mladé lidi kolem 16. let, kteří ukončili 9. ročník a mají zájem rozšířit své vzdělání. Mnohé z nich nabízejí možnost absolvování 10. ročníku. Studenti nezískají žádné osvědčení, avšak cílem je připravit studenty na další vzdělávání s praktickým zaměřením. Školy jsou podobně jako efterskoler organizovány v asociaci – Asociace nezávislých škol pro odborný výcvik (Foreningen Frie Fagskoler). Školy jsou rovněž organizovány jako internátní. Ministerstvo školství dohlíží na ekonomické hospodaření škol a je zodpovědné za kontrolu kvality vzdělávání. (33, cit. dne 17.11.2011)

2.4.3 Školy pro mládež (Ungdomsskoler)

Ungdomsskoler jsou školy pro mladé lidi od 14 do 18 let, které jsou další variantou dokončení základního vzdělání, podobně jako efterskoler. Tato možnost je využita obvykle kolem 40 % žáků ročně od 7. do 10. ročníku. Školy poskytují především všeobecné vzdělávání například se specializací na dánštinu a dánskou kulturu pro mladistvé imigranty, dále přípravné kurzy na další vzdělávání nebo speciální vzdělávání. Tyto školy spadají pod komunální správu. V čele stojí ředitel, který odpovídá lokálním úřadům a školní radě, která se skládá opět ze 7 – 11 členů. (33, cit. dne 17.11.2011)

2.4.4 Střední školy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov)

Tyto školy poskytují tříleté vzdělání pro žáky s mentálním postižením, těžkým tělesným postižením, kombinovaným postižením, žáky s poruchami autistického spektra i ADHD. Ti získávají osobní, sociální, praktické dovednosti s prvky všeobecného vzdělání a jsou tak připravováni pro úspěšné začlenění do samostatného života. Zaměřují se i na rozvoj speciálních schopností jednotlivců. Zodpovědnost za provozování a financování těchto škol nesou komunální úřady, které nesou zároveň i odpovědnost za vyhledávání a informování mladých lidí s postižením o této možnosti dalšího vzdělávání. V jednotlivých oblastech existují lokální pobočky Rady pro vzdělávání mladistvých UU (Ungdommens Uddannelsesvejledning), které jsou právě zodpovědné za kontakt s mladistvými, kteří mají zájem o studium na těchto školách. Vypracovávají doporučení, které pak schvalují lokální úřady. (33, cit. dne 15.11.2011)

Tabulka č. 5 Počet žáků na středních školách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami podle místa bydliště

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Celkem
Neuvedeno/ neznámé	-	-	5	12	40	51	73	186
Severní Jutsko (Nordjylland)	-	-	15	61	195	391	532	1,197
Střední Jutsko (Midtjylland)	-	7	22	99	314	553	780	1,775
Jižní Dánsko (Syddanmark)	10	50	106	238	435	781	1,058	2,678
Centrální region (Hovedstaden)	6	45	117	199	476	801	1,160	2,804
Zéland (Sjælland)	-	-	18	116	233	484	690	1,543
Celkem	18	110	283	725	1,693	3,061	4,293	10,183

Zdroj: UNI•C Statistik & Analyse

Pozn. Položky menší než 5 jsou skryty, ale objevují se v celkovém součtu.

2.5 Další statistické údaje o školství v Dánsku

Tabulka č. 6 Počet žáků podle typu školy a pohlaví v základním vzdělávání (od nultého ročníku – 10., popřípadě 11. ročníku)

	2008/2009			2009/2010		
	Chlapci	Dívky	Celkem	Chlapci	Dívky	Celkem
Centra denní péče a domovy sociálních služeb	2,441	853	3,294	2,251	793	3,044
Navazující školy (Efterskoler)	11,261	12,252	23,513	11,516	12,387	23,903
Komunální školy (Folkeskolen)	295,924	284,756	580,680	294,321	282,439	576,760
Soukromé a nezávislé školy (Frie Grundskoler)	46,625	48,308	94,933	47,154	48,700	95,854
Školy vedení domácnosti a ručních prací (Husholdnings- og håndarbejds-skoler)	128	272	400	113	181	294

Školy pro mladistvé (Kommunale ungdomsskoler og ungdomskost-skoler)	1,874	1,531	3,405	1,789	1,501	3,290
Speciální školy	7,192	2,913	10,105	7,132	2,896	10,028
Celkem	365,445	350,885	716,330	364,276	348,897	713,173

Zdroj: Institutionsregisteret (UVM/UNI•C)

Pozn. Sčítání probíhá na začátku školního roku.

2.5.1 Statistiky speciálního vzdělávání

Ministerstvo školství a mládeže vydalo v červnu 2010 publikaci *Specialundervisning i folkeskolen – veje til bedre organisering og styring* (Speciální vzdělávání a podpora v komunálních základních školách – cesta k lepší organizaci a řízení), která analyzuje systém speciálně pedagogické podpory a na základě výzkumu a analýzy dvanácti vybraných komun přináší řadu návrhů, jak dosáhnout efektivnějšího výstupu v této oblasti v budoucnosti. Z analýzy vyplývá, že přes 14 % žáků ve věku od 6 do 16 let obdrželo nějakou formu speciálně pedagogické podpory ve školním roce 2008/2009.

Tabulka č. 7 Počet žáků v systému speciálně pedagogické podpory v inkluzivní i segregační formě vzdělávání ve státních základních školách ve školním roce 2008/2009.

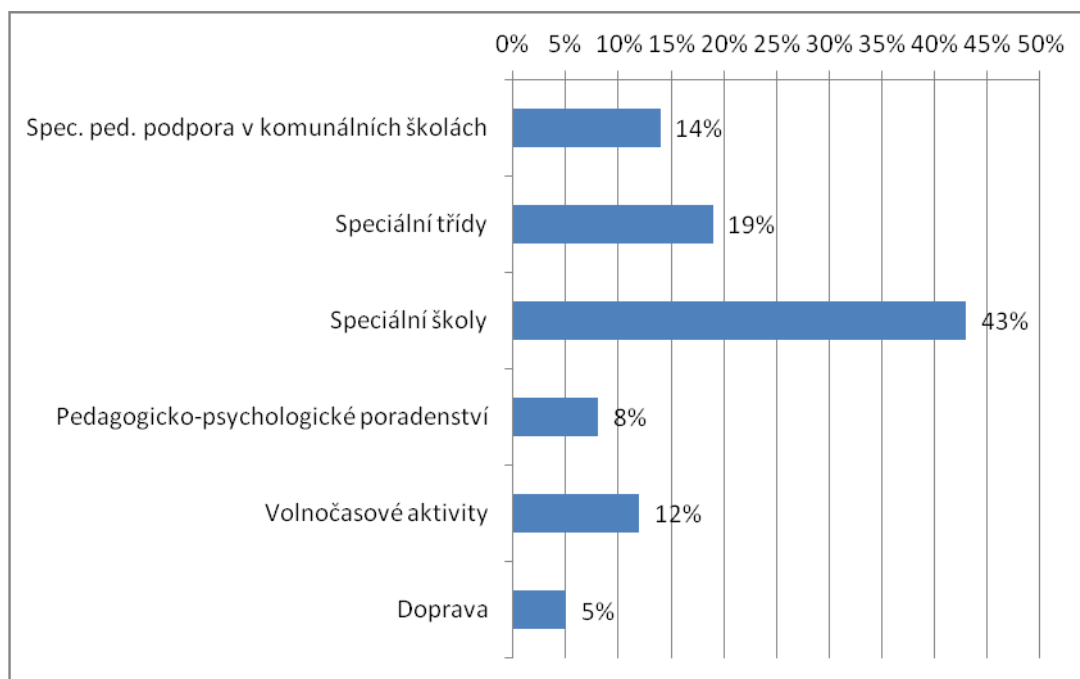
	Celkový počet žáků ve věku 6 – 16 let	Procento žáků z celkového počtu žáků ve věku 6 – 16 let
Celkový počet žáků zařazených do speciálně pedagogické péče	84 079	14,3 %
Inkluzivní vzdělávání	51 324	8,7 %
0 až 6 hodin speciálně pedagogické podpory	44 840	7,6 %
7 až 11 hodin speciálně pedagogické podpory	4 111	0,7 %
Individuálně integrovaní žáci	2373	0,4 %

Segregované vzdělávání	32 754	5,6 %
Počet žáků ve speciálních třídách	13 383	2,3 %
Počet žáků ve speciálních školách	19 371	3,3 %

Zdroj: Specialundervisning i folkeskolen – veje til en bedre organisering og styring, ISBN 978-87-7856-949-3, København: 2010, Undervisning Ministeriet.

Ze zprávy zároveň vyplývají údaje o nákladech na speciálně pedagogickou podporu a další aktivity s tím spojené. Ve školním roce 2008/2009 bylo do systému speciálně pedagogické podpory zařazeno přibližně 14% žáků z celkového počtu žáků ve státním školství, což odpovídá nákladům kolem 13 miliard dánských korun. To koresponduje s téměř 30% z celkových nákladů na státní školství.(10)

Tabulka č. 8 *Procentuální rozložení výdajů v oblasti speciálního vzdělávání*

Zdroj: Specialundervisning i folkeskolen – veje til en bedre organisering og styring, ISBN 978-87-7856-949-3, København: 2010, Undervisning Ministeriet.

3 Zdravotní postižení a speciální vzdělávací potřeby v kontextu vzdělávání a poradenství v České republice

3.1 Organizace systému školství v ČR

3.1.1 Předškolní vzdělávání

V současné době předškolní vzdělávání probíhá podle *Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV)*, který byl vydán s účinností od 1. 3. 2005. RVP PV vymezuje podmínky a pravidla pro vzdělávání dětí předškolního věku v mateřských školách, v mateřských školách s programem upraveným podle speciálních potřeb dětí a v přípravných třídách základních škol. Docházka je obvykle zpoplatněna, s výjimkou vzdělávání v posledním ročníku před zahájením školní docházky, kdy je vzdělávání v mateřských školách zřizovaných státem, krajem nebo obcí podle §123 odst. 2 školského zákona bezplatné. Děti před zahájením školní docházky jsou přijímány přednostně, aby se ještě před vstupem do školy vyrovnaly případné rozdíly v komunikativní oblasti i jiné dovednosti a předcházelo se případným problémům. (7, s. 36)

„Dětem se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), tj. dětem se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním je poskytována speciální pedagogická péče. ... Speciální vzdělávání může probíhat v třídách či školách samostatně zřízených pro žáky se SVP a poskytuje se i dětem zařazeným do mateřských škol zřízených při dětských domovech či diagnostických ústavech. V roce 2009/2010 bylo celkem 108 takových mateřských škol zřízených pro děti se SVP a navštěvovalo je 3096 dětí. Dalších 7325 dětí pak navštěvovalo třídy samostatně zřízené pro děti se SVP v běžných mateřských školách. Kromě speciálních tříd však mohou být děti se SVP individuálně integrovány také do běžných tříd. S určitým zdravotním postižením bylo v mateřských školách v roce

2010/2011 celkem 9236 dětí (tj. 2,8% z celkového počtu dětí v mateřských školách) a z toho jich bylo 1911 individuálně integrováno v běžných třídách mateřských škol.“ (7, s. 36)

3.1.2 Základní vzdělávání

Povinná školní docházka v České republice je devítiletá. Základní vzdělávání je rozděleno do dvou stupňů. Po absolvování pětiletého prvního stupně mohou žáci pokračovat studiem na druhém stupni nebo mohou přejít do oboru vzdělání na víceletých gymnáziích nebo konzervatořích, které jsou určeny pro umělecky nadané žáky. Žáci plní základní vzdělávání na základních školách.

Vzdělávání žáků se zdravotním postižením může probíhat tzv. individuální integrací jednotlivých žáků s postižením do tříd běžných základních škol, skupinovou integrací do speciálních tříd na běžných základních školách nebo vzděláváním na školách zřízených pro žáky se zdravotním postižením (základní školy praktické a základní školy speciální). Na prvním stupni je umožněno i tzv. individuální vzdělávání (§41 školského zákona), které se realizuje i bez pravidelné účasti žáka ve vyučování a ten dochází jen na pololetní přezkoušení. (7, s. 37)

Vzdělávání na základních školách se realizuje od roku 2007 na základě Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV), podle kterého si jednotlivé školy vypracovávají vlastní Školní vzdělávací programy, které jsou závaznými kurikulárními dokumenty.

„V roce 2010/2011 navštěvovalo základní školy 70,7 tisíc žáků se zdravotním postižením, což je 9,0% všech žáků základních škol (tento podíl je dlouhodobě stabilní). V tomto roce navštěvovalo celkem 798,5 tisíc žáků 4123 základních škol. Individuálně integrováno do běžných tříd bylo 51,2% ze všech zdravotně postižených žáků navštěvující základní školy, speciální třídy navštěvovalo 48,8% ze všech žáků se zdravotním postižením

v základním vzdělávání (včetně speciálních tříd ve školách zřízených pro žáky se zdravotním postižením). Poprvé od školního roku 2005/2006 je individuálně integrováno více žáků, než je ve speciálních třídách.“ (7, s. 38)

Obce nebo kraje mohou se souhlasem krajských úřadů v rámci základního vzdělávání zřizovat přípravné třídy pro děti se sociálním znevýhodněním. Takových tříd bylo v roce 2010/2011 zřízeno 235 na 192 školách a navštěvovalo je celkem 2 922 dětí. Přípravné třídy mohou být zřizovány i na základní škole speciální. (7, s. 38)

3.1.3 Střední vzdělávání

„Střední vzdělávání je možno realizovat v oborech středního vzdělávání, v oborech středního vzdělávání zakončeného výučním listem a v oborech středního vzdělávání zakončeného maturitní zkouškou. ... V roce 2010 bylo ukončeno schvalování rámcových vzdělávacích oborů (RVP) pro jednotlivé obory středních škol a od roku 2012 tak musí střední školy začít vyučovat podle vlastních školních vzdělávacích programů.“ (7, s. 42)

Zastoupení žáků vzdělávajících se na středních školách ve vztahu k populaci 15 – 18letých činí 97%. Ve školním roce 2010/2011 fungovalo 1422 škol, na kterých se vzdělávalo 489 711 žáků (bez nástavbového studia). V roce 2010/2011 se v denním studiu na středních školách vzdělávalo 18 731 žáků se zdravotním postižením a znevýhodněním. (7, s. 42)

Střední vzdělávání všeobecné poskytují obory vzdělávání gymnázií včetně gymnázií se sportovní přípravou a obory lyceí. V oborech všeobecného středního vzdělávání se vzdělává přibližně 25% žáků ve středním vzdělávání. Gymnázia se zaměřují především na široké všeobecné vzdělávání a obory lyceí poskytují současně i odborné vzdělávání, které může být zaměřeno různě (technické, pedagogické, zdravotnické, přírodovědné, ekonomické a kombinované obory lyceí). Podíl absolventů středního

vzdělávání s maturitní zkouškou se všeobecným zaměřením na počtu všech absolventů středního vzdělávání se v posledních letech neustále zvyšuje a v roce 2010/2011 dosáhl 28,6%. (7)

Střední vzdělávání odborné probíhalo v roce 2010/2011 na celkem 1 106 středních školách a vzdělávalo se s v něm celkem 350 645 žáků. Většina žáků (67,3%) navštěvovala obory středního vzdělávání ukončeného maturitní zkouškou, dále zhruba 30% žáků navštěvovalo obory středního vzdělávání s výučním listem a nejmenší část tvoří podíl žáků navštěvujících obory středního odborného vzdělávání. Střední vzdělávání odborné je důležitou součástí české vzdělávací soustavy, protože připravuje žáky jednak přímo pro vstup na trh práce a jednak v případě maturitních oborů pro další vzdělávání na vyšších odborných nebo vysokých školách. Tyto školy se také významně podílejí na celoživotním vzdělávání – formou dálkového, distančního, večerního, kombinovaného vzdělávání nebo zkráceného studia¹.(7)

Střední vzdělávání s výučním listem je obvykle tříleté (méně často dvouleté) a jeho velkou část tvoří praktický odborný výcvik a vyučování. Tento druh vzdělávání je určen především těm žákům, kteří ukončili vzdělávání na základní škole v nižším než devátém ročníku, dále také absolventům základních škol praktických a základních škol speciálních. V případě, že žáci úspěšně dokončí tříleté vzdělávání, mohou také získat maturitní zkoušku prostřednictvím dvouletého nástavbového studia.(7)

3.2 Speciálně pedagogická podpora v ČR

Legislativní oporou systému speciálně pedagogické podpory je jednak zákon č. 561/2004 o předškolním, základním, středním,

---

¹ Novela zákona od roku 2009/2010 umožňuje také absolventům oborů středního vzdělávání s výučním listem získat další odborné vzdělávání v jiném oboru, než ve kterém již výuční list získali. Dříve tuto možnost měli pouze absolventi oborů zakončených maturitní zkouškou. (7, s. 52)

vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), dále pak vyhlášky 72/2005 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních a vyhláška 73/2005 o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných a jejich novely.

Ve školském zákonu je to především jediný §16, který specifikuje podmínky vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a stanoví zejména právo žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na:

- obsah, formy a metody odpovídající jejich vzdělávacím potřebám a možnostem;
- na vytvoření nezbytných podmínek, které toto vzdělávání umožní;
- na poradenskou pomoc školy a školského poradenského zařízení;
- stanovení vhodných podmínek odpovídající jejich potřebám při přijímání do vzdělávání a při jeho ukončování;
- na přihlídnutí k povaze postižení nebo znevýhodnění při hodnocení žáků. (5, s. 18)

To dále specifikuje §1 vyhlášky 73/2005 - vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, které definuje jako „speciální vzdělávání“, se uskutečňuje s pomocí tzv. podpůrných opatření, která jsou odlišná nebo poskytována nad rámec individuálních pedagogických a organizačních opatření spojených se vzděláváním žáků ve školách, které nejsou samostatně zřízeny pro žáky se zdravotním postižením.

„Podpůrnými opatřeními ... se rozumí využití speciálních metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání, kompenzačních, rehabilitačních a učebních pomůcek, speciálních učebnic a didaktických materiálů, zařazení předmětů speciálně pedagogické péče, poskytování pedagogicko-psychologických služeb, zajištění služeb asistenta pedagoga, snížení počtu žáků

ve třídě, oddělení nebo studijní skupině nebo jiná úprava organizace vzdělávání zohledňující speciální vzdělávací potřeby žáka.“ (§1, odst. 2)

Formálně je zajištěno právo na vzdělávání každého žáka v běžné spádové škole ustanovením, podle něhož je *„ředitel spádové školy ...povinen přednostně přijmout žáky s místem trvalého pobytu v příslušném školském obvodu ...“* (§36). (5, s. 18)

3.2.1 Formy speciálního vzdělávání

Vyhláška 73/2005 §3 stanovuje tyto formy speciálního vzdělávání:

- a. forma individuální integrace;
- b. forma skupinové integrace;
- c. vzdělávání ve škole samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením;
- d. nebo kombinací forem a. a c.

Odstavec 4 říká, že *„žák se přednostně vzdělává formou individuální integrace v běžné škole, pokud to odpovídá jeho potřebám a možnostem a podmínkám a možnostem školy.“*

3.2.2 Zařazování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do speciálního vzdělávání

Zařazování žáků se zdravotním postižením do některé formy speciálního vzdělávání se věnuje §9 výše zmíněné vyhlášky. Zařazení žáka do některé formy speciálního vzdělávání provádí ředitel školy na základně doporučení školského poradenského zařízení a souhlasu zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka. Tomu může předcházet diagnostický pobyt žáka ve škole, do které má být zařazen, v rozsahu 2 až 6 měsíců.

3.2.3 Individuální vzdělávací plán

Školský zákon §18 stanoví: „Ředitel školy může s písemným doporučením školského poradenského zařízení povolit nezletilému žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami nebo mimořádným nadáním na žádost jeho zákonného zástupce a zletilému žákovi nebo studentovi se speciálními vzdělávacími potřebami nebo mimořádným nadáním na jeho žádost vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu.“

Vyhláška č. 73/2005 o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných §6 dále zpřesňuje obsah a vypracování individuálního vzdělávacího plánu:

„Individuální vzdělávací plán vychází z obsahu školního vzdělávacího programu příslušné školy, závěrů speciálně pedagogického vyšetření, popřípadě psychologickým vyšetřením školským poradenským zařízením, popřípadě doporučení registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost nebo odborného lékaře nebo dalšího odborníka, a vyjádření zákonných zástupců žáka nebo zletilého žáka. Je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka.“ (17, §6 odst. 2)

IVP je součástí dokumentace žáka a dle vyhlášky obsahuje:

- a) údaje o obsahu, rozsahu, průběhu a poskytování individuální speciálně pedagogické nebo psychologické péče a její zdůvodnění;
- b) údaje o cíli vzdělávání žáka, časové a obsahové rozvržení učiva, včetně případného prodloužení studia, volbu pedagogických postupů, způsob zadávání úkolů, hodnocení a úpravu konání závěrečných zkoušek;
- c) vyjádření potřeby dalšího pedagogického pracovníka nebo jiné osoby podílející se na práci s žákem;

- d) seznam kompenzačních, rehabilitačních a učebních pomůcek, speciálních učebnic a didaktických materiálů pro výuku a konání zkoušek;
- e) jmenovité určení pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým bude škola spolupracovat při zajišťování speciálních potřeb žáka;
- f) návrh případného snížení počtu žáků ve třídě běžné školy, kde se žák vzdělává;
- g) předpokládanou potřebu navýšení finančních prostředků;
- h) závěry speciálně pedagogických, popřípadě psychologických vyšetření. (17, §6 odst. 4)

Individuální vzdělávací plán je vypracováván zpravidla před nástupem žáka do školy, nejpozději však do 1 měsíce po začátku školního roku a může být v průběhu roku měněn a doplňován podle potřeby. Za jeho zpracování odpovídá ředitel školy. IVP se vypracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením a zákonnými zástupci žáka nebo zletilým žákem.

„Školské poradenské zařízení sleduje a dvakrát ročně vyhodnocuje dodržování postupů a opatření stanovených v IVP a poskytuje žákovi, škole i zákonnému zástupci žáka poradenskou podporu.“ (17, §6 odst. 8)

3.3 Poradenský systém v ČR – školská poradenská zařízení

Školská poradenská zařízení (ŠPZ) dle §116 školského zákona zajišťují pro děti, žáky a studenty a jejich zákonné zástupce, školy a školská zařízení informační, diagnostickou, poradenskou a metodickou činnost, poskytují odborné speciálně pedagogické a pedagogicko-psychologické služby, preventivně výchovnou péči a napomáhají při volbě vhodného vzdělávání dětí,

žáků nebo studentů a přípravě na budoucí povolání. Školská poradenská zařízení spolupracují s orgány sociálně-právní ochrany dětí a orgány péče o mládež a rodinu, zdravotnickými zařízeními, popřípadě s dalšími orgány a institucemi.

Dle odstavce 5 §16 školského zákona školská poradenská zařízení zjišťují speciální vzdělávací potřeby dětí, žáků a studentů.

Podle vyhlášky o poradenských službách ŠPZ poskytují bezplatně poradenské služby žákům, jejich zákonným zástupcům, školám nebo školským zařízením. ŠPZ se dále vyjadřují ke:

- zřízení funkce asistenta pedagoga ředitelem školy pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním (§18);
- přeřazení žáka nebo studenta s mimořádným nadáním do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku (§17 odst. 3);
- vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu (§18);
- přijetí dítěte se zdravotním postižením do mateřské školy (§34 odst. 6);
- vzdělávání žáků s hlubokým mentálním postižením (§42)
Dítěti s hlubokým mentálním postižením stanoví krajský úřad místně příslušný podle místa trvalého pobytu dítěte se souhlasem zákonného zástupce dítěte takový způsob vzdělávání, který odpovídá duševním a fyzickým možnostem dítěte, a to na základě doporučujícího posouzení odborného lékaře a školského poradenského zařízení. Krajský úřad zároveň zajistí odpovídající pomoc při vzdělávání dítěte, zejména pomoc pedagogickou a metodickou. Dojde-li ke změně

duševních a fyzických možností dítěte, krajský úřad způsob vzdělávání odpovídajícím způsobem upraví.²

- zařazování žáků do přípravné třídy základní školy (§47 odst. 2)
- vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením, s více vadami a autismem (§48)
- převedení žáka do jiného vzdělávacího programu (§49 odst. 2)

Typy školských poradenských zařízení podle odstavce 1 §3 vyhlášky 72/2005 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních jsou:

- a. pedagogicko-psychologická poradna (PPP)
- b. speciálně pedagogické centrum (SPC).

3.3.1 Pedagogicko-psychologická poradna

Poradna poskytuje služby pedagogicko-psychologického a speciálně pedagogického poradenství a pedagogicko-psychologickou pomoc při výchově a vzdělávání žáků. Činnost poradny se uskutečňuje ambulantně na pracovišti poradny a návštěvami zaměstnanců právnické osoby vykonávající činnost poradny ve školách a školských zařízeních. (16)

Podle §5 poradna:

- a) zjišťuje pedagogicko-psychologickou připravenost žáků na povinnou školní docházku, doporučuje zařazení žáka do příslušné školy a třídy a vhodnou formu jeho vzdělávání; spolupracuje při přijímání žáků do škol; včetně vyšetření pro zařazení žáků do škol, tříd, oddělení a studijních skupin s

---

² Zákon upravil dříve užívaný pojem „osvobození od povinné školní docházky“ na významově neutrální „jiný způsob plnění povinné školní docházky“. V zákoně (§42) i vyhlášce však absenteje jakékoli podrobnější vymezení pravidel. (5, s. 19)

upravenými vzdělávacími programy pro žáky se zdravotním postižením;

- b) zjišťuje speciální vzdělávací potřeby žáků ve školách, které nejsou samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením – k tomu vypracovává odborné posudky a návrhy;
- c) poskytuje poradenské služby žákům se zvýšeným rizikem školní neúspěšnosti nebo vzniku problémů v osobnostním a sociálním vývoji, (zákonným zástupcům, pedagogickým pracovníkům), včetně služeb zaměřených na vyjasňování osobních perspektiv žáků;
- d) poskytuje metodickou podporu škole;
- e) prostřednictvím metodika prevence zajišťuje prevenci sociálně patologických jevů, realizaci preventivních opatření a koordinaci školních metodiků prevence.

3.3.2 Speciálně pedagogická centra

Podle §6 SPC poskytuje poradenské služby:

- žákům se zdravotním postižením a žákům se zdravotním znevýhodněním integrovaným ve školách a školských zařízeních;
- žákům se zdravotním postižením a žákům se zdravotním znevýhodněním ve školách, třídách, odděleních nebo studijních skupinách s upravenými vzdělávacími programy;
- žákům se zdravotním postižením v základních školách speciálních a dětem s hlubokým mentálním postižením.

Činnost centra se uskutečňuje ambulantně na pracovišti centra a návštěvami pedagogických pracovníků centra ve školách a školských zařízeních, případně v rodinách, v zařízeních pečujících o žáky se zdravotním postižením. (17, §6 odst. 3)

Centrum:

- a) zjišťuje speciální připravenost žáků se zdravotním postižením na povinnou školní docházku a speciální vzdělávací potřeby žáků se zdravotním postižením a žáků se zdravotním znevýhodněním, zpracovává odborné podklady pro integraci těchto žáků a pro jejich zařazení a přeřazení do škol a školských zařízení a pro další vzdělávací opatření;
- b) zajišťuje speciálně pedagogickou péči a speciálně pedagogické vzdělávání pro žáky se zdravotním postižením a žáky se zdravotním znevýhodněním, kteří jsou integrováni nebo kterým je stanoven jiný způsob plnění povinné školní docházky;
- c) vykonává speciálně pedagogickou a psychologickou diagnostiku a poskytuje poradenské služby se zaměřením na pomoc při řešení problémů ve vzdělávání, v psychickém a sociálním vývoji žáků se zdravotním postižením a žáků se zdravotním znevýhodněním, na zjištění individuálních předpokladů a vytváření podmínek pro uplatňování a rozvíjení schopností, nadání a na začleňování do společnosti, poskytuje pedagogickým pracovníkům a zákonným zástupcům poradenství v oblasti vzdělávání žáků se zdravotním postižením;
- d) poskytuje metodickou podporu škole. (17, §6 odst. 4)

Tabulka č. 9

Zařízení	Zřizovatel	Metodické vedení
PPP	Kraj	IPPP
SPC	Kraj, výjimečně nestátní subjekt, u přibližně 5 pracovišť ponechána kompetence MŠMT	IPPP, nestátní subjekty
SVP	Zřizováno při zařízení ochranné a ústavní výchovy – kompetence MŠMT	MŠMT, IPPP
Školský psycholog – speciální pedagog	Působí na škole, zřizovatel většinou obec, u spec. škol kraj	PPP, SPC, SVP ??

Zdroj: MICHALÍK, Jan. Školský poradenský systém v České republice : Východiska, rizika, příležitosti, návrh pojetí. Olomouc : Katedra speciální pedagogiky PdF, Univerzita Palackého v Olomouci, 2008.

Tabulka č. 10 *Počet speciálně-pedagogických center (SPC) a pedagogicko-psychologických poraden (PPP) v ČR v letech 2006 - 2009*

Rok sběru dat	2006	2007	2008	2009
Celkem SPC	101	101	101	104
Celkem PPP	59	54	54	53

Zdroj: VCIZP

Tabulka č. 11 *Personální složení pedagogicko-psychologických poraden*

	2006	2007	2008	2009
Počet zařízení	59	54	54	53
Psychologové	495	496	502	512
Pedagogové	339	345	354	362
Speciální pedagogové	324	329	333	349
Etopedové	0	0	0	0
Sociální pracovníci	128	129	128	123
Ostatní odborní pracovníci	160	131	164	157
Ostatní pracovníci	0	0	0	0

Zdroj: VCIZP

3.4 Další statistické údaje o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Tabulka č. 12 *Počty dětí, žáků a studentů se SVP (a počet škol, tříd, ve kterých se vzdělávají) podle druhu integrace v roce 2010/2011*

	Děti, žáci a studenti s postižením celkem			Děti, žáci a studenti s postižením ve speciálních třídách				Individuálně integrované děti, žáci a studenti s postižením		
	počet škol	počet žáků s postižením	podíl na celkovém počtu žáků	počet škol	počet tříd	počet žáků s postižením	podíl na celkovém počtu žáků s post.	počet škol	počet žáků	podíl na celkovém počtu žáků s post.
MŠ	1,090	9,236	2,8%	357	668	7,325	79,3%	816	1,911	20,7%
ZŠ	3,415	70,723	9,0%	624	4,274	34,497	48,8%	2,992	36,226	51,2%
SŠ	718	18,731	3,9%	207	1,487	12,199	65,1%	562	6532	34,9%
Konzer- vatoře	4	63	1,8%	1	-	59	93,7%	3	4	6,3%
VOŠ	12	26	0,1%	-	-	-	-	12	26	100,0%

Zdroj: ÚIV

Tabulka č. 13 Počty a procentuální zastoupení dětí, žáků a studentů se SVP podle druhu postižení v roce 2010/2011

		MŠ	ZŠ	SŠ	Konzerv.	VOŠ
Celkem		9 236	70 723	18 731	63	26
Děti, žáci a studenti se SVP podle druhu postižení	mentální	484	22 206	9 206	-	-
		5,2%	31,4%	49,1%	-	-
	sluchové	242	1 216	511	-	5
		2,6%	1,7%	2,7%	-	19,2%
	zrakové	493	672	271	45	5
		5,3%	1,0%	1,4%	71,4%	19,2%
	s vadami řeči	5 317	2 534	62	-	-
		57,6%	3,6%	0,3%	-	-
	tělesné	329	1 276	769	3	7
		3,6%	1,8%	4,1%	4,8%	26,9%
	s více vadami	1 372	5 020	959	14	3
		14,9%	7,1%	5,1%	22,2%	11,5%
	vývojové poruchy učení	-	32 981	271	1	6
		-	46,6%	1,4%	1,6%	23,1%

	vývojové poruchy chování	446	3 069	6 517	-	-
		4,8%	4,3%	34,8%	-	-
	autismus	553	1 749	165	-	-
		6,0%	2,5%	0,9%	-	-

Zdroj: ÚIV

4 Organizace speciálně pedagogické podpory v Dánsku

Všeobecný cíl speciálního vzdělávání v Dánsku je, aby děti se speciálními vzdělávacími potřebami byly vyučovány v hlavním proudu vzdělávání do té míry, jak je to jen možné. (9) Dánsko podepsalo dokument známý zejména pod svým kratším názvem - Deklarace ze Salamanky, který vzešel z konference UNESCO v roce 1994. Konference se věnovala právě tématu inkluzivního vzdělávání.

„Školy by měly vyjít vstříc všem žákům, bez ohledu na jejich fyzické, intelektuální, emocionální, sociální, jazykové nebo jiné podmínky a potřeby. Toto by mělo zahrnovat děti s postižením a nadáním, děti z ulice a pracující děti, děti z odlehlých a kočovných populací, děti z jazykových, etnických a kulturních minorit a děti z dalších znevýhodněných a marginalizovaných oblastí a skupin.“ (12, s. 6)

Deklarace vyzývá vládu k podpoře inkluzivního vzdělávání, což se odráží v organizaci speciálního vzdělávání. Opatření vyplývající ze školského zákona (cíle, kurikula, evaluace, testování a závěrečné zkoušky) jsou platné pro všechny studenty - s ohledem na jejich individuální potřeby.

Dánsko ratifikovalo 24. srpna 2009 Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením z 13. prosince 2006. Tím se vládnoucí orgány zavazují k vytvoření příslušné legislativy a administrativní praxe, které splňují nároky přijaté úmluvy. Dánsko přijalo úmluvu bez výjimek. (13)

§18 odstavec 1 Školského zákona říká: *„Organizace vyučování, včetně volby vyučovacích metod, pomůcek a výběr problémů v jednotlivých předmětech, musí ve všech předmětech odpovídat cílům vzdělávání na státních školách a musí být upravován tak, aby korespondoval s individuálními předpoklady a potřebami žáků.“*

4.1 Historie speciálně pedagogické péče v Dánsku

Před rokem 1969 bylo mnoho žáků s těžkým postižením vzděláváno v institucích speciálního školství. Vliv rodičů nebo zákonných zástupců na rozhodování o zařazení žáka do speciálního školství byl velmi omezený. Legislativa týkající se vzdělávání osob se zdravotním postižením ukládala, aby žáci se speciálními potřebami byli vzděláváni ve speciálních vzdělávacích institucích, které byly někdy i velmi vzdálené od jejich domovů. (1)

Na počátku 60. let skupina rodičů a učitelů protestovala proti této situaci. Protest vyvolal reakci od Ministerstva školství a lokálních školských úřadů a v roce 1969 Parlament provedl reformu základního vzdělávání, kdy umožnil vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v běžných školách, pokud to bylo přáním rodičů. V průběhu 70. let tedy byly zřizovány speciální třídy v rámci běžných škol a mnoho žáků s těžkým motorickým, zrakovým a sluchovým postižením bylo vzděláváno v těchto třídách. Úřady se staly více obezřetnými při zařazování žáků do speciálních škol. Například v případě žáků se zrakovým postižením, kdy v zemi fungovala pouze jedna speciální škola a kvůli malému počtu žáků s tímto postižením, nemohly být často speciální třídy v rámci běžných škol vytvářeny a žáci byli tedy individuálně integrováni. Stejná situace platila pro mnoho žáků s tělesným postižením. V průběhu 70. let bylo stále méně a méně žáků vzděláváno ve speciálním školství a více v individuální nebo skupinové integraci. (1)

V roce 1990 vydalo Ministerstvo školství nový set nařízení o možnostech a úkolech základních škol (Folkeskolen) ve vztahu k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Cílem byla integrace těchto žáků v základních školách ve větším rozsahu. Tento proces byl kodifikován v roce 1993 v novém školském zákonu (Folkeskoleloven), který kladl důraz především na

individuální potřeby a schopnosti žáků. Tento koncept vzdělávání zůstal klíčovým v rámci celého systému školství. (1)

4.2 Předškolní vzdělávání a raná péče

Kromě definice speciálně pedagogické podpory stanovené školským zákonem (Folekskoleloven) je důležité upozornit na další legislativu související se speciálně pedagogickou podporou a speciálním vzděláváním pro děti předškolního věku. Důležitým zákonem, zmíněným v kapitole Organizace vzdělávání v Dánsku, je zákon č. LBK nr 668 af 17/06/2011 (o předškolním vzdělávání, dalších denních centrech a centrech volnočasových a klubových aktivit), který mimo jiné stanovuje jazykový screening pro všechny děti ve věku tří let, na který může navazovat zařazení do systému speciálně pedagogické podpory. Dalším důležitým zákonem je Zákon o sociálních službách LBK nr 904 af 18/08/2011 (Bekendtgørelse af lov om social service) a „Zákon o zdraví“ LBK nr 913 af 13/07/2010 (Bekendtgørelse af sundhedsloven).

Speciálně pedagogickou podporu pro děti, které ještě nezačaly školní docházku, upravuje vyhláška BEK č. 356 ze 24/04/2006, jejíž obsah je blíže specifikován v prováděcím předpisu VEJ č. 9171 z 13/05/2008. Aktuálně platný předpis nahradil předpis z roku 1979, který ukládal komunálním úřadům povinnost poskytovat pomoc specialistů a speciálně pedagogickou podporu pouze dětem s logopedickými a jazykovými problémy. Podle nového předpisu se možnost speciálně pedagogické podpory vztahuje na všechny děti, které potřebují speciální cílenou podporu. Cílem této podpory je poskytnout těmto dětem ranou intervenci, aby dosáhly vyrovnaného statusu s ostatními dětmi na začátku školní docházky.(23) Ministerstvo školství také vydalo v roce 2004 publikaci na téma raná intervence, která je určena především samosprávným oblastem a regionům.³ Tato

---

³ Tidlig indsats; dostupné na <http://pub.uvm.dk/2004/tidligindsats/>

publikace si klade za cíl především iniciovat práci na rozvoji systému rané péče. Věnuje se mezioborové spolupráci, zapojení rodičů a metodám práce.

Rodiče se mohou sami obrátit na pedagogicko-psychologický servis (PPR) v oblasti jejich bydliště a požádat o zařazení jejich dítěte do systému speciálně pedagogické podpory. Nicméně častějším případem je iniciování podpory a poradenství ze strany doktorů, personálu mateřských škol, denních center apod. (26, cit. dne 20.10.2011) Pedagogicko-psychologická poradna je povinna na základě takové žádosti zpracovat po dohodě s rodiči pedagogicko-psychologický posudek, který by měl obsahovat výstupy z rozhovorů s rodiči a dalšími dospělými osobami, které by mohly pomoci osvětlit potřeby dítěte, analýzu chování a dovedností dítěte, dále výsledky pozorování dítěte, včetně testování a vyjádření dalších odborníků, pediatrů apod. Posudek by měl obsahovat návrh podrobně specifikované speciálně pedagogické podpory. Dále také může obsahovat návrh zařazení do logopedické péče. (23)

Speciálně pedagogická podpora zahrnuje tyto tři elementy:

- Poradenství a servis pro rodiče, zákonné zástupce a pracovníky mateřských škol a dalších denních center.
- Kompenzační pomůcky a další vzdělávací pomůcky, které jsou nezbytné pro speciálně pedagogickou podporu dítěte, jako například speciální pera, osvětlení, speciální softwary apod. Tyto pomůcky jsou poskytovány komunálními úřady zdarma. Další pomůcky jako speciální stoly a židle nebo invalidní vozíčky atd. jsou poskytovány dle Zákona o sociálních službách LBK nr 904 af 18/08/2011 (Bekendtgørelse af lov om social service).
- Vzdělávání je organizováno na základě individuálních potřeb a požadavků jednotlivých dětí a zaměřuje se na rozvíjení celkové osobnosti dítěte a jeho schopností, aby bylo schopno zvládnout školní docházku.

O zařazení dítěte do systému speciálně pedagogické podpory a speciálního vzdělávání rozhodují tedy komunální úřady na základě analýzy a hodnocení provedeným pedagogicko-psychologickou poradnou. Pokud dítě se zdravotním postižením nemůže být z nějakého důvodu integrováno do běžného předškolního zařízení, nejvhodnější cestou je zařazení dítěte do skupiny dětí se zdravotním postižením v instituci běžného předškolního vzdělávání nebo do speciální instituce zajišťující takové vzdělávání. (13)

Pokud poradna na základě pedagogicko-psychologického posouzení shledá, že zařazení do speciálně pedagogické podpory není nutné, potom by měl být posudek doplněn o instrukce a návrhy, jaké kroky by mohly být podniknuty, aby se situace dítěte zlepšila. Posudek by měl být písemně vyhotoven a předán příslušnému lokálnímu úřadu, který rozhoduje, zda bude speciálně pedagogická podpora dítěti nabídnuta. Toto rozhodnutí je založeno na pedagogicko-psychologickém posudku, musí být řádně odůvodněno, vyhotoveno písemně a předáno rodičům dítěte, kteří se pak mohou rozhodnout o přijmutí nebo odmítnutí speciálně pedagogické podpory. (23)

4.3 Základní vzdělávání

Povinná školní docházka žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je upravována jednak školským zákonem (Folkeskoleloven; LBK 998), dále vyhláškou BEK 885 z roku 2010 o speciálním vzdělávání na komunálních školách a další speciálně pedagogické podpoře a jejím prováděcím předpisem VEJ nr 4 z roku 2008.

Školský zákon poukazuje na důležitost úzké spolupráce mezi školou a lokální pedagogicko-psychologickou poradnou týkající se poskytování speciálně pedagogické podpory nabízené žákům v běžných školách. (26, cit. dne 20.10.2011)

V každé komunitě funguje speciální centrální komise, která rozhoduje o speciálně pedagogické podpoře pro daného žáka podle návrhu a doporučení pedagogicko-psychologických poraden. To platí i pro zařazení žáka do speciálních školství, které je obvykle pod záštitou regionů (regionální instituce). Lokální pedagogicko-psychologická poradna musí uvést důvody pro toto rozhodnutí. (24)

Na úrovni základního vzdělávání funguje podle registru institucí Ministerstva školství a mládeže celkem 201 speciálních škol. „Ministerstvo prezentovalo návrhy a opatření na snížení počtu žáků v segregované formě vzdělávání. Například žáci s ADHD, Aspergerovým syndromem a nekognitivním postižením jsou mezi žáky, od kterých se očekává, že budou vzdělávání v inkluzivní formě.“ (13, s. 26)

Také privátní školy jsou povinny poskytovat speciální vzdělávání a speciálně pedagogickou podporu žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, která koresponduje s nabídkou a službami v komunálních základních školách. Vláda poskytuje privátním školám speciální granty, které mají pokrýt výdaje spojené speciálně pedagogickou podporou a další výdaje, jako například dopravu žáků s těžkým postižením. Dánská rada vzdělávání je odpovědná za administraci a dokumentaci v kontextu speciálního vzdělávání. Školy žádají radu o podporu a poradenství a rozhodnutí rady jsou předána škole, která pak informuje žáka a zákonné zástupce. Rada odpovídá také za administraci dohody o speciálně pedagogické podpoře pro žáky se zdravotním postižením v privátních školách i vyšším vzdělávání. Stížnost na speciálně pedagogickou podporu v privátních školách proti rozhodnutí rady je možné podat speciální radě (Ankenævnet for Uddannelsesstøtten). V takových případech je ustanoven Dánskou organizací osob s postižením (DCH) odborník, který se jednání účastní. (26, cit. dne 21.10.2011)

4.4 Střední vzdělávání

Jak již bylo zmíněno v kapitole Organizace vzdělávání v Dánsku, žákům na základní škole se dostává „profesního a vzdělávacího poradenství“, aby byli schopni se lépe rozhodnout o své budoucnosti po ukončení povinné školní docházky. Žákům je v posledním ročníku nabídnuta možnost odborného výcviku, které využívají zejména žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Počet odborných výcvikových hodin týdně je obvykle větší, než u žáků bez speciálních vzdělávacích potřeb. První možností jsou tři dny odborného výcviku a dva dny vzdělávání ve škole nebo pět dní odpoledního výcviku po vyučování. (26, cit. dne 21.10.2011) Vzdělání na základní škole, již zmíněné poradenství a tyto programy odborného výcviku pomáhají těmto studentům k větší šanci na úspěch ve středním vzdělávání. (13)

„Studenti se speciálními vzdělávacími potřebami jsou zařazeni do systému speciálně pedagogické podpory za účelem úspěšného dokončení středního vzdělávání a získání požadovaných kompetencí v oblasti sociální, akademické i personální, které jim pomohou k aktivnímu a nezávislému životu a popřípadě také k dalšímu vzdělávání nebo zaměstnání.“ (13, s. 28) Pro studenty jsou vypracovávány také individuální vzdělávací plány.

Zákon upravující vzdělávání mladých lidí se speciálními vzdělávacími potřebami LOV nr 564 06/06/2007 (Lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov) dává studentům se speciálními vzdělávacími potřebami možnost tříletého středního vzdělávání. Komunální úřady jsou zodpovědné za poskytování tohoto typu vzdělávání i financování těchto škol. K 28. únoru 2010 bylo přihlášeno celkem 3 418 aktivních studentů. 210 studentů přerušilo studium před dokončením, což odpovídá 5,7% z celkového počtu studentů. 96 z 98 komun nabízí tento typ vzdělávání a studenti ze zbylých dvou komun navštěvují školy v jiné komuně.“ (8)

4.5 Svobodná volba školy

Rodiče žáků, včetně rodičů žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, mají právo zapsat své dítě do školy (Folkeskole) dle jejich výběru a to v rámci samosprávné oblasti (kommune) v místě jejich bydliště nebo v rámci jiné libovolné samosprávné oblasti. Toto právo zahrnuje i školy specializující se na vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. (26, cit. dne 8.10.2011)

Zákon č. 335 z 18/05/2005, který pozměnil Školský zákon a umožnil tuto volbu, definuje také několik podmínek. Jednou z podmínek je, že na vybrané škole musí být pro vzdělávání žáka místo. Volba je také limitována přítomností relevantní speciálně pedagogické péče, právě pokud se jedná o umístění žáka se speciálními vzdělávacími potřebami. Vše platí stejně i pro změnu školy během školního roku. § 21 článek 2, který říká, že „pokud žák chce navštěvovat školu v jiné oblasti, než se nachází jeho bydliště, musí mít k tomu podporu lokálních úřadů“, byl zrušen. Avšak lokální úřady stále mají právo zasáhnout do volby školy v případě uvážení, že vývoj a vzdělávání dítěte vyžaduje rozsáhlejší speciálně pedagogickou podporu, která může být nejlépe poskytnuta v institucích na regionální úrovni. (6)

Od 1. 10. 2008 vešla v platnost nová pravidla vztahující se na žáky mladší 18-ti let s těžkým trvalým zdravotním postižením a jejich speciálními potřebami podpory. Změny se týkají zejména posuzování speciálních vzdělávacích potřeb žáka, spolupráce s rodiči a jejich účasti na speciálně pedagogickém plánování. Za jistých okolností je rodičům dána možnost, aby své dítě vzdělávali doma, částečně nebo i zcela, a při tom se jim dostávalo náležité podpory. Tato podpora zahrnuje i logopedickou péči pro děti předškolního i školního věku a také odborné vedení rodičů, aby byly vzdělávací potřeby žáky co nejefektivněji naplňovány.

4.6 Speciálně pedagogická podpora

Speciálně pedagogická podpora je v § 2 vyhlášky BEK 885 z roku 2010 definována takto:

- 1) *Speciálně pedagogické poradenství pro rodiče, učitele a další odborníky podílejících se na žákově vývoji a vzdělávání.*
- 2) *Speciálně pedagogické materiály a technické pomůcky.* Povinností školy je zajistit, aby speciální vybavení, pomůcky a materiály, které jsou nezbytným předpokladem pro to, aby žák dosahoval adekvátně stanovených pedagogických cílů, byly volně dostupné. To také znamená, že jich žák může využívat i k domácí přípravě na vyučování.
- 3) *Vyučování na základních školách a mateřských školách je realizováno s ohledem na individuální potřeby žáka.* To souvisí s organizací speciálně pedagogické péče na základních školách. Každá škola je zodpovědná za nabídku vyučovacích metod, materiálů, aby vycházely vstříc potřebám jednotlivých žáků a jejich schopnostem a předpokladům. Tento princip (undervisningsdifferentiering) je v dánských školách velmi podstatný a netýká se pouze žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, ale všech.
- 4) *Vzdělání a trénink v používání postupů a metod, které mají pomoci zmírnit nebo eliminovat dopad mentálních, fyzických, jazykových a senzorických funkčních problémů žáků.* Postupy a metody se liší v závislosti na speciálních potřebách žáka. Příkladem mohou být techniky pro podporu paměťových dovedností žáka nebo problémů v chování apod.
- 5) *Osobní asistence, která má napomoci překonávání praktických překážek ve škole.*
- 6) *Speciálně plánované aktivity* mohou být poskytovány v souvislosti se vzděláváním. Příkladem mohou být aktivity

na podporu pozornosti a koncentrace nebo aktivity na podporu motorického vývoje, jako například fyzioterapie. (24)

4.6.1 Organizace speciálně pedagogické podpory v komunálních školách

Organizace speciálně pedagogické podpory je stanovena v § 9 prováděcího předpisu BEK 885 z roku 2010 a blíže specifikována v kapitole č. 5 příručky VEJ č. 4 z roku 2008.

Speciálně pedagogická podpora může být organizována několika způsoby, které v sobě nesou menší či větší míru odtržení žáka od běžné třídy. Pro výběr typu organizace SPP jsou určující žákovy individuální speciální potřeby. Všechna rozhodnutí musí být konzultována s rodiči žáka a žákem samotným. (24)

- 1) Speciálně pedagogická podpora může být organizována jako podpora v některých nebo všech vyučovacích hodinách. Může být realizována připojením učitele nebo týmu učitelů navíc v některých nebo všech vyučovacích hodinách. Tato forma ponechává žáka v běžné třídě v hlavním proudu vzdělávání.
- 2) Student navštěvuje všechny vyučovací hodiny v běžné třídě a udržuje tak spojení a vztah se svou třídou. K tomu se mu navíc dostává specifické podpory v jedné nebo více předmětech mimo výuku – před začátkem nebo po skončení vyučování.
- 3) Třetím způsobem organizace speciálně pedagogické podpory je výuka probíhající paralelně s výukou v běžných vyučovacích hodinách. Žák udržuje spojení a vztahy se svou třídou, ale dostává se mu speciálně uzpůsobené výuky paralelně s normální výukou. Tento způsob se navrhuje jen tehdy, pokud ředitel školy na základě pedagogicko-psychologického posudku a po konzultaci s rodiči žáka je

přesvědčen, že žák nemá prospěch ani z jednoho ze dvou výše uvedených typů organizace.

- 4) Speciálně pedagogická podpora může mít podobu výuky - částečně v běžných vyučovacích hodinách se třídou a částečně ve speciální třídě.
- 5) Dalším typem organizace jsou speciální třídy nebo třídy ve speciálních školách. V tomto případě žák ukončuje své „členství“ v běžné kmenové třídě a všechna výuka se přesunuje do speciálních tříd. Výběr školy se odvíjí od speciálních potřeb žáka.
- 6) Speciálně pedagogická podpora může být také organizována jako součást výuky v léčebných centrech nebo v souvislosti s umístěním žáka sociálními službami. (24)

Zákonem nejsou stanovena žádná konkrétní pravidla týkající se počtu žáků nebo jeho omezení v jednotlivých typech organizace podpory. Mělo by se pamatovat také na to, že pokud žák ukončí „členství“ ve své běžné kmenové třídě a absolvuje výuku ve speciální třídě či škole, měl by být zajištěn jeho kontakt s různorodou skupinou vrstevníků a tím také možnost vytváření nových sociálních kontaktů.

4.6.2 Proces zařazení žáka do systému speciálně pedagogické podpory

Tento proces probíhá typicky ve třech základních fázích:

1. Ustanovení pedagogicko-psychologického poradenství za účelem vytvoření speciálně pedagogického posouzení (počáteční fáze).
2. Zpracování vlastního pedagogicko-psychologického posudku, které zahrnuje i obsáhlejší vyjádření se poradenských orgánů k případu a návrhy k realizaci speciálně pedagogické podpory. Vše se písemně dokumentuje.

3. Rozhodnutí o realizaci nebo zamítnutí.(3)

Ustanovení pedagogicko-psychologického poradenství pro žáka se typicky realizuje přes školu (popřípadě i ředitele či ředitelku mateřské školky), kterou žák navštěvuje. Iniciativa pro toto rozhodnutí by měla primárně pocházet od těch osob, které se s konkrétním žákem setkávají v každodenní školní realitě – tedy, třídní učitel/učitelka nebo další učitelé, kteří s žákem pracují, a v neposlední řadě ředitel školy. Žádost o pedagogicko-psychologický posudek pro dítě může přijít i od pediatra, popř. dalších lékařů, kteří mají dítě v péči. V neposlední řadě jsou to samotní rodiče žáka a žák sám, kteří se sami mohou na pedagogicko-psychologické poradenství obrátit s žádostí o vyšetření.(3)

Žádost o pedagogicko-psychologické vyšetření by měla popisovat, proč daná strana o vyšetření a pomoc specialistů žádá. Zároveň by měla obsahovat popis speciálně pedagogické podpory, která je již u žáka uplatňována a proč již dále nebyla nebo není dostačující.(3)

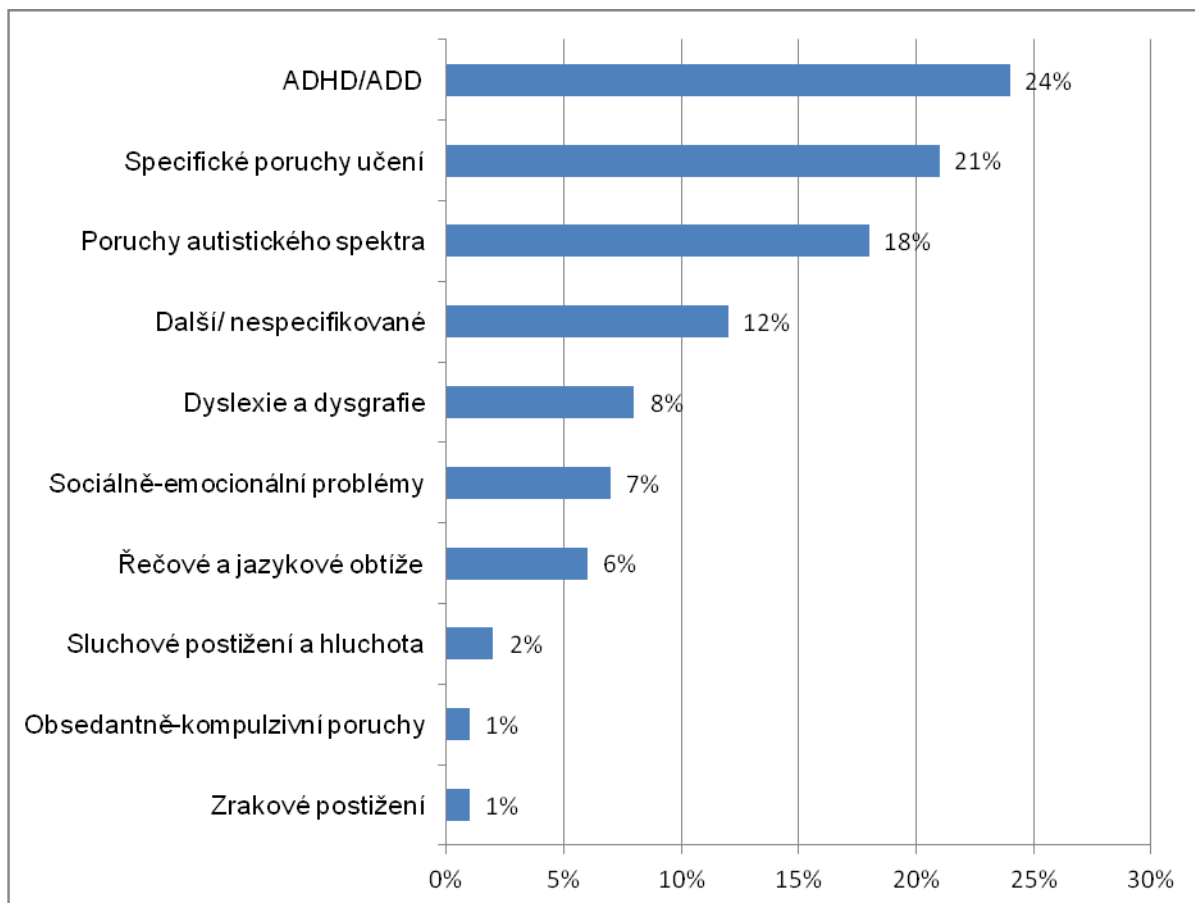
Žádost by měla být vždy vytvářena po konzultaci se zákonnými zástupci a žákem. Pokud však rodiče s pedagogicko-psychologickým vyšetřením nesouhlasí, je na řediteli příslušného školského zařízení, aby rozhodl, zda je absolutně nezbytné, aby k vyšetření došlo z důvodu osvětlení potřeb žáka a jeho zařazení do systému speciálně pedagogické podpory. Nebo zda je možné, aby škola jinak vytvořila podmínky pro vzdělávání toho konkrétního žáka.(3)

Odpovědnost za speciálně pedagogickou podporu pro každého žáka spadá do místa jeho trvalého bydliště. Vždy by mělo být zajištěno, že instituce pedagogicko-psychologického poradenství operující v oblasti žákova bydliště je vždy dobře informována o všech relevantních krocích provedených v případě konkrétních žáků, a také že existuje fungující a efektivní dialog a spolupráce

mezi školou (popřípadě jinou vzdělávací institucí) a pedagogicko-psychologickou institucí.(24)

Tabulka č. 14 Nejčastější důvody zařazení žáka do systému speciálně pedagogické podpory

Zdroj: KLAGENÆVNET FOR VIDTGÅENDE SPECIALUNDERVISNING. Årsrapport 2010: Klagesager om vidtgående specialundervisning. København, 2011.

4.6.3 Podání stížností na speciálně pedagogickou podporu a speciální vzdělávání

Rodiče nebo zákonní zástupci žáka, popřípadě studenti ve středním stupni vzdělávání mohou, podat stížnost na obsah, kvalitu a rozsah speciálně pedagogické podpory a další problémy týkající se speciálního vzdělávání. V případě žáků v základním

vzdělávání se stížnost nejprve řeší na lokální úrovni, tedy na úrovni komunálních úřadů. Pokud nedojde k vzájemné dohodě, je možné v Dánsku předat celý případ v určitých případech speciální radě (viz níže). Studenti středního vzdělávání a dospělý jedinci podávají stížnost radě přímo. Kdo a jak může stížnost radě podat, v jakých případech a jak je stížnost zpracovávána, je podrobněji popsáno v kapitole 5.

4.6.4 Individuální vzdělávací plán

Ministerstvo školství vydalo v roce 1996 tematickou publikaci na téma tvorby individuálního vzdělávacího plánu. Je určena pedagogickým pracovníkům ve školách a pracovníkům pedagogicko-psychologických poraden, kteří se podílejí na tvorbě individuálních vzdělávacích plánů pro jednotlivé žáky, skupiny i školy. Jednotlivá pedagogicko-psychologická centra obvykle vypracovávají vlastní příručky a vzorové formuláře, které školy pak mohou při vypracování IVP použít. Pedagogicko-psychologické poradny se obvykle sestavování IVP účastní jako poradenský orgán. Vlastní IVP pak vypracovává tým učitelů v dané škole.

Pedagogicko-psychologická poradna Københavns Kommune Indre By vytvořila elektronický nástroj pro tvorbu IVP, který slouží k přípravě hypotéz a cílů pro budoucí práci, popisu a evaluace speciálně pedagogické iniciativy školy a podpory žáků, skupin a tříd. Tato pedagogická zpráva je vypracovávána týmem učitelů ve spolupráci se zákonnými zástupci žáků, žáky samotnými a popřípadě speciálním pedagogem na začátku školního roku, postupně doplňována a vyhodnocována na konci školního roku – nejméně však jednou ročně. Originál zprávy je uchováván školou a kopie je zaslána pedagogicko-psychologické poradně v příslušné oblasti. Celá zpráva se skládá ze tří částí – Mapování kompetencí a schopností (zpracováno školou), Rámec pro stanovení cílů beroucí v potaz různé úhly pohledu – školy, zákonných zástupců a žáka a Evaluace (viz příloha – Pedagogical Note)

Část 1. Mapování kompetencí a schopností:

- 1A Kvalifikovaný popis úrovně žáka/skupiny/třídy ve vyučovacích předmětech.
- 1B Výsledky testů (například v matematice apod.) – datum, výsledky testů a jejich vyhodnocení.
- 1C Popis sociálních vztahů žáka, ve třídě nebo skupině,
- 1D Obecné hodnocení psychických vlastností, schopností a stavů v souvislosti se školními výkony – trpělivost, vytrvalost, schopnost zaujetí, samostatnost, motivace ad.
- 1E Žákovy silné stránky v oblasti vědomostí a sociálních dovedností.
- 1F Popis situace ve třídě a třídního kolektivu.
- 1G Spolupráce mezi školou a rodiči.
- 1H Spolupráce mezi školou a volnočasovými organizacemi apod.

Část 2. Rámec pro stanovení cílů beroucí v potaz různé úhly pohledu – školy, zákonných zástupců a žáka:

- 2A Popis obtíží - v jakých oblastech?
- 2B Co jsme již udělali pro to, abychom snížili dopad těchto obtíží? Byla tato opatření úspěšná?

Vyučovací plán a plán akce – cíle a kritéria

- 2C CÍLE: ČEHO chceme dosáhnout? Nalézt 2-4 specifické cíle v rámci konkrétních oblastí.
- 2D JAK těchto cílů chceme dosáhnout? Např. reorganizace třídy, vyučovacích aktivit, změna postojů apod. Plán vyučovacích a dalších opatření na stanovené období.

2E KDO přispívá a jak? Co mohou žáci/zákonní zástupci udělat pro dosažení stanovených cílů? Spolupráce se soukromými učiteli, tutory a další.

2F Jak VYHODNOCUJEME, jak často, kdy a kdo?

Část 3. Evaluace (škola, rodiče a žáci)

3A Jaký efekt měla speciálně pedagogická podpora a další opatření? Byly dané cíle naplněny?

3B Vyhodnocení potřeby pro další speciálně pedagogická opatření, např. více podpory. Je potřeba nějakých změn a je další pokračování nezbytné?

4.7 Systém poradenství a pedagogicko-psychologická centra

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) neboli „pedagogicko-psychologické poradenství“ jsou centra s obdobnou funkcí, jakou plní PPP a SPC v České republice. PPR jsou centra pedagogicko-psychologického poradenství, ale zároveň plní funkci i speciálně pedagogických center v Dánsku. Výjimkou je hlavní město Kodaň, kde kromě jednotlivých PPR v městských částech existuje Dětské Centrum Kodaň (Børnecenter København), které poskytuje speciální poradenství pro děti a mládež se zdravotním postižením od narození do 18 let a především spolupracuje se speciálními školami. Má za úkol poskytovat odpovídající specializovaný servis v celé oblasti nejen dětem a mládeži a jejich rodičům, ale také spolupracovat s jednotlivými PPR a jinými organizacemi. (25, cit. dne 25.10.2011)

S reformou v roce 2007 a přerozdělením správy státu do pěti hlavních regionů, množství samosprávných oblastí bylo sloučeno do celkem 98 samosprávných oblastí. Před reformou byla hrabství odpovědna za fungování 108 institucí poskytujících speciálně

pedagogickou podporu dětem i dospělým. (26, cit. dne 8.10.2011) Podle portálu www.dyspraksi.dk funguje v současnosti celkem 99 pedagogicko-psychologických poraden (viz příloha č. 1). Zákon ukládá všem samosprávným oblastem (kommune) povinnost zřídit instituci zajišťující pedagogicko-psychologické poradenství. Instituce mohou nést mírně odlišný název a lišit se organizační strukturou. Možností je také zřízení této poradenské instituce dohromady s jinou samosprávnou oblastí. Podle registru institucí Ministerstva školství funguje celkem 108 institucí, které poskytují nějaký druh pedagogicko-psychologického poradenství. Seznam zahrnuje PPR poradny, centra pro rodinu a další. Je nutno však podotknout, že v seznamu nejsou zahrnuty jednotlivá centra v městských částech obce Kodaň.

Centra pedagogicko-psychologického poradenství a jejich aktivity jsou regulované školským zákonem. Rodiče se mohou na PPR centra obrátit v jakémkoli problému ohledně dítěte i bez doporučení školy/denního centra či jiných odborníků. Poradny fungují zároveň i jako Centra rané péče v České republice. Tyto služby jsou ustanovené zákonem již od roku 1980. PPR mají tedy v kompetenci všechny děti a mladistvé od 0 do 18 let.

Hlavní úkoly PPR z hlediska speciálně pedagogické péče:

- Poskytovat profesionální rady rodičům, školám a dalším institucím pro děti a mladistvé se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Poskytovat rady o speciálním vzdělávání.
- Komunikace s dítětem, jeho zákonnými zástupci a učiteli.
- Poskytovat logopedickou péči.
- Připravit pedagogicko-psychologický posudek dítěte či mladistvého, který obsahuje i návrhy pro budoucí práci na rozvoji jeho schopností a dovedností.
- Podílet se na mezioborové spolupráci a dalším rozvoji.

- Poskytovat supervizi profesionálů, kteří s dětmi pracují.(15)

Další relevantní oblasti vyplývající ze školského zákona, kde by expertíza a účast PPR mohla být relevantní a užitečná:

- Podílet se na diskuzi o cílech a principech v oblasti vzdělávání.
- Podílet se na přípravě vzdělávacího kurikula lokálních oblastí.
- Podílet se na vývoji cílů a akčních plánů pro rozvoj čtení.
- Podílet se na organizaci kurzů a seminářů v lokálních oblastech pro veřejnost, rodiče, učitele a další pedagogické pracovníky na speciálně pedagogická témata a pořádání kurzů pro skupiny žáků/studentů ve spolupráci se speciálními pedagogy. To zahrnuje pořádání kurzů a školení pro specifické skupiny rodičů – např. rodiče dětí s postižením, rodiče dětí s dyslexií nebo rodiče dětí se sociálními a/nebo emocionálními problémy.
- Ustanovení vhodných struktur pro spolupráci mezi speciálními pedagogy s dalšími učiteli nebo s dalšími skupinami profesionálů. Spolupráce s rodiči při přechodu žáka do jiné vzdělávací instituce.
- Poradenství v oblasti dalších relevantních témat jako např. šikana, řízení škol a další. (15)

4.7.1 Zaměstnanci pedagogicko-psychologických center

Personální obsazení PPR neupravuje žádný zákon ani vyhláška. Záleží na vedení jednotlivých PPR a komunálních úřadů, aby přizpůsobilo složení týmu zaměstnanců tak, aby odpovídalo na potřeby jednotlivých škol a jedinců v praxi. Tradiční kategorie zaměstnanců jsou:

- Psycholog – obvykle největší zastoupení v PPR centrech

- Logoped/surdoped
- Fyzioterapeut
- Specialista na poruchy učení
- Specialista zabývající se obtížemi ve čtení
- Specialista zabývající se obtížemi matematice
- Etoped
- Somatoped
- Tyflop
- Sociální pracovník – může být zaměstnán v PPR nebo pracovat v rámci psychologických a sociálních služeb poskytovaných školou.

Specialisté v jednotlivých oblastech mají za úkol poskytovat expertní stanoviska a rady týkající se vyučovacích metod, postupů a materiálů. Důležitou roli hrají v procesu pedagogicko-psychologického hodnocení a testování. Podílejí se také na organizaci školení a seminářů.

Obec Kodaň je rozdělena do osmi oblastí a v každé z těchto oblastí navíc působí jeden *Koordinátor inkluzivního vzdělávání*, který má za úkol podporovat inkluzivní snahy škol v praxi. Koordinátor napomáhá většímu zapojení ředitelů škol a institucí na projektech podporujících inkluzivní vzdělávání. Soustředí se na vytváření spolupráce mezi jednotlivými profesionály. (31)

Personální model PPR Esbjerg Kommune:

- 20 psychologů, kteří pokrývají běžné i speciální školy v celé oblasti. Jeden psycholog je zodpovědný za koordinační projekty týkající se speciálního školství, které mají zajistit kvalitu a průběžnou evaluaci.
- 2 fyzioterapeuti, kteří pokrývají celou oblast.
- 2 specialisté na čtení a matematiku, kteří pokrývají celou oblast.
- 1 specialista na poruchy učení, která pokrývá 4 denní centra a školy, které se specializují v této oblasti.

- 1 somatopedka, která pokrývá 2 centra, která se zabývají vzděláním v této oblasti.
- Tým specialistů, který se zabývá poruchami chování. Tým se skládá ze 4 členů – 2 psychologové a 2 lékaři, kteří pokrývají celou oblast.

V celé oblasti se v roce 2008/2009 vzdělávalo 12 931 žáků v celkem 31 školách.

4.8 Národní organizace znalostí a odborných poradenských služeb (VISO)

Národní rada pro sociální služby je nezávislá sekce Ministerstva sociálních věcí, založena 1. 1. 2007, s hlavním organizačním sídlem v Odense a pobočkami v Kodani, Esbjerg a Aarhus. Národní rada má dvě samostatné sekce – Oddělení sociálních služeb a oddělení známé jako VISO. VISO je dánská zkratka pro „National Videns- og specialrådgivningsorganisation“, která lze do češtiny přeložit jako „Národní organizace znalostí a odborných poradenských služeb“. (32, cit. dne 6.10.2011)

VISO poskytuje rady městským úřadům, občanům a institucím a nabízí poradenství v případech, kde expertíza není dostupná v lokálních oblastech. VISO se skládá z Týmu pracujícího s dětmi a mládeží se speciálními potřebami, Týmu zaměřeného na práci s dospělými a z Týmu podpory. VISO shromažďuje, propracovává a rozšiřuje nejnovější poznatky a metody týkající se speciálního poradenství a vzdělávání. Součástí VISO je také Akademická rada, mezi jejíž funkce patří například evaluace efektivity práce nebo identifikace nových oblastí vývoje a zkoumání a další. (32)

Podle vyhlášky VEJ nr. 4 af 21/01/2008 a § 21 a § 22 zákona BEK 885 07/07/2010 může PPR v komplexních a vysoce specializovaných případech týkajících se speciálně pedagogické podpory a speciálního vzdělávání vyžádat odborné poradenství od

VISO. Obdobně platí také pro samosprávné oblasti (kommune). Pokud některý komplexní a složitý případ vyžaduje expertní hledisko, které pravděpodobně není dosažitelné v jednotlivých samosprávných oblastech a regionálních vzdělávacích institucích, mohou se lokální úřady obrátit na VISO.(24)

PPR rozhoduje, zda je nutné vyžádat odbornou radu nebo asistenci k objasnění konkrétního případu od VISO. Toto rozhodnutí je přijato po konzultaci se zákonnými zástupci žáka.(24)

5 Systém podání stížností na speciální vzdělávání a Rada pro stížnosti týkající se rozsáhlé speciálně pedagogické podpory

Pro projednávání stížností týkajících se speciálního vzdělávání existuje v Dánsku speciální Rada (*Klagenævnet for vidtgående specialundervisning*). Podat stížnost mohou zákonní zástupci žáka, kteří nejsou spokojeni se speciálním vzděláváním a rozsahem či kvalitou speciálně pedagogické podpory v lokální oblasti. Rada se zabývá stížnostmi týkajících se speciálního vzdělávání v běžných školách, speciálních třídách nebo speciálních školách. Daný žák musí být zařazen do systému speciálně pedagogické podpory v minimálním rozsahu 12 hodin týdně, aby se případem Rada zabývala.

5.1 Složení a organizace Rady

Rada se skládá z předsedy a pěti členů, kteří jsou jmenováni ministrem školství na základě doporučení od regionů, obcí a organizací pracujících s lidmi s postižením. Předseda Rady je taktéž jmenován ministrem školství. (29, cit. dne 27.11.2011) Současnou předsedkyní Rady je soudkyně nejvyššího soudu Lis Sejr.

V rozhodování a posuzování stížností dále figurují dva odborní poradci, kteří se účastní jednání Rady, ale jejich funkce je pouze poradenská a neúčastní se hlasování. Jeden poradce je jmenován Asociací komun a druhý příslušnými orgány regionů Dánska. (29)

Rada je ve svém jednání a rozhodování nezávislá na Ministerstvu školství.

5.2 Kdo a jak může stížnost podat

Rodiče a zákonní zástupci předškolních dětí a dětí mladšího školního věku si mohou stěžovat na rozhodnutí obce o speciálně pedagogické podpoře na státních školách. Doporučuje se stížnost poslat písemně, možno i emailem, ale je možné učinit tak i přes telefon. Zprvu není nutné, aby byla stížnost formulována komplexně, může být až později rozpracována detailně. Je nutné uvést kontaktní informace a rozhodnutí úřadů, na které je podávána stížnost, což usnadňuje identifikaci případu.(29)

V případě žáků druhého stupně základních škol a mladistvých může žák samotný nebo jeho zákonní zástupci podat stížnost na rozhodnutí obce o speciálně pedagogické podpoře. Stížnosti na rozhodnutí o speciálně pedagogické podpoře mladistvých a dospělých jedinců se speciálními vzdělávacími potřebami jsou podávány přímo Radě. Není stanoven žádný časový limit na projednání případu Radou u stížností týkajících se mladistvých. Pro stížnosti týkající se dospělých je stanoven limit 4 týdnů. Doporučuje se přiložit kopie písemného rozhodnutí od lokálních úřadů a popřípadě další dokumenty (dopisy odeslané na obecní úřady, prohlášení obdržena od lokálních úřadů, studie apod.), které jsou relevantní případu.(29)

Tabulka č. 15 *Distribuce a počet stížností podle jednotlivých stupňů vzdělávání osob se speciálními vzdělávacími potřebami v letech 2008, 2009 a 2010*

	2008	2009	2010
Žáci základních škol	485	496	428
Mladiství	46	80	138
Dospělí	28	32	46
Předškolní děti	3	8	5
Celkem	562	616	617

Zdroj: KLAGENÆVNET FOR VIDTGÅENDE SPECIALUNDERVISNING. Årsrapport 2010: Klagesager om vidtgående specialundervisning. København, 2011.

V roce 2007 bylo podáno celkem 384 stížností, což vzhledem k počtu stížností v roce 2008, kdy počet stížností stoupl na 562, představuje nárůst o 46%. Tabulka ukazuje rozložení počtu stížností v jednotlivých kategoriích oblastí vzdělávání. Počet stížností v kategorii základního vzdělávání klesl v roce 2010 oproti roku 2009 o 14%. Tento pokles se zejména připisuje procesuálním změnám v podávání stížností, protože od roku 2010 jsou stížnosti v oblasti základního vzdělávání nejdříve řešeny na komunální úrovni a teprve později, pokud nedojde ke vzájemné dohodě, případně postoupeny Radě. Naopak lze zaznamenat nárůst stížností v kategorii vzdělávání mladistvých o celých 73%. To je však připisováno zejména faktu, že počet aktivních studentů stoupl v roce 2010 oproti roku 2008 více než o polovinu.(3)

5.3 Proces zpracování stížností

Proces zpracování stížností probíhá v sedmi základních fázích. Podle nové úpravy zákona jsou případy týkající se speciálně pedagogické podpory dětí předškolního a školního věku nejdříve projednávány příslušnými orgány úřadů lokálních oblastí (obcí). Ty mají možnost stížnost přehodnotit a modifikovat své předchozí rozhodnutí, než ji předají vyššímu orgánu – Radě. Maximální doba na projednání je 4 týdny (1. fáze). Pokud úřad trvá na svém původním rozhodnutí, předá případ Radě. Jakmile Sekretariát Rady stížnost obdrží, pře pošle ji zpět stěžovateli, který má nyní možnost připojit ke stížnosti vlastní komentář. Na odpověď má 2 týdny.(29)

Ve třetí fázi Sekretariát předá dokumentaci případu odbornému poradci, který případ zváží a vyhodnotí. Zároveň je kopie dokumentace přeposlána i stěžovateli. V další fázi Sekretariát formuluje koncept rozhodnutí na základě doporučení

odborného poradce. Tato pracovní verze je rozeslána členům Rady. Předseda Rady může povolit „slyšení“ rodičů, zákonných zástupců nebo žáků, kteří stížnost podávali, před Radou, ale není možné se osobně účastnit vlastního projednávání případu. Členové Rady případ rozhodnou na nejbližším zasedání Rady. V poslední fázi Sekretariát zpracovává písemně oficiální rozhodnutí Rady, které potom přeposílá stěžovatelům a lokálním úřadům. Ty jsou zavázány jednat v souladu s rozhodnutím Rady.(29)

Stížnosti na speciálně pedagogickou podporu mladistvých a dospělých se speciálně vzdělávacími potřebami musí být podávány přímo Radě, která se bude případem dále zabývat, jak již bylo uvedeno výše. Po zaevidování stížnosti Sekretariát Rady pošle příslušné dokumenty lokálním úřadům, které mají 14 dní na vyjádření se k případu. Následně jsou tyto dokumenty i s vyjádřením úřadů poslány stěžovateli (v případě mladistvých i zákonným zástupcům), který má opět 14 dní na vyjádření. Další postup v případě je již stejný jako u stížností týkajících se základního vzdělávání.(29)

5.4 Uzavření stížností

V roce 2010 Rada uzavřela 630 stížností. V roce 2008 a 2009 to bylo v tomto pořadí 412 a 689. Případ se považuje za uzavřený pokud:

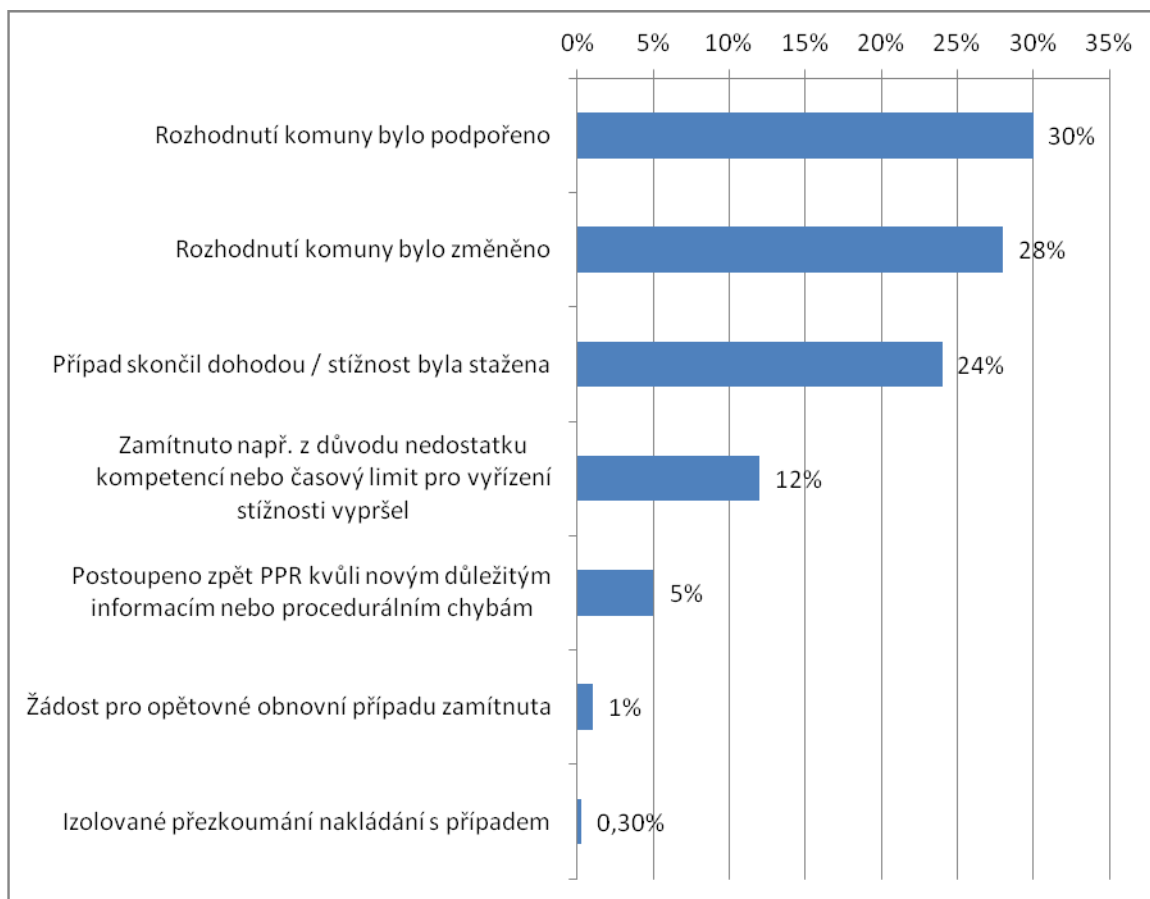
- rada stížnost zamítla;
- rada případ projednala a došla k rozhodnutí;
- lokální úřady případ znovu otevřely a došly k novému rozhodnutí. To znamená, že došlo k nové dohodě na úrovni lokálních úřadů a stěžovatele;
- stěžovatel se rozhodl stáhnout svou stížnost.(3)

Typickými důvody pro zamítnutí jsou:

- případ nespadá do pole působnosti Rady;

- nebyly dodrženy lhůty pro vyjádření;
- procesuální chyby na úrovni lokálních úřadů.(3)

Tabulka č. 16 Uzavření stížností v roce 2010

Zdroj: KLAGENÆVNET FOR VIDTGÅENDE SPECIALUNDERVISNING. Årsrapport 2010: Klagesager om vidtgående specialundervisning. København, 2011.

5.5 Důvody stížností

Zákonní zástupci předškolních dětí se speciálními potřebami mohou podat stížnost na zamítnutí zařazení do systému speciálně pedagogické podpory v lokálních nebo regionálních institucích. Dále také na specifický obsah poskytovaných speciálně pedagogických služeb, například poskytování logopedické péče.(29)

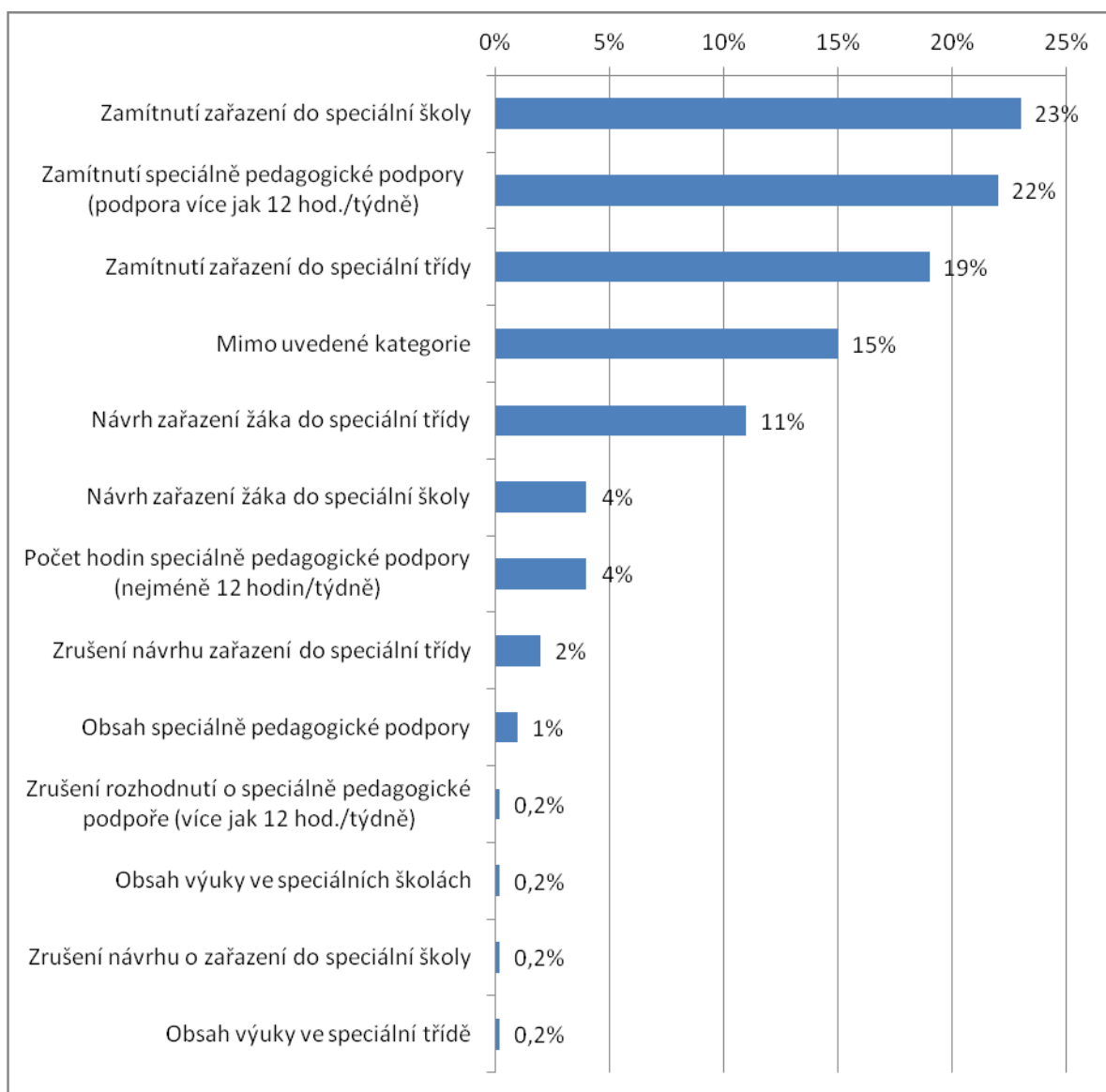
Zákonní zástupci žáků základních škol se speciálně vzdělávacími potřebami mohou podat stížnost na speciální vzdělávání jen v případě, že žák navštěvuje speciální školu, speciální třídu nebo je mu poskytována speciálně pedagogická podpora nejméně v rozsahu 12 hodin týdně.

V případě dospělých jedinců je možno podat stížnost pouze na procedurální řešení konkrétního případu. Rada nerozhoduje o potřebě speciálního vzdělávání pro jednotlivé osoby.(29)

Rada neprojednává stížnosti týkající se těchto problémů:

- 1) Počet hodin speciálně pedagogické podpory, pokud nepřesahují alespoň polovinu vyučovacího času. Na Základní škole se to rovná 12 vyučovacím hodinám.
- 2) Pokračování studia v dalším ročníku (10.) nebo odepření možnosti absolvování 11. a 12. ročníku;
- 3) Otázky týkající se výběru školy;
- 4) Otázky týkající se klasifikace;
- 5) Šikana ve škole;
- 6) Platby školného v soukromých školách;
- 7) Podmínky školy/technický stav školy, pokud nejsou zásadní pro vyučování;
- 8) Nárok na běžné technické pomůcky v kontextu speciálního vzdělávání (např. brašna na počítač apod.);
- 9) Pokud se stěžovatel domnívá, že nakládání lokálních úřadů s případem bylo sporné, pokud si nestěžuje právě na rozhodnutí lokálních úřadů;
- 10) Lokální úřad, který nejedná v přiměřené době;
- 11) Škola nebo lokální úřady selhávají v provedení rozhodnutí Rady.(29)

Tabulka č. 17 *Důvody stížností v roce 2010*

Zdroj: KLAGENÆVNET FOR VIDTGÅENDE SPECIALUNDERVISNING. Årsrapport 2010: Klagesager om vidtgående specialundervisning. København, 2011.

Z grafu vyplývá, že většina stížností byla podána na zamítnutí zařazení žáka do speciální třídy nebo školy. Další velkou kategorií je zamítnutí speciálně pedagogické podpory ve většině vyučovacího času. Dohromady tyto tři kategorie čítají 64%. Celkem 15% zahrnují stížnosti na návrh zařazení žáka do speciální třídy nebo školy, kde úřady rozhodly o zařazení žáka, i když si to zákonní zástupci nepřejí.

Všechny potřebné formuláře a informace pro zákonné zástupce a osoby se speciálně vzdělávacími potřebami, kteří chtějí stížnost podat, jsou dostupné na webových stránkách Rady www.klagenaevnet.dk.

Závěr

Cílem naší práce bylo popsat situaci poskytování speciálně pedagogické podpory v poradenství a školství v Dánsku a poskytnout komplexní náhled na její organizaci. Shromáždění poznatků nebylo zcela jednoduché, i přesto se nám podařilo vypracovat komplexní pohled na tuto problematiku. Důvodem byla jednak nedostatečná komunikace ze strany oslovených organizací a odborníků, ale i částečná jazyková bariéra.

V Dánsku je velký důraz kladen na spolupráci školy a poradenských zařízení se zákonnými zástupci žáka a žákem samotným ve všech otázkách týkajících se speciálně pedagogické podpory i vzdělávání jako takového. Vše je zakotveno legislativně – a to nejen pouze větou, že škola nebo ředitel „informují“ zákonné zástupce, ale zákon přímo ukládá a zdůrazňuje, že se zákonní zástupci a žák přímo účastní procesu, mohou do něj zasahovat a je brán ohled na jejich přání. Což přináší zajisté výhodu v tom, že právě rodiče znají obvykle žáka nejlépe a mohou přinést užitečné informace. Příkladem může být například tvorba individuálního vzdělávacího plánu, který obvykle obsahuje tři části každého podbodů – vyjádření pedagogického pracovníka, vyjádření zákonných zástupců žáka a vyjádření žáka.

Na druhou stranu tady existuje možnost, že pokud zákonní zástupci nesouhlasí se zařazením žáka do systému speciálně pedagogické podpory, avšak poradenské zařízení a škola to shledávají naprosto nezbytným – může ředitel školy i bez souhlasu zákonných zástupců v těchto případech nařídít zařazení žáka do speciálně pedagogické péče.

Dánské zákony i praxe umožňují větší volnost ve výběru formy speciálně pedagogické podpory, kde se formy individuální integrace mohou kombinovat se skupinovou integrací v běžné škole nebo škole určené pro žáky se zdravotním postižením a důraz je kladen na co největší kontakt s vrstevníky.

Rozdíly také můžeme pozorovat v systému poradenství – v Dánsku existují s výjimkou Kodaně⁴ jednotné poradenské instituce (PPR). Tato centra mají na starosti vše týkající se poradenství, rané péče, diagnostiky a poradenství a metodické podpory školám a další (tedy všechny úkoly korespondující s úkoly pedagogicko-psychologických poraden a speciálně pedagogických center a navíc úkoly center rané péče). Jejich dostupnost je určena zákonem, a tedy v každé komunitě musí existovat nejméně jedno takové zařízení. Dvě komuny mohou popřípadě zařízení sloučit, což však není častý případ. V celém Dánsku funguje celkem 99 PPR center na 98 komun. Podle registru institucí Ministerstva školství a mládeže ovšem existuje mnohem více poradenských institucí, které se zaměřují různě. Odpovědnost za organizaci a financování nesou komuny. Neexistuje jednotná legislativa upravující personální otázky, proto se personální složení a pracovní vytížení může v jednotlivých komunitách lišit vzhledem ke konkrétním potřebám škol a školských zařízení v jednotlivých oblastech. Největší profesní zastoupení mají v centrech PPR psychologové.

Inspirací pro český systém by nám mohla být existence jasného systému a legislativy podávání a zpracování odvolání a stížností na speciálně pedagogickou péči a také existence speciální Rady, která rozhoduje o případech, kdy nedojde k dohodě na komunální úrovni nebo u vyšších stupňů vzdělávání přímo. Rozhodnutí Rady jsou závazná a komunální úřady, škola a zákonní zástupci žáka (žák) je musí respektovat.

---

⁴ Zde navíc působí v celé oblasti Børnecenter København, viz kapitola 4.7.

Seznam použité a doporučené literatury

1. EACEA. *Organisation of the education system in Denmark 2009/10*. European Comission, 2010. Dostupné z: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/eurybase_full_reports/DK_EN.pdf
2. HORNBEK, Anne Mette Byg. *Specialundervisning i folkeskolen skoleåret 2008/2009*. Denmark : Undervisning Ministeriet, 2009. 8 s. Dostupné z WWW: <<http://www.uvm.dk/~media/Files/Stat/Folkeskolen/PDF09/091105%2520specialundervisning.ashx&usg=ALkJrhgo7yYKvm aiChqoKzdlZ1Ukn3XTPQ>>.
3. KLAGENÆVNET FOR VIDTGÅENDE SPECIALUNDERVISNING. *Årsrapport 2010: Klagesager om vidtgående specialundervisning*. København, 2011. Dostupné z: <http://www.klagenævnet.dk/>
4. MICHALÍK, Jan, et al. *Zdravotní postižení a pomáhající profese*. Praha : Portál, 2011. 440 s. ISBN 978-80-7367-859-3.
5. MICHALÍK, Jan. *Školský poradenský systém v České republice : Východiska, rizika, příležitosti, návrh pojetí*. Olomouc : Katedra speciální pedagogiky PdF, Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. 93 s. Dostupné z WWW: <uss.upol.cz>.
6. MINISTERIET FOR BØRN OG UNDERVISNING. *Det frie skolevalg*. København, 2008. Dostupné z: http://www.uvm.dk/Uddannelser-og-dagtilbud/Folkeskolen/~media/UVM/Filer/Udd/Folke/PDF08/F/081015_frit_skolevalg_specialundervisningsomraadet.ashx
7. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, mládeže a tělovýchovy České republiky. *Cesta ke kvalitě a efektivitě vzdělávání: Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy České*

republiky v roce 2010. Praha: MŠMT, 2011. ISBN 978-80-211-0617-8.

8. NEDERGAARD, Tina. UNDERVISNINGSMINISTERIET. *Redegørelse til Folketingets Uddannelsesudvalg om den løbende evaluering af ungdomsuddannelse for unge med særlige behov 2009-2010*. Danmark, 2010. Dostupné z: http://www.uvm.dk/Aktuelt/~UVM-DK/Content/News/Udd/Gym/2010/Nov/~media/UVM/Filer/Udd/Anden/Saerlig/101118_Redegoerelse_Folketinget.ashx
9. *Special needs education in Europe for children with mental and physical disabilities: as seen in the context of the European Community programmes and council resolutions: conference report*. Odense: The County of Funen, Department for Special Education, 1993. ISBN 8773431818.
10. *Specialundervisning i folkeskolen – veje til en bedre organisering og styring*, ISBN 978-87-7856-949-3, København: 2010, Undervisning Ministeriet.
11. *The Danish Regions in Brief. Copenhagen : Danish Regions*, 2007. 28 s. Dostupné z WWW: <<http://www.regionmidtjylland.dk/>>. ISBN 978-87-7723-471-2.
12. *The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education*. Salamanca : UNESCO, 1994. 48 s. Dostupné z WWW: <http://www.unesco.de/fileadmin/medien/Dokumente/Bildung/Salamanca_Declaration.pdf>.
13. UN. *UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities: Denmark's first report to the UN Committee on the Rights of Persons with Disabilities on measures taken with a view to implementing the UN Convention of 13 December 2006 on the Rights of Persons with Disabilities*. Denmark.

14. UNDERVISNINGMINISTERIET. *The Folkeskole*. København, 2008. Dostupné z: www.uvm.dk
15. *Vejledning om PPR – pædagogisk- psykologisk rådgivning*. København K : Undervisningministeriet, 2000. 157 s. Dostupné z WWW: <<http://pub.uvm.dk/2001/ppr/>>.

Právní dokumenty

16. Česká republika. Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních č. 72/2005.
17. Česká republika. Vyhláška o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných č. 73/2005.
18. Česká republika. Zákon č. 561/2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).
19. Dánsko. Bekendtgørelse af lov om friskoler og private grundskoler m.v. LOV nr 1135. Ministeriet for Børn og Undervisning, 2011. Dostupné z: <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=139500&exp=1>
20. Dánsko. Bekendtgørelse af lov om social service. In: Serviceloven. LBK nr 904, 2011. Dostupné z: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=136390&exp=1>
21. Dánsko. Bekendtgørelse om forretningsorden for Klagenævnet for vidtgående specialundervisning BEK nr 446, 2006. Dostupný také z WWW: <<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=25093&exp=1>>.

22. Dánsko. Folkeskoleloven LBK nr 998, 2010. Dostupný také z WWW:
<<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=133039&exp=1>>.
23. Dánsko. Vejledning om folkeskolens specialpædagogiske bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen VEJ nr. 9171. Ministeriet for Børn og Undervisning, 2008. Dostupné z:
<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=117135&exp=1>
24. Dánsko. Vejledning om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand VEJ nr 4, 2008. Dostupný také z WWW:
<<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=114197>>.

Internetové zdroje

25. *Børnecenter København* [online]. København Ø [cit. 2011-10-25]. Dostupné z:
<http://www.boernecenterkoebenhavn.kk.dk/>
26. *European Agency for Development in Special Needs Education* [online]. [cit. 2011-10-08]. Dostupné z WWW:
<www.european-agency.org>.
27. *Institutionsregister. Ministeriet for Børn og Undervisnings* [online]. København [cit. 2011-11-06]. Dostupné z:
<http://www.uvm.dk/Uddannelser-og-dagtilbud/Paa-tvaers-af-uddannelserne/Institutionsregister>
28. International Data Base: Population Pyramid. *U.S: Census Bureau: International Programs* [online]. 2010 [cit. 2012-02-16]. Dostupné z:

<http://www.census.gov/population/international/data/idb/country.php>

29. *Klagenævnet for vidtgående specialundervisning* [online]. 2010, 2011 [cit. 2011-10-27]. Dostupné z: www.klagenaevnet.dk
30. *Liste Over PPR kontorer, Taleinstitutter og Oralmotoriske Teams : Forældreforeningen for børn med dyspraksi* [online]. 2001 [cit. 2011-10-05]. Dyspraksi. Dostupné z WWW: <<http://www.dyspraksi.dk/behandling/ppr-kontorer-taleinstitutter-og-oralmotoriske-teams>>.
31. *PPR Nørrebro* [online]. København N [cit. 2011-10-25]. Dostupné z: www.pprnoerrebro.kk.dk
32. *Servicestyrelsen* [online]. [cit. 2011-10-06]. *About the National Board of Social Services*. Dostupné z WWW: <<http://www.servicestyrelsen.dk/om-os/about-us>>.
33. *Undervisnings Ministeriet* [online]. [cit. 2011-11-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.uvm.dk/>>.
34. MICHALÍK, J., P. HANÁK a P. BASLEROVÁ. *Katalog posuzování míry speciálních vzdělávacích potřeb*. Inovace činností SPC při posuzování speciálních vzdělávacích potřeb dětí a žáků se zdravotním postižením [online]. 2010 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: <http://spc-info.upol.cz/profil/?p=725>

Seznam příloh

- Příloha č. 1. Adresář pedagogicko-psychologických center PPR v Dánsku
- Příloha č. 2. Pedagogical Note
- Příloha č. 3. Žádost o pedagogicko-psychologické vyšetření (elektronický nástroj komuny Kodaň - Københavns Kommune)
- Příloha č. 4. Act on the Folkeskole (Folkeskoleloven)

Příloha č. 1 Adresář pedagogicko-psychologických center PPR v Dánsku

Regiony:

Region Hovedstaden

PPR - Albertslund Kommune

Albertslund Rådhus

Nordmarks allé

2620 Albertslund

Telefon: 4368 6184

E-mail: ppr@albertslund.dk

PPR Allerød Kommune - Børne- Familieteam Allerød

Bjarkesvej 2

3450 Allerød 'Telefon: 4810 0100

E-mail: kommunen@alleroed.dk

Ballerup Kommune - PPR

Parkvej 6

2750 Ballerup

Telefon: 4477 2040

E-mail: pprballerup@balk.dk

PPR Bornholms Kommune - BørneCenter Bornholm

Mølløvænget 1

3730 Nexø

Telefon: 5692 4100

E-mail: boernecenterbornholm@brk.dk

PPR Brøndby Kommune
Horsedammen 38 M
2605 Brøndby
Telefon: 4328 2830
E-mail: born@brondby.dk

PPR Dragør Kommune bruger Tårnbys

PPR - Egedal Kommune, Familiecenter
Flodvej 77
2765 Smørum
E-mail: familiecenter@egekom.dk

PPR Fredensborg Kommune
Egevangen 3B
2980 Kokkedal
Telefon: 7256 5000

Leder for PPR, Henriette Werlauff kan kontaktes på tlf. 72 56 22 78 eller på e-mail hew@fredensborg.dk

Frederiksberg Kommune - PPR
Har ingen talepædagoger ansat. Det har Kommunikationscenteret på Frederiksberg
Thorvaldsensvej 26
1871 Frederiksberg C
Telefon: 3821 1130
E-mail: ppr@frederiksberg.dk

PPR - Halsnæs Kommune
(Frederiksværk-Hundested Kommune)
Hermannsgade 3, 1. sal
3300 Frederiksværk
Telefon: 4778 4132
E-mail: brmo@halsnaes.dk

PPR Furesø Kommune - Børn og Unge
Att: Specialpædagogisk Center
Lene Vinsted eller Jytte Nakskov
Rådhusstorvet 2
3520 Farum

PPR Gentofte Kommune
Bernstorffsvej 161
2920 Charlottenlund
Telefon: 3998 4500

PPR Gladsaxe Kommune
Rådhus Alle 1
2860 Søborg
Telefon: 3957 5410
E-mail: Fax:
familie@gladsaxe.dk

PPR Glostrup Kommune
Rådhuset, Rådhusparken 2
2600Glostrup
Telefon: 4323 6100
E-mail: ppr@glostrup.dk

PPR Gribskov Kommune - Børne- og Familierådgivningen
Postboks 10
3200 Helsingø
Telefon: 7249 6002
E-mail: boern-familie@gribskov.dk

PPR Helsingør Kommune - Børne- og Ungerådgivningen
Fredensvej 5A
3060 Espergærde
Telefon: 4928 2680
E-mail: bur@helsingor.dk

PPR Herlev Kommune
Dyrespringvej 2
2730 Herlev
Telefon: 4452 5650
E-mail: ppr@herlev.dk

PPR Hillerød Kommune
Trollesmindeallé 27
3400 Hillerød
Telefon: 7232 5575 eller 7232 5578
E-mail: familier@hillerod.dk

PPR Hvidovre Kommune
Medborgerhuset
Hvidovrevej 280
2650 Hvidovre
Telefon: 3639 2400
E-mail: PPR-mail@hvidovre.dk

PPR Høje-Tåstrup Kommune - Børne- og Ungerådgivningscentret
Bygaden 2
2630 Taastrup
Telefon: 4359 1368

PPR Hørsholm Kommune - Børn og Unge
Ådalsparkvej 2
2970 Hørsholm
Telefon: 4849 5050
E-mail: bou-post@horsholm.dk

PPR Ishøj Kommune - PPR Center
Ishøj Rådhus
Ishøj Store Torv 20
2635 Ishøj
Telefon: 4357 7410
E-mail: PPR@ishoj.dk

PPR KBH KOMMUNE:
PPR, Område Amager
Artillerivej 126, 6
2300 København S
Telefon: 3268 7440
E-mail: ppr.amager@buf.kk.dk

PPR, Område Bispebjerg
Bystævneparken 20 B
2700 Brønshøj
Telefon: 8231 3333
E-mail: distrikt.bispebjerg.ppr@buf.kk.dk

PPR, Område Vanløse-Brønshøj
Linde Allé 40-44, opg. A
2720 Vanløse
Telefon: 3317 5820
E-mail: ppr.vanloese.broenshoej@buf.kk.dk

PPR, Område Indre By
Stormgade 18, 1
1555 København V
Telefon: 3366 4477
E-mail: ppr.indreby@buf.kk.dk

PPR, Område Nørrebro
Griffenfeldsgade 44 opg. 2, 2
2200 København N
Telefon: 8233 4117
E-mail: noerrebroppr@buf.kk.dk

PPR, Område Valby
Gl. Køge Landevej 3, 3B
2500 Valby
Telefon: 3317 6925
E-mail: ppr.valby@buf.kk.dk

PPR, Område Vesterbro-Kgs. Enghave
Matthæusgade 37, 3
1666 København V
Telefon: 3317 2707
E-mail: ppr.vesterbro-kgs.enghave@buf.kk.dk

PPR, Område Østerbro
Svendborggade 5, st.
2100 København Ø
Telefon: 3317 4935
E-mail: ppr-oesterbro@buf.kk.dk

Børnecenter København
Kastelsvej 60
2100 København Ø
Telefon: 3366 3366
E-mail: bck@buf.kk.dk

*****

PPR Lyngby-Tårnbæk Kommune
Børne- og Fritidsforvaltningen, Rådgivningscenteret
Toftbæksvej 12
2800 Kgs. Lyngby
Telefon: 4597 3000
E-mail: raadgivning@ltk.dk

PPR Rudersdal Kommune
Stationsvej 36
3460 Birkerød
Telefon: 4611 0000

PPR Rødovre Kommune - Børne- og Kulturforvaltningen
Tæbyvej 9
2610 Rødovre
Telefon: 3637 7000
E-mail: rk@remove-this.rk.dk

PPR Tårnby Kommune
Tårnby Rådhus, bygning C
Amager Landevej 76
2770 Kastrup
Telefon: 3247 1808 og 3247 1807
E-mail: kommunen@taarnby.dk

PPR Vallensbæk Kommune - bruger Ishøj kommunes PPR

Region Sjælland

PPR Faxe Kommune

Rådhuset

Frederiksgade 9

4690 Haslev

Telefon: 5620 3000

E-mail: kommunen@faxekommune.dk

PPR Greve Kommune

Jerismosevej 95

2670 Greve

Telefon: 4397 9797

E-mail: maj@greve.dk

PPC Guldborgsund Kommune

Psykologisk Pædagogisk Center

Niels Hemmingsensvej 4

4800 Nykøbing F

Telefon: 5473 2950

E-mail: PPC@GULDBORGSUND.DK

PPR Holbæk Kommune – Børnekonsulentcentret

Kanalstræde 2

4300 Holbæk

Telefon: 7236 3638

PPR Kalundborg Kommune

Gørlev Rådhus

Kirkevængen 11B

4281 Gørlev

PPR Køge Kommune

PPRs sekretær Heidi Hansen

Strandpromenaden 3A

4600 Køge

Telefon: 5667 2359

PPR Lejre Kommune
Alfarvejen 41 D, Osted
4320 Lejre
Telefon: 5117 5800
E-mail: ppr@lejre.dk

PPR Lolland Kommune
Kidnakken 12
4930 Maribo
E-mail: ppr@lolland.dk
Leder Vibeke Merete Fold - Tlf.: 5467 6510

PPR Næstved Kommune
Børne- og Kulturforvaltningen, Børne- og Ungeafdelingen
Rådmandshaven 20
4700 Næstved
Telefon: 5588 3110
E-mail: boerneogungeafd@naestved.dk

PPR Odsherred Kommune
Nyvej 22
4573 Højby
Afdelingsleder Torben Kjeldsen, tlf. 5966 6471 – e-mail: tok@odsherred.dk

PPR Ringsted Kommune - Udviklingsnetværket PPR
Hækkerupsvej 1
4100 Ringsted
Telefon: 5762 8220

PPR Roskilde Kommune
Postboks 100
4000 Roskilde
Telefon: 4631 4624
E-mail: PPR@roskilde.dk

PPR Slagelse Kommune – Børn, unge og familie

Torvegade 26

4200 Slagelse

Telefon: 5857 3600

E-mail: boernunge@slagelse.dk

PPR Solrød Kommune – BUR, Børn og Unge Rådgivningen

Højagervænget 35

2680 Solrød Strand

Telefon: 5618 2860

PPR Sorø Kommune - Familierådgivningen

Rådhusvej 8

4180 Sorø

Telefon: 5787 6000

E-mail: familieraadgivningen@soroe.dk

PPR Stevns Kommune – Familieafdelingen

Box 83

4660 Store Heddinge

Telefon: 5657 5757

E-mail: familie@stevns.dk

PPR Vordingborg Kommune - Børne- og familiesekretariatet

Østerbro 2

4720 Præstø

Telefon: 5536 3636

E-mail: post@vordingborg.dk

Region Syddanmark

PPR Assens Kommune - PPR i Aarup

Indre Ringvej 11

5560 Aarup

Telefon: 6474 6771

PPR-leder Marianne Kyed - Telefon: 6474 6773 - Mail: makye@assens.dk

PPR Billund Kommune
Jorden Rundt 1
7200 Grindsted
Telefon.: 7972 7571
E-mail: ppr@billund.dk

Nordfyns Kommune - PPR
Otterup Rådhus
Rådhuspladsen 2
5450 Otterup
Telefon: 6482 8202 og 6482 8203
E-mail: ppr@nordfynskommune.dk

PPR Esbjerg Kommune
Giørtz Plads
6760 Ribe
Telefon: 7616 8870

PPR Fanø Kommune bruger Esbjergs PPR

PPR Fredericia Kommune
Gothersgade 20B, 1.sal
7000 Fredericia
Telefon: 7210 7474

PPR Faaborg-Midtfyn Kommune - Børne- og Ungerådgivningen
Er geografisk fordelt på 2 områder:
Område Nord, Østerågade 40, Nr. Broby, 5672 Broby
Sekretær for PPR Regitze Bentzenberg Poulsen - tlf. nr. 7253 3014
Område Syd, Mellemgade 15, 5600 Faaborg
Sekretær for PPR Else Kreuter Andersen - tlf. nr. 7253 3004
Sekretær for PPR Mette Lykke Danielsen - tlf. nr. 7253 3022

PPR Haderslev Kommune
PPR's kontorlokaler er fordelt i Haderslev og Vojens. De angiver ingen adresser
Sekretariat:
Linda Køhling Munk, Haderslev Tlf. 7434 1100
Helle Andersen, Haderslev Tlf. 7434 1131
Johanne Ravnskjær, Vojens/Gram Tlf. 7434 1130

PPR Kerteminde Kommune - Børn- og Ungeforvaltningen

Grønvej 11

5550 Langeskov

Leder af PPR, Bodil Marie Odgaard på telefon 6515 1240 eller mail bmo@kerteminde.dk

PPR Kolding Kommune - Børne- og Uddannelsesforvaltningen

Møllegården 1

6000 Kolding

Telefon: 7979 7112

E-mail: ppr@kolding.dk

PPR Langeland Kommune

Fredensvej 1

5900 Rudkøbing

PPR Middelfart Kommune

Anlægsvej 4

5592 Ejby

Telefon: 8888 5289 eller 8888 5290

PPR Nyborg Kommune

Stationsvej 15

5853 Ørbæk

Telefon: 6333 7085

E-mail: ppr@nyborg.dk

PPR Odense Kommune

Ørbækvej 100, blok 1, 1. sal

5220 Odense SØ

Telefon: 6551 5438 (direkte)

E-mail: pprodense@odense.dk

PPR Svendborg Kommune

Centrumpladsen 7, indgang F, 2. sal

5700 Svendborg

Telefon: 6223 4545

PPR Sønderborg Kommune - Familie- og ungdomsrådgivningen

Ingen postadresse angivet

Afdelingen Børn & Familie består af 3 distriktsgrupper.

Broager Rådhus (leder Margith Juhl)

Kastaniealle i Sønderborg (leder Pia Thymann)

Nordborg Rådhus (leder Steen Andersen)

Centrumpladsen 7, Indgang F, 2. sal

5700 Svendborg

TRing på 8872 6400 og bed om afdelingen Børn & FamilieCentrumpladsen 7, Indgang F, 2. sal

5700 Svendborg

Tlf. 62 23 45 45

PPR Tønder Kommune

Postadresse: Børn og Skoleforvaltningen, PPR, Storegade 51, 6780 Skærbæk

Fysisk adresse: Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, Jomfrustien 8, 1. sal, 6270 Tønder

PPR Varde Kommune

Laboratorievej 16

6800 Varde

Telefon: 7695 1900

PPR Vejen Kommune

Man kontakter Skoleafdelingen - da talepædagogerne ikke er placeret i Psykologenheden, men som konsulenter i Skoleafdelingen

PPR Vejle Kommune

Blegbanken 3

7100 Vejle

Telefon: 7942 7200

PPR Ærø Kommune bruger Svendborgs PPR

PPR Aabenraa Kommune

Tinglev Midt 2

6360 Tinglev

Telefon: 7376 7237

Region Midtjylland

PPR Favrskov Kommune - Rådgivningscentret

Postadresse: Skovvej 20, 8382 Hinnerup

Fysisk adresse: Danstrupvej 4, Hvorslev

Telefon: 8964 3121 (sekretær Tina Hansen)

PPR Hedensted Kommune

Postadresse: Klakring Stationsvej 5, 7130 Juelsminde

Telefon: 7975 5506 eller 7975 5883

E-mail: PPR@hedensted.dk

PPR Herning Kommune

Rådhuset, Torvet, indgang D, stuen

7400 Herning

Telefon: 9628 2828

E-mail: bou@herning.dk

PPR Holstebro Kommune, Børne- og Ungeforvaltningen

Borregårdsvej 9

7500 Holstebro

Telefon: 9611 7539

E-mail: Boern.Unge@Holstebro.dk

PPR Horsens Kommune

Holmboes Alle 2, 1. sal

8700 Horsens

E-mail: ppr@horsens.dk

Telefon: 7629 3092 eller 7629 3090

PPR Ikast-Brande Kommune

Bellisvej 2

8766 Nørre Snede

Sekretariatets telefon: Tlf. 9960 5560

E-mail: elmol@ikast-brande.dk

PPR Lemvig Kommune - Børne- og Familiecentret

Postadresse: Rådhusgade 2, 7620 Lemvig

Fysisk adresse: Vasen 10, 7620 Lemvig

Telefon: 9663 1200

E-mail: bfc@lemvig.dk

PPR Norddjurs Kommune - Børn og Unge

Glesborg Bygade 1

8585 Glesborg

Telefon: Sekretariatet, 8959 3171 eller 8959 3022

PPR Odder Kommune - Børne- og Familiecentret

Randlevvej 2 H

8300 Odder

Telefon: 8780 3280

E-mail: bfc@odder.dk

PPR Randers Kommune har 3 områdekontorer:

Børn og familiecenter Kasernen, Regimentsvej 16 (indgang fra gården), 8930 Randers, tlf. 8915 4500

Børn og familiecenter Gudenåcentret, Gl. Stationsvej 9, 2. sal, 8940 Randers, tlf. 8915 4550

Børn og familiecenter Odinsgade, Odinsgade 14, 2. sal, 8900 Randers, tlf. 8915 1515

PPR Ringkøbing-Skjern Kommune, Børn og Familie PPR

Dyrvigsvej 9

6920 Videbæk

Telefon: 9974 2424

E-mail: born.familie@rksk.dk

PPR Samsø Kommune bruger Odder Kommunes PPR

PPR Silkeborg Kommune - att. Familierådgivningen

Postadresse: Søvej 1, 8600 Silkeborg

Telefon: 8970 1710

E-mail: familiesektionen@silkeborg.dk

PPR Skanderborg Kommune - Fagsekretariatet, Børn og unge

Søndergade 27

8464 Galten

Telefon: 8794 7337

PPR Skive Kommune

Torvegade 10

7800 Skive

Telefon: 9915 5791

PPR Struer Kommune

Ingen adresse eller mail

Telefon: 9684 8555

PPR Syddjurs Kommune

Postadresse: Hovedgaden 77, 8410 Rønde

Telefon: 8753 5800

E-mail: ppr@syddjurs.dk

PPR Viborg Kommune

Skottenborg 12-14

8800 Viborg

Telefon: 8787 1100

E-mail: viborgppr@viborg.dk

PPR Århus Kommune - Børn og Unge

Grøndalsvej 2

8260 Viby J

Telefon: 8940 3787

E-mail: ppr@mbu.aarhus.dk

Region Nordjylland

PPR Brønderslev Kommune

Ny Rådhusplads 1

9700 Brønderslev

Telefon: 9945 4456 eller 9945 5850

PPR Frederikshavn Kommune

Havnepladsen 1, 1

9900 Frederikshavn

Telefon: 9845 9283

E-mail: erfi@frederikshavn.dk

PPR Hjørring Kommune
Nørregade 2, 2.
9800 Hjørring
Telefon: 7233 3693 og 7233 3694
E-mail: ppr@hjoerring.dk

PPR Jammerbugt Kommune
Postadresse: Jammerbugt Kommune, Toftevej 43, 9440 Aabybro
Fysisk adresse: Danmarksgade 3, 9690 Fjerritslev. Telefon: 7257 7300
E-mail: ppr@jammerbugt.dk

PPR Læsø Kommune bruger Frederikshavns Kommunes PPR

Mariager Fjord Kommune
Fjordgade 5
9550 Mariager
Leder Jørn Ole Lajer
Telefon: 9711 3269
Mail: jolaj@mariagerfjord.dk

PPR Morsø og Thisted Kommuner
Postadresse: Thisted Rådhus, Asylgade 30, 7700 Thisted
E-mail: pu@thisted.dk
Hovedkontor i Skovgade 28, 7700 Thisted

PPR Rebild Kommune
Hobrovej 88
9530 Støvring
Kontakt til PPR, Sekretær Rikke Rosenkilde, skoleafdelingen, telefon: 9988 7788
E-mail: rero@rebuild.dk

PPR Vesthimmerlands Kommune
Ingen adresse angivet

PPR Aalborg Kommune
Godthåbsgade 8
9400 Nørresundby
Telefon: 9931 4125

Pedagogical Note

The pedagogical note is an electronic tool used to describe and evaluate special initiatives or support pupils, classes and groups. What do we already know? What else do we need to know? Prepare hypotheses and goals for future work.

In the pedagogical note the pupil's, class or group competences and strengths, the kinds of teaching differentiations and class structure when applicable, is noted.

The various opinions concerning problems are collated; goals for the coming period are agreed upon; the teaching and action plan is discussed and the effect of the pedagogical initiatives and joint actions are evaluated. If any special pedagogical measures are taken, these are noted under 'special pedagogical support'.

The pedagogical note is a flexible tool that is taken into use by the class team in co-operation with the parents, pupils and special teacher - if applicable, at the beginning of the period and is completed and evaluated at the end of the period (at least once a year). It is an important tool for pupils who require special attention.

The individual plan for each pupil is in the first part of the notes under 'collated data' and the second part is under 'education and action plan'.

The pedagogical note is kept at the school and a copy is given to the Pedagogical Advice Centre on referral to a pedagogical-psychological evaluation and with re-evaluation concerning special pedagogical support.

School:	Class:	Year:	The notes have been prepared by:	
Pupil/group name:	CPRNR. (Danish personal number)		Date:	Note no.:
Reason and motivation for initiating this pedagogical note:				

**COPENHAGEN COMMUNE
INDRE DISTRICT**

Part 1. Mapping of competences and potential – compiled by the school

1A	Professional description of the pupil's/class/group level in ordinary school subjects:
1B	Test results, e.g. mathematics - Note date, test result and evaluation if applicable:
1C	Description of the pupil's, class or group's social functions.
1D	General evaluation of working abilities e.g. endurance, initiative, independence, motivation etc.:
1E	The pupil's, class or group's areas of strength in knowledge and social areas:
1F	Description of class environment
1G	Collaboration between school and parents:
1H	Collaboration between school and after school care etc.

Part 2. Framework for establishing goals taking into consideration the different view points – compiled in collaboration with school, parents and pupil.

2A	Where are the difficulties – seen from the different view points?
	Parent opinion:
	School opinion:
	Pupil, class or group opinion:

2B	What have we done to help these difficulties? When has the initiative been successful?
	Parents:
	School:
	Pupil, class or group:

Teaching and Action Plan – goal and criteria

2C	GOALS: WHAT do we want to achieve? Find 2-4 specific aims within a goal in a limited subject or area

2D	HOW do we achieve these goals? e.g. Reorganisation of class, teaching activities, attitudes etc. Plan of teaching and special initiatives in the described period of time.

2E	WHO contributes with what – and how? What can teachers/parents/pupils do to reach goals? Collaboration with mainstream teaching, home and personal-study help etc.
	Parents:
	School:
	Pupil, class or group:

2F	How do we EVALUATE, when and who with?
Date of evaluation/next meeting:	
Participants:	
Evaluation tool:	

Part 3. Evaluation (with school, parents and pupil)

3A	What effect has the tuition/special initiatives/special pedagogical support had? Have the goals been achieved?
Parents:	
School:	
Pupil, class or group:	

3B	Evaluate the need for further action for the pupil/class, e.g. more support. Does the education or action plan need revising and is continuation of the pedagogical note necessary?
School's evaluation:	
Pupil's, class or group's evaluation:	
Parents' evaluation:	

Enclosure: Special pedagogical support (to be filled in by class teacher in co-operation with the competence/special centre of the school).

This part of the pedagogical note is to be filled in by the special teacher who has the pupil/group involved in the special pedagogical initiative.

Special teacher:	Date of recommendation (if applicable) for pedagogical-psychological evaluation:
Special education assistance started:	Special teaching terminated:
Number of planned lessons:	Number of completed lessons (to be filled in at end of course)

Mark days for special education (x)						Meetings between school, pupil and parents Date of introductory meeting and participants:
Lesson	Monday	Tuesday	Wednesday	Thursday	Friday	
1.						Date of 2nd. meeting and participants:
2.						Date of 3rd. meeting and participants:
3.						Date of 4th meeting and participants:
4.						Date of evaluation meeting and participants:
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						

Tuition (x)	Alone	Group	Class	In class	Outside class	Observation etc.	Miscellaneous
Difficulties in subjects							
Social-emotional difficulties							

Přiloha č. 3 Zádost o pedagogicko-psychologické vyšetření
(elektronický nástroj komuny Kodaň - Københavns Kommune)

KØBENHAVNS KOMMUNE

Børne- & Ungdomsforvaltningen
Distrikt Nørrebro

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, Griffenfeldsgade 44, opg. 2, 2. sal, 2200 København N
Telefon: 8233 4117 - Telefoni: Mandag-onsdag kl. 9-15, torsdag 9-14 fredag 9-13

Indstilling til pædagogisk psykologisk vurdering

Vedrørende dette skema:
Hvis forældrene foretager indstillingen, udfyldes punkt 1 til 9
Hvis skolen foretager indstillingen, udfyldes punkt 1 til 8 samt punkt 10 til 13

1	Barnets/elevens fulde navn [ ]		CPR-nr. [ ]
	Adresse [ ]	Postnr. [ ]	By [ ]
2	Barnet går i (sæt kryds) ☐ Vuggestue ☐ Børnehave ☐ Skole Klasse: [ ]		
	Institution/skole/navn [ ]		Telefon [ ]
	Adresse [ ]	Postnr. [ ]	By [ ]
3	Forældrenydighed (sæt x) ☐ Fælles ☐ Mor ☐ Far ☐ Værge		
4	Mor [ ]		Telefon privat [ ]
	Adresse [ ]		Telefon arbejde [ ]
	Far [ ]		Telefon privat [ ]
	Adresse [ ]		Telefon arbejde [ ]
	Værge [ ]		Telefon privat [ ]
	Adresse [ ]		Telefon arbejde [ ]
5	Hvem er indstillingen foranlediget af? ☐ Forældre/Værge ☐ Dagpleje/Vuggestue ☐ Børnehave ☐ Eleven selv ☐ Skole ☐ Den kommunale sundhedstjeneste		
6	Årsag(er) til indstilling	Vigtigste (sæt kun et x)	Næst vigtigste (sæt kun et x)
			Tredje vigtigste (sæt kun et x)

Tale- og sprogvanskeligheder	☐	☐	☐
Hørevanskeligheder	☐	☐	☐
Synsvanskeligheder	☐	☐	☐
Motoriske vanskeligheder	☐	☐	☐
Problemer i et eller flere fag	☐	☐	☐
Adfærds- / kontaktproblemer	☐	☐	☐
Udvikling generelt	☐	☐	☐

Omfattet af aktindsigt efter forvaltningsloven

779/24 01/05

7	<p>Beskrivelse af vanskeligheder og kompetencer <i>Hvis skolen indstiller, skal indstillingen i.h.t. "Vejledning om folkeskolens indsats over for elever hvis udvikling kræver særlig hensyntagen eller støtte" af d. 6.12.2002 indeholde en grundig beskrivelse af den uoverensstemmelse, der er opstået mellem elevens kompetencer og potentialer, samt mulighederne for at tilrettelægge undervisningen inden for skolens almindelige rammer. Endvidere skal skolen præcisere hvilke former for undervisningsdifferentiering, der har været anvendt.</i></p> <p><input type="text"/></p>
	<p>Supplerende beskrivelser kan vedlægges</p>

8	<p>Tales der primært et andet sprog end dansk i hjemmet? ☐ Nej ☐ Ja</p> <p>I givet fald hvilket? <input type="text"/></p> <p>Skønnes der at være brug for tolkning i forbindelse med samtale med hjemmet ☐ Nej ☐ Ja</p>
---	---

9	<p>Dato: <input type="text"/> Ar <input type="text"/></p> <p style="text-align: right;"><input type="text"/> Forældres/Værges underskrift</p>
---	---

10	<p>Der har været samråd med hjemmet om indstillingen Dato: <input type="text"/> Ar <input type="text"/></p>
----	---

Příloha č. 4 Act on the Folkeskole (Folkeskoleloven)

Act on the Folkeskole

The Danish Primary and Lower Secondary School

Ministry of Education Consolidation Act No. 55 of 17 January 1995

Chapter 1

The Aims of the Folkeskole

1. (1) The Folkeskole shall -in cooperation with the parents -further the pupils' acquisition of knowledge, skills, working methods and ways of expressing themselves and thus contribute to the all-round personal development of the individual pupil.

(2) The Folkeskole shall endeavour to create such opportunities for experience, industry and absorption that the pupils develop awareness, imagination and an urge to learn, so that they acquire confidence in their own possibilities and a background for forming independent judgments and for taking personal action.

(3) The Folkeskole shall familiarize the pupils with Danish culture and contribute to their understanding of other cultures and of man's interaction with nature. The school shall prepare the pupils for active participation, joint responsibility, rights and duties in a society based on freedom and democracy. The teaching of the school and its daily life must therefore build on intellectual freedom, equality and democracy.

2. (1) The Folkeskole is a municipal matter. It shall be the responsibility of the municipal council to ensure all children in the municipality free education in the Folkeskole. The municipal council shall lay down the targets and framework of the activities of the schools within the provisions of this act, cf. section 40.

(2) The individual school shall within the given framework be responsible for the quality of the teaching in accordance with the aims laid down for the teaching in the Folkeskole, cf. section 1, and it shall itself make decisions in relation to the planning and organisation of the teaching.

(3) Pupils and parents shall cooperate with the school with a view to meeting the aims of the Folkeskole.

Chapter 2

The Structure and Content of the Folkeskole

3. (1) The Folkeskole shall comprise a one-year pre-school class, a nine-year basic (primary and lower secondary) school, and a one-year 10th form.

(2) Special education and other special educational assistance shall be given to children whose development requires special consideration or support. The Minister of Education shall lay down regulations to this effect and may in this connection deviate from the provisions laid down in sections 5, 7, 8, 13, 14 and 16.

(3) The Folkeskole may offer instruction to pupils in their leisure time.

(4) The Folkeskole may offer children access to a school-leisure time provision, if the children are enrolled in the school or have attained the minimum age for enrolment in the pre-school class.

(5) The Folkeskole may offer adults the opportunity of participating in the instruction in the 8th to 10th forms of the Folkeskole.

(6) The Folkeskole may -in cooperation with the socio-cultural and associative life of the local community, the voluntary child and youth work as well as other circles of interested citizens contribute to or be in charge of and coordinate local cultural centre activities.

4. (1) According to rules laid down by the Minister of Education, special educational assistance shall be offered to children who have not yet started school.

(2) Pupils, whose development requires extensive consideration or support, may be offered 11 years of instruction in addition to the preschool class.

5. (1) The content of the teaching shall be selected and organised so that it gives the pupils a possibility of absorption, a general view and a feeling of coherence. The teaching shall enable the pupils to acquire the forms of cognition and working methods of the individual subjects. The pupils shall -in an interaction with this -have the opportunity to practise and develop the acquired knowledge and skills through the instruction in interdisciplinary topics and issues.

(2) The teaching in the nine-year basic school shall cover the following subjects for all pupils:

1) a) Danish at all form levels,

b) English at the 4th to 9th form levels,

c) Christian studies at all form levels except for the form level where the confirmation preparation takes place,

d) history at the 3rd to 8th form levels,

e) social studies at the 9th form level,

2) a) PE and sport at all form levels,

b) music at the 1st to 6th form levels,

c) art at the 1st to 5th form levels,

d) textile design, wood/metalwork and home economics at one or more form levels within the 4th to 7th form level,

3) a) mathematics at all form levels,

b) science at the 1st to 6th form levels,

c) geography and biology at the 7th and 8th form levels, and

d) physics/chemistry at the 7th to 9th form levels.

(3) The pupils shall be offered instruction in German at the 7th to 9th form levels.

(4) The pupils may be offered instruction in French instead of German at the 7th to 9th form levels.

(5) The instruction in the individual subjects may also be given at higher form levels than those laid down in (2).

(6) Pupils, who have changed school or have been without instruction for an extended period of time, shall when necessary be given supplementary instruction or another kind of educational support. Supplementary instruction or other specially organised instruction may be given to pupils who may for other reasons need temporary subject-related support.

(7) Non-Danish-speaking pupils may be offered specially organised Danish language instruction, when the need arises. The Minister of Education may furthermore resolve that non-Danishspeaking pupils shall be offered instruction in their mother tongue. The Minister of Education shall lay down detailed rules regarding the teaching of non-Danish-speaking pupils.

6. (1) The central knowledge area of the subject of Christian studies shall be the Evangelical Lutheran Christianity of the Danish national Church. At the oldest form levels, the instruction shall furthermore comprise foreign religions and other philosophies of life.

(2) If requested, a child shall be exempted from participation in the instruction in the subject of Christian studies, when the person who has custody of the child submits a written declaration to the headteacher of the school to the effect that he/she will personally assume the responsibility of the child's religious instruction. Exemption can normally only take effect from the beginning of a school year. If the child has reached the age of 15, exemption can only be granted with the child's own consent.

7. (1) The instruction offered in the basic school shall include the following obligatory topics:

- 1) traffic safety
- 2) health and sex education and family knowledge
- 3) educational, vocational and labour market orientation.

8. (1) In the 10th form, instruction must be offered in the subjects of Danish, mathematics, PE and sport, Christian studies/religious education, social studies, English, and physics/chemistry.

(2) If a pupil does not choose Danish, the instruction must include parts of this subject, and if a pupil does not choose social studies, the instruction must include parts of this subject.

(3) Pupils, who -in pursuance of section 5 (3) -have accepted the offer of instruction in German, must be given the offer of continued instruction in the subject in the 10th form. The same shall apply to pupils, who have accepted the offer of instruction in French in pursuance of section 5 (4).

(4) The provisions laid down in section 5 (1) and (6) and in section 10 shall also apply to the instruction in the 10th form.

9. (1) In addition to the instruction which must be offered in pursuance of sections 5, 7 and 8, instruction may be offered to the pupils at the 8th to 10th form levels in the following subjects and topics (optional subjects):

- 1) French,
- 2) word processing,
- 3) technology,
- 4) media,
- 5) art,
- 6) photography,
- 7) film knowledge,
- 8) drama,
- 9) music,
- 10) textile design,

- 11) wood/metalwork,
- 12) home economics,
- 13) engine knowledge,
- 14) other workshop subjects, and
- 15) vocational studies.

(2) Instruction in Latin may be offered to pupils at the 10th form level.

(3) Pupils who have accepted the offer of French instruction in pursuance of section 5 (4) may be offered instruction in German at the 8th to 10th form levels.

(4) The school may offer pupils in the 8th to 10th forms the opportunity of spending shorter periods of pre-vocational training in industry and institutions.

(5) The school may furthermore offer pupils in the 8th to 10th forms instruction which combines the practical and theoretical content in a course which can take place at or outside the school, cf. section 33.

(6) The Minister of Education may lay down regulations as to which subjects and topics other than those mentioned in (1) the municipalities can offer to the pupils at the 8th to 10th form levels.

(7) The municipal council may approve that the pupils are offered instruction in other practical or artistic subjects or topics.

(8) The pupils at the 8th to 10th form levels shall choose at least one optional or elective subject. In the 8th and 9th forms, the pupils shall be offered optional subjects corresponding to an extent of no less than 4 lessons per week and in the 10th form corresponding to an extent of no less than 6 lessons per week.

10. (1) The Minister of Education shall lay down regulations pertaining to the aim of the teaching in subjects and obligatory topics in pursuance of sections 5 -9 and shall indicate central knowledge and proficiency areas. The Minister may issue curriculum guidelines with a description of the content of the teaching and with examples of differentiated teaching. The Minister may furthermore issue suggested material regarding the teaching in interdisciplinary topics and issues as well as suggested exercise papers, examples of timetables etc. may issue curriculum guidelines with a description of the content of the teaching and with examples of differentiated teaching. The Minister may furthermore issue suggested material regarding the teaching in interdisciplinary topics and issues as well as suggested exercise papers, examples of timetables etc.

11. (1) The teaching in pre-school classes shall as far as possible be given in the form of play and other developing activities. It shall be endeavoured to familiarize the children with the daily routines of school life.

12. (1) The pupils shall be given instruction at the form level in the basic school which corresponds to their school age. A pupil may however with the approval of his/her parents, cf. section 54, attend the same form for two years, if he/she has been without instruction for an extended period of time, or if other special reasons indicate that he/she will benefit from such measures. A pupil may also, under very special circumstances, skip a form.

(2) Referral to special education which is not of a temporary nature shall be made upon pedagogical and psychological counselling and upon consultation of the pupil and his/her parents.

(3) Decisions regarding the choice of subjects, cf. section 5 (3) and (4), sections 8 and 9, and regarding continued schooling in the 10th form shall be made by the pupils upon consultation of the parents, cf. section 54, and the school.

13. (1) The pupils and their parents, cf. section 54, shall be regularly informed of the opinion of the school about the pupils' benefit from their school attendance.

(2) As part of the teaching, there shall be a regular assessment of the pupils' benefit from the teaching. The assessment shall form the basis of the guidance of the individual pupil with a view to the further planning of the teaching.

(3) For pupils at the 8th to 10th form levels and for pupils leaving school after the 7th form, the assessment of the level of attainment of the pupils in the subjects covered by section 14 (1)-(4) shall be expressed in marks (proficiency marks).

(4) Proficiency marks shall be given at least twice a year at the 8th to 10th form levels. The last proficiency marks shall be given immediately before the written examinations and shall express the pupil's proficiency in the subject at that time.

(5) At the 9th and 10th form levels, the pupils shall carry out an obligatory project assignment, for which the assessment shall be given in the form of a written statement and by a mark, if the pupil so wishes. The Minister of Education shall lay down the framework for the obligatory project assignment.

(6) At the 9th and 10th form levels, the pupils may furthermore carry out a free assignment on a topic chosen by themselves. This assignment may be assessed in the form of a written statement and/or by a mark, if the pupil so wishes.

(7) The school shall issue a leaving certificate for pupils leaving school at the end of the 7th form, or later. The leaving certificate shall contain information on the educational activities in which the pupil has participated as well as the most recent proficiency marks given. The leaving certificate shall furthermore include information on the assessment at examinations, if any, cf. section 14 (1)(4). A written statement and/or a mark for the obligatory project assignment may be indicated in the leaving certificate, if the pupil so wishes. An assessment of the free assignment, if any, may also be indicated in the leaving certificate, if the pupil so wishes. Any written assessment in other subjects than the examination subjects may be indicated in or enclosed the leaving certificate as part hereof, if the pupil so wishes.

14. (1) In each of the subjects of Danish, mathematics, English, German and physics/chemistry, the pupils can present themselves for the leaving examination of the Folkeskole on completion of the 9th form. On completion of the 10th form, the pupils can in each of the subjects mentioned present themselves for either the advanced leaving examination of the Folkeskole or the leaving examination of the Folkeskole. The same shall apply to those pupils, who have accepted the offer of instruction in French instead of German in pursuance of sections 5 (4) and 8 (3).

(2) Pupils who have accepted the offer of instruction in the optional subject of French in pursuance of section 9 (1) can present themselves for the leaving examination of the Folkeskole on completion of the 9th form and for the advanced leaving examination or the leaving examination of the Folkeskole on completion of the 10th form. The same shall apply to those pupils, who have accepted the offer of instruction in German as an optional subject in pursuance of section 9 (3).

(3) In the subject of Latin, the pupils can present themselves for an examination upon completion of the teaching.

(4) In the subjects of textile design, wood/metalwork and home economics/typewriting, the pupils can present themselves for the leaving examination upon completion of the 8th form or later. The Minister of Education may decide that the same shall apply to other practically oriented subjects covered by section 9.

(5) The questions for the written examinations shall be drawn up by the Minister of Education. The other examination questions shall be drawn up by the teacher or by an external examiner according to a decision taken by the Minister.

(6) It shall be up to the pupils themselves to decide whether they want to present themselves for examinations -upon consultation of the parents, cf. section 54, and the school.

(7) The municipal council shall comply with pupils' wishes to present themselves for the leaving examinations of the Folkeskole and see to it that such examinations are held for persons, who are under 18 years of age at the beginning of the school year, and who do not otherwise have the possibility to present themselves for the examination.

(8) The Minister of Education shall lay down regulations pertaining to the examination requirements in each of the subjects, pupils' eligibility to present themselves for the examinations, the holding of examinations, pupil assessment and marking, and the design of the leaving certificates.

(9) The individual school may deviate from the examination regulations in the case of pupils with special needs and non-Danish-speaking pupils. The Minister of Education may lay down more detailed regulations to this effect.

15. (1) The school year shall begin on 1 August, and it shall normally comprise 200 school days.

(2) Each year, the Minister of Education shall fix the day on which the summer holidays shall begin, and he may issue guidelines to the placing of holidays and other days off.

16. (1) The weekly minimum number of lessons for the pupils shall be as follows:

1) in the pre-school class and at the 1st and 2nd form levels, 20 lessons,

2) at the 3rd form level, 22 lessons

3) at the 4th and 5th form levels, 24 lessons and 5th form levels, 24 lessons

4) at the 6th and 7th form levels, 26 lessons

5) at the 8th to 10th form levels, 28 lessons.

(2) The Minister of Education may lay down more detailed regulations regarding deviations from the stipulations laid down in (1) hereof.

(3) The weekly number of lessons for the obligatory instruction at the 8th and 9th form levels, cf. section 5 (2), must not exceed 25.

(4) The daily number of lessons for the pupils must not exceed:

1) in the pre-school class and at the 1st and 2nd form levels, 5 lessons,

2) at the 3rd to 5th form levels, 6 lessons,

3) at the 6th and 7th form levels, 7 lessons, and

4) at the 8th to 10th form levels, 8 lessons.

(5) When fixing the number of lessons pursuant to subsections (1) to (4), a lesson shall be a period of 45 minutes' teaching.

(6) The provisions in subsections (1) to (5) shall not cover educational activities outside school hours in accordance with section 3 (3) or supplementary educational activities in accordance with section 5 (6) and (7).

17. (1) The number of pupils in the pre-school class and in the classes of the basic school must normally not exceed 28 at the beginning of the school year. In special cases, the municipal council may approve a higher number, however not more than 30.

(2) The Minister of Education may lay down provisions regulating the municipalities' operational expenditure per pupil.

18. (1) The organisation of the teaching, including the choice of teaching and working methods, teaching materials and the selection of subject-matter, shall in each subject live up to the aims of the Folkeskole and shall be varied so that it corresponds to the needs and prerequisites of the individual pupil.

(2) It shall be up to the headteacher to ensure that the class teacher and the other teachers of the class plan and organise the teaching in such a way that it offers challenges to all pupils.

(3) In the subjects, in which the pupils can present themselves for leaving examinations, cf. section 14, the content of the teaching shall be fixed in such a way that it can meet the examination requirements in the individual subjects.

(4) At each form level and in each subject, the teacher and the pupil shall cooperate continuously on determining the objectives which are sought met. The work of the pupil shall be organised under due consideration of these objectives. The establishment of working methods and the selection of subject-matter shall as far as possible take place in cooperation between teachers and pupils.

(5) The class teacher shall cooperate with the pupils on the solution of special tasks in relation to the class, and the subject of the class teacher shall be allocated an extra weekly lesson with a view to carrying out this task.

19. (1) The necessary teaching materials must be made available to the pupils free of charge. This shall however not apply to instruments and equipment used for educational activities outside school hours in pursuance of section 3 (3), and which are taken home by the pupils for their private use.

(2) At each independent school, a school library shall be established as a pedagogical service centre. The school library shall be part of the school's activities, and it shall cooperate with the public library. The school library shall make teaching materials available for the teaching of the school, including also books which the pupils can read in their leisure time, and it shall offer guidance in the use hereof.

(3) The Minister of Education may lay down more detailed provisions regarding the aims and functioning of the school.

19 a. (1) Each independent school shall set up an educational counselling service, which must offer the pupils advice and guidance with a view to preparing them for their choice of education and occupation.

(2) The Minister of Education may lay down more detailed provisions regarding the educational counselling service.

Chapter 3

The Organisation of the School System

20. (1) The municipal council shall be responsible for the establishment of pre-school classes and for the educational provision in the basic school and the 10th form, including special education and other special educational assistance for children and young people under 18 years of age, who live or have their residence in the municipality, and whose parents wish them to be enrolled in the Folkeskole, cf. section 54. The municipal council shall furthermore be responsible for the provision of special educational assistance to children who have not yet started school.

(2) Outside of the municipalities of Copenhagen and Frederiksberg, it shall however be the responsibility of the county council to see to the special educational provision for children and youth

under 18 years of age, who live or have their residence in the county, and whose development calls for special, extensive consideration or support. The county council shall also be responsible for the provision of special educational assistance to children who have not yet started school.

(3) Special education of a nature as that mentioned in (2) may be established in the form of boarding schools.

(4) Pupils, who reach the age of 18 during the school year, shall be entitled to continue their schooling for the rest of the school year.

21. (1) The municipal council shall submit a recommendation to the county council about special education and other special educational assistance to children who are enrolled in the schools of the municipality, if the development of the children calls for special extensive consideration or support, cf. subsection (2). It is also the municipal council which shall recommend that special educational assistance be given to children who have not yet started school.

(2) The county council (in the municipalities of Copenhagen and Frederiksberg the municipal council) shall decide on the provision of special education and other special educational assistance to children enrolled in the pre-school class and in the 1st to 10th form levels, if the development of the children calls for special extensive consideration or support. It is also the county council, (in Copenhagen and Frederiksberg the municipal council) which shall decide on the provision of special educational assistance to children who have not yet started school.

22. (1) Upon agreement with the State, other municipalities or private schools, the municipal council may refer pupils to teaching at State schools, the schools of another municipality or private schools. Upon agreement with the State, another county, a municipality or private schools, the county councils and the municipalities of Copenhagen and Frederiksberg may similarly refer pupils to special education of the type mentioned in section 20 (2) in State schools, in the schools of another county, in municipal schools or in private schools etc.

(2) Referral of pupils to private schools etc. can only take place with the approval of the parents, cf. section 54.

(3) Referral to the schools of another municipality can only take place for pupils attending the 7th to 10th form levels and pupils who are to be taught in special classes or in special schools, as well as pupils who live in outlying districts of a municipality and closer to a school in a neighbouring municipality.

(4) Teaching in pursuance of sections 8 and 9 may be shared by pupils from several schools.

(5) Teaching in pursuance of sections 8 and 9 may be organised in cooperation with the municipal youth school so that pupils can be referred to it, if necessary. The pupils shall however, if they so wish, be offered the possibility of receiving instruction in the Folkeskole for the full weekly number of lessons stipulated in the timetable.

23. (1) Pupils who cannot attend school for an extended period of time due to danger of infection or out of consideration for their health or welfare shall be taught in their homes or at the institution where they are staying.

(2) It shall be the responsibility of the municipal council to organise teaching in pursuance of subsection (1) at hospitals and other institutions in the municipality, which receive children between 6 and 18 years of age, unless the teaching of the children has been taken care of in some other way. The teaching may also be organised by the county council. The institution shall provide suitable premises for the teaching of the children.

(3) The Minister of Education shall lay down regulations pertaining to the teaching in pursuance of subsections (1) and (2), and may in this context decide that the budgets of the municipalities for this teaching shall be submitted to the county council for approval.

24. (1) Each independent school must include at least 3 consecutive form levels. In this context, the pre-school class shall be considered to be the lowest form level. Schools consisting as a maximum of the lowest 3 or 4 form levels may be placed under the management of another school, unless the number of pupils exceeds 100.

(2) The municipal council shall decide on the closing down of an independent school according to rules laid down by the Minister of Education. Final decisions on the closing down of a school must be taken no later than 1 December of the year prior to the beginning of the school year in which the closing down is expected to take place.

25. (1) The schools shall be divided into classes according to the number of pupils enrolled, cf. section 17 (1). At small schools, a class may be made up of several form levels within the 1st to 7th form level range.

(2) When distributing children in the 1st forms of the schools of the municipality, it must be endeavoured to keep each class together throughout the subsequent form levels in the basic school. A renewed division of classes cannot be made on the basis of the choice of subjects in pursuance of section 12 (3).

(3) For the pre-school class and the 1st and 2nd form levels, an integration of parts of the teaching may be organised. At small schools, the entire teaching at these form levels may be common. The Minister of Education may in special cases permit that an integration of the teaching shall also comprise older form levels than the pre-school class and the 1st and 2nd form levels.

(4) At the 1st to 10th form levels, the teaching may be organised in groups within the individual class or transversely to classes and form levels, where this is practical and pedagogically justified. At the 8th to 10th form levels, the teaching may furthermore be organised in groups within the individual class and transversely to classes and form levels on the basis of a continuous evaluation of the different needs of the pupils, cf. sections 13 (2) and 18 (4). This cannot be fixed in advance for an entire school year at a time. At all form levels, the pupils must be taught together for the major part of the school day.

26. (1) The municipal council shall see to the transport between the school and the home or the proximity of the home of:

1) Pupils in pre-school classes and the 1st to 3rd form levels, whose distance to school is more than 2, km; pupils at the 4th to 6th form levels, whose distance to school is more than 6 km; pupils at the 7th to 9th form levels, whose distance to school is more than 7 km; and pupils in the 10th form, whose distance to school is more than 9 km, and

2) pupils, whose distance to school is shorter than the above-mentioned, if considerations of their safety in traffic makes it particularly necessary.

(2) The municipal council shall furthermore see to the transport, to and from school, of sick and disabled pupils.

(3) The county council, and in Copenhagen and Frederiksberg the municipal council, shall see to the transport to and from school of pupils who receive instruction of the type mentioned in section 20 (2).

(4) In pursuance of the Social Assistance Act, the provisions laid down in subsections (1) to (3) above shall apply by analogy to the transport between school and daycare centre or private daycare facility provided by the municipality for pupils placed in daycare centres etc. outside school hours.

(5) The obligation to provide transport in pursuance of subsection (1) may be fulfilled by referring pupils to public transport or by refunding the expenses incurred in connection with their individual transport.

(6) The provisions in subsection (1) do not apply to pupils who attend another school than the district school.

(7) The Minister of Education may lay down more detailed provisions regarding the transport.

27. (1) With the approval of the parents, cf. section 54, the municipal council may arrange accommodation in the school town for pupils at the 7th to 10th form levels, if the daily transport between school and home is considered particularly unsafe or time-consuming.

(2) The accommodation may be arranged by referral to a boarding school, cf. section 22 (1) to (3).

Chapter 4

The Teachers

28. (1) In order to be considered for a teaching post in the basic school and the 10th form, a candidate must have completed the Folkeskole teacher training programme, cf. however subsections (2) and (3), or other teacher training approved by the Minister of Education in this respect. The approval may be made conditional upon the candidate passing a test at a college of education. The Minister of Education may in special cases deviate from the provision laid down in the first clause.

(2) Persons with special qualifications may be appointed to teach certain subjects.

(3) Pre-school teachers and infant school teachers, who have received training in pursuance of the regulations laid down to this effect, may teach at the 1st to 4th form levels as well as PE, textile design and home economics at the other form levels.

29. (1) In order to be considered for a teaching post in a pre-school class, a candidate must have completed the training course for educators or one of the training programmes mentioned in section 28 (3) or a similar programme approved by the Minister of Education in this respect. The approval may be made conditional upon the candidate passing a test at an educator training college. The Minister of Education may in special cases deviate from the provision laid down in the first clause.

30. (1) The teaching in pursuance of section 25 (3) shall be taken care of by staff with qualifications as those mentioned in sections 28 or 29.

30.a. (1) The Minister of Education may lay down more detailed provisions regarding the qualification requirements for persons, who are to assume special teaching tasks or tasks of a special nature in connection with the teaching.

31. (1) If requested, a teacher may be exempted from teaching the subject of Christian studies. If, on account of the exemption, full duty hours cannot be arranged for him, his salary shall be reduced accordingly; for teachers who are earning pension time, however, without any lowering of the pension age.

Chapter 5

Compulsory Education

Enrolment in and Admission to the Folkeskole

32. (1) Any child resident in this country shall be subject to compulsory education under the provisions laid down in sections 33 to 35, unless the child is covered by provisions on compulsory education laid down in other legislation. The same shall apply to children who are to stay in this country for a minimum period of 6 months.

33. (1) Compulsory education means an obligation to participate in the teaching provided in the Folkeskole or in teaching which is comparable to what is usually required in the Folkeskole.

(2) Children who participate in the teaching provided in a registered free elementary school, in a private upper secondary school, in a State upper secondary school, in a municipal or county upper secondary school, and children who receive teaching in a 24-hour institution in pursuance of the Social Assistance Act or who receive home tuition in pursuance of the provisions laid down in the Act on Free Schools and Private Elementary Schools, do not have to participate in the teaching of the Folkeskole. The same shall apply to pupils who, after having completed the 7th form, participate in courses at an approved continuation school ("efterskole"), home economics school, or a youth boarding school, or pupils who have been admitted to an approved course, where the teaching corresponds to that of the Folkeskole. The Minister of Education shall lay down rules pertaining to the extent to which the compulsory education requirement can be considered met beyond the period of the course.

(3) After the 7th form, the compulsory education requirement may furthermore be met through participation in full-time instruction in the municipal youth school in pursuance of the Act on Youth Schools, Production Schools and Non-Residential Folk High Schools as well as through participation in teaching in pursuance of section 9 (5).

(4) At the request of the parents, cf. section 54, the head of the school may permit that a pupil, after 7 years of education, is wholly or partly meeting the compulsory education requirement through participation in vocational training or occupational employment, when special circumstances indicate that this is to the benefit of the pupil. For pupils covered by subsection (2), the decision shall be made by the municipal council. The permission may be made conditional upon the pupil's participation in supplementary instruction in the youth school.

34. (1) Compulsory education shall commence on 1 August of the calendar year of the child's 7th birthday, and it shall terminate on 31 July, when the child has received regular instruction for 9 years (not including the pre-school class). The compulsory education requirement shall however terminate on 31 July of the calendar year of the child's 17th birthday at the latest or when he has completed basic school or equivalent education, cf. section 33 (2)-(4).

(2) At the request of the parents or with their consent, cf. section 54, the municipal council may authorize that a child's education be postponed to one year after the normal commencement of compulsory education, when such a step is justified by the child's development. The authorization may be made conditional upon the child's enrolment in a kindergarten or a pre-school class.

35. (1) The person who has custody of the child or the person who is actually taking care of the child shall see to it that the child meets the compulsory education requirement and must not obstruct this.

36. (1) At the request of the parents, cf. section 54, a child may be enrolled in a school from the beginning of the calendar year of his/her 5th birthday.

(2) The parents shall be entitled to have their child enrolled in a school in the district where the child lives or is resident, cf. subsection (3). The parents shall moreover be entitled to have their child enrolled in a school outside the district, if the school in question consents to enroll the child, and if it can be done within the overall financial framework laid down by the municipal council. The same shall apply, if the parents want to change school in the course of schooling.

(3) The municipal council shall determine the school districts of the municipality and may decide on the number of classes which can be established at the individual schools. Children shall be enrolled in a school in the district where they live or are resident. The municipal council may however decide that parents shall be free to choose from among several, or all, of the schools of the municipality. all, of the schools of the municipality.

(4) If the municipal council has decided that parents shall be free to choose from among several or all of the schools of the municipality, and if it is not possible to comply with all wishes of enrolment in a given school, the children living closest to the school shall be given priority. The municipal

council shall lay down any additional more detailed guidelines for the distribution of the children between the schools of the municipality.

(5) The municipal council may decide that applications for enrolment shall be submitted within a certain deadline.

(6) The Minister of Education may lay down provisions to the effect that a child may in special cases be admitted to or remain in a school in another municipality than the municipality of residence, including provisions pertaining to the payment by the municipality of residence to the municipality in which the school is located.

37. (1) At the request of the parents, cf. section 54, a child shall be admitted to a pre-school class in the calendar year of his/her 6th birthday, or later.

(2) At the request of the parents, cf. section 54, a child shall be admitted to a pre-school class in the calendar year, in which he/she will be 5 years old before 1 October, if he/she is considered to be able to follow the instruction in the pre-school class with a view to proceeding to the 1st form of the basic school in the following year.

38. (1) At the request of the parents, cf. section 54, a child shall be admitted to the 1st form in the calendar year in which he/she will be 6 years old before 1 October, if he/she is considered to be able to follow the instruction in class.

39. (1) It shall be the responsibility of the head of the school that all children enrolled in the school attend their respective classes.

(2) If a child has been absent from school, the parents shall, personally or in writing, inform the school of the cause of the child's absence, cf. section 35. If the child has been absent due to illness of more than 2 weeks' duration, the school may request a medical certificate to this effect.

Chapter 6

The Administration of the Municipal School System

The Municipal Council

40. (1) The municipal council shall have the overall responsibility for the school system of the municipality, and it shall see to it that all children of school age in the municipality are enrolled in the Folkeskole or receive an instruction of a similar standard to that which is normally required in the Folkeskole. The municipal council shall lay down the targets and framework for the activities of the schools. The municipal council shall supervise the activities of the schools.

(2) The municipal council shall make decisions in the following matters:

1) Grants to the school system and the financial framework of the individual schools.

2) The appointment and dismissal of headteachers and teachers. Decisions regarding the appointment of headteachers and teachers shall be taken on the recommendation of the school board concerned, cf. section 44 (7). appointment of headteachers and teachers shall be taken on the recommendation of the school board concerned, cf. section 44 (7).

3) The school structure, including the number of schools and the size of each school in terms of form levels, special education and special educational assistance in pursuance of sections 3 (2) and 4 (2), leisure-time education in pursuance of section 3 (3), and the school leisure-time scheme in pursuance of section 3 (4). The decisions shall be made upon consultation of the school boards of the schools concerned.

4) The framework for the setting up of classes, the number of lessons of the pupils, and special education etc.

5) General guidelines for the activities of the schools in pursuance of section 3 (5) and (6).

6) Other matters that are not delegated to the individual schools, including special educational assistance pursuant to section 4 (1), referral of pupils to instruction in other schools, guidelines for enrolment and admission, wholly or partly free provision of school meals as well as the school library scheme in the municipality.

(3) The municipal council shall approve the curricula of the schools upon proposal by the individual school boards.

(4) The municipal council may -wholly or partly -delegate its powers in pursuance of this Act to the school boards, with the exception of the powers following from its competence as grant-awarding authority and employer.

41. (1) After having heard the opinion of the school boards, the municipal council shall lay down a statute for the administration of the municipal school system. The statute shall among other things contain provisions about the following:

1) The number of parent representatives on the school board.

2) Voting members on the school board, cf. section 42 (4).

3) The appointment of a possible member of the municipal council to the the school board, cf. section 42 (3).

4) The procedure for the election of representatives to the school board.

5) The composition of possible joint advisory bodies for the municipal school system, cf. section 40 (4).

(2) The statute shall furthermore contain a description of any powers that may be delegated to the school board in pursuance of section 40 (4).

(3) Decisions made by the municipal council regarding the school structure etc., cf. section 40 (2), items 3) to 6) shall be recorded in an annex to the statute.

The School Board

42. (1) A school board shall be set up at each independent school, and it shall have the following composition:

1) 5 or 7 parent representatives elected by and from among persons who have custody of children enrolled in the school, cf. however, section 43 (1). The number of parent representatives must be 7, if the staff representatives are given the right to vote. The number of parent representatives must also be 7 in cases where a school comprises special classes, and the parent representation for such classes must be at least 1. enrolled in the school, cf. however, section 43 (1). The number of parent representatives must be 7, if the staff representatives are given the right to vote. The number of parent representatives must also be 7 in cases where a school comprises special classes, and the parent representation for such classes must be at least 1.

2) 2 representatives of the teachers and other staff elected by and from among the staff of the school.

3) 2 pupil representatives elected by and from among the pupils of the school.

(2) At the request of the school board, the municipal council may -at schools which only offer the first 5 form levels -deviate from the provision regarding pupil representation on the school board.

(3) At the request of the school board, the municipal council may decide that one of its members shall attend the meetings of the board in a non-voting capacity.

(4) The parent representatives shall be voting members. The municipal council may decide to grant voting rights to the teacher representatives and other staff representatives. The municipal council may moreover decide that the pupils shall be granted voting rights and whether such voting rights shall be restricted to specific matters. The parent representatives must at all times constitute a majority of the voting members.

(5) The chairman of the school board shall be appointed from among the parent representatives.

(6) The headteacher of the school shall serve as secretary to the board and shall take part in its meetings in a non-voting capacity.

(7) The parent representatives shall be elected for 4 years, cf. however subsection (8). The other members shall be elected for 1 year. No person serving on the staff of the school can be a parentelected member of the school board.

(8) The municipal council can -regardless of the stipulation in subsection (7), item 1 -decide that a new election shall take place to the school board of the school which receives all or a significant part of the pupils from a closed-down school.

(9) In those cases where 2 schools are merged, the municipal council may decide that all school board members function together until the expiry of the election period of the individual members.

(10) The pupil representatives shall not be permitted to attend that part of the deliberations which concerns individual pupils or teachers.

43. (1) The Minister of Education shall lay down rules pertaining to the election of parent representatives to the school board.

(2) A parent representative forfeits his eligibility to serve on the board, if his child is enrolled in one of the schools referred to in section 33 (2). A parent representative may demand to be exempted from membership of the school board, if his child leaves the school. Exemption from election and from membership as such shall be subject to the same stipulations as those laid down in the Local Government Election Act.

(3) The municipal council may grant per diem allowances, compensation for documented lost earnings, and travel allowances etc. to the parent representatives according to the stipulations laid down in the Local Government Act.

44. (1) The school board shall conduct its activities within the target and framework laid down by the municipal council, cf. section 40, and it shall moreover supervise the activities of the school.

(2) The school board shall lay down the principles for the activities of the school, including

1) the organisation of the teaching, and in this context the number of lessons of the pupils at each form level, the supply of optional subjects, the provision of special education at the school, and the distribution of pupils in classes,

2) the cooperation between school and home,

3) the information of parents about the pupils' benefit from the teaching,

4) the distribution of the work between the teachers, and

5) joint arrangements for the pupils during school hours, school camps, work experience etc.

(3) The school board shall approve the budget of the school within the financial framework laid down for the school.

(4) The school board shall approve teaching materials and draw up school rules.

(5) The school board shall -within guidelines laid down by the municipal council -decide whether adults shall be allowed to take part in the teaching of the Folkeskole in pursuance of section 3 (5), and it shall lay down principles to this effect.

(6) The school board shall -within guidelines laid down by the municipal council -decide whether the activities of the school shall comprise activities in pursuance of section 3 (6), and it shall lay down principles to this effect.

(7) The school board shall submit a recommendation to the municipal council regarding the appointment of headteachers and teachers, cf. section 40 (2), item 2.

(8) The school board shall draw up a proposal for the curricula of the school for submission to the municipal council. The school board shall submit its recommendation to the municipal council regarding innovation and development work to the extent such work exceeds the target and framework laid down by the municipal council.

(9) The school board may make recommendations and proposals to the municipal council pertaining to all issues relating to the school in question. The school board shall submit recommendations regarding all questions submitted to it by the municipal council.

The Headteacher of the School

45. (1) A headteacher shall be appointed at each independent school. The headteacher of a school shall be responsible for the administrative and educational management of the school and for the activities of the school vis-a-vis the school board and the municipal council.

(2) The headteacher shall be responsible for the supervision of and distribution of work tasks between the staff of the school, and he shall take all concrete decisions regarding the pupils of the school.

(3) The headteacher shall draw up proposals for the school board regarding the principles for the activities etc. of the school, cf. section 44 (2), and proposals for the budget of the school, cf. section 44 (3) within the financial framework laid down by the municipal council, cf. section 40 (2), item 1. item 1.

(4) The headteacher shall carry on his activities in cooperation with the staff.

Advisory Bodies

46. (1) A pedagogic council, which shall act as an advisor to the headteacher, shall be set up at each school. The council shall consist of all staff performing teaching and pedagogic tasks at the school.

(2) At all schools with 5 or more form levels, the pupils shall set up a pupils' council.

Chapter 7

The Administration of the County School System

47. (1) The county council shall appoint and dismiss headteachers and teachers in the county school system within the area of the Folkeskole. Appointments shall be made upon the recommendation of the school board of the school concerned.

(2) The Minister of Education shall be responsible for the supervision of the county school system within the area of the Folkeskole.

48. (1) The stipulations laid down in sections 42-46 shall apply by analogy to the county primary and lower secondary schools (Folkeskoler) with the modifications which follow from the special conditions relating to these schools.

Chapter 8

Expenditures in Relation to the Folkeskole

49. (1) All expenditures relating to the teaching of the Folkeskole shall rest with the municipalities in as far as there is no explicit legal framework establishing that these expenditures shall rest wholly or partly with the State, the counties or other authorities.

(2) Expenditures relating to special education in pursuance of section 20 (2) shall rest with the counties, with the exception of an amount per pupil determined by the Minister of Education, which shall rest with the municipalities.

(3) Expenditures relating to education at institutions outside the municipalities of Copenhagen and Frederiksberg, cf. section 23 (2), shall rest with the counties.

(4) The Minister of Education may lay down rules determining which municipality and which county shall have the final responsibility for expenditures relating to the teaching of the Folkeskole.

50. (1) The municipal council may request payment from

1) parents of pupils, who participate in educational activities in their leisure-time in pursuance of section 3 (3).

2) adults participating in the teaching of the Folkeskole in pursuance of section 3 (5).

3) persons participating in the activities of the cultural centres in pursuance of section 3 (6).

(2) The municipal council shall request payment from parents of children enrolled in a school leisure-time provision, cf. section 3 (4). The Ministry of Social Affairs' rules regarding payment for participation in day-care provisions for children and young people shall apply to the allocation of a family moderation for families with more than one child enrolled in school-leisure-time provisions, day-care institutions etc. and in the event that a municipality decides to grant a wholly or partly free place on account of the financial circumstances of the parents or if social or pedagogical reasons call for it.

(3) Payment in pursuance of subsections (1) and (2) can be collected in pursuance of the provisions pertaining to the collection of personal taxes.

(4) If a person, who receives social benefits in pursuance of the Act on Social Assistance, has omitted to pay for the school-leisure-time provision, cf. section 3 (4), the municipal council may withhold further monthly payments of future social benefits.

(5) Arrears of payment for children's participation in the school-leisure-time provision can be collected by means of a set-off in the family allowance according to provisions laid down in the Act on Family Allowance.

Chapter 9

Complaints

51. (1) Complaints about decisions taken by the individual schools may -within a deadline of 4 weeks from the notification of the decision -be brought before the municipal authorities.

(2) A decision taken by the municipal council in pursuance of subsection (1) and other decisions taken by the municipal council regarding the municipal school system cannot be brought before a higher administrative authority. The Minister of Education may however lay down rules to the effect that certain decisions can be brought before the Minister.

(3) Decisions taken by the county council in pursuance of subsection (1) and other decisions taken by the county council regarding the municipal school system cannot be brought before a higher administrative authority, cf. however subsection (4).

(4) Decisions taken by the county council regarding the teaching in pursuance of section 20 (2) may -within a deadline of 4 weeks from the notification of the decision -be brought before the Minister of Education by the authorities, organisations or persons who are affected by the decision.

Chapter 10

Other Provisions

52. (1) The Minister of Education may lay down general rules regarding measures to further good order in the schools, including rules regarding the referral of pupils to other schools in the municipality and rules regarding the referral of pupils in the 10th form to other educational or occupational measures. The Minister of Education may furthermore lay down rules regarding the schools' supervision of the pupils during school hours.

53. (1) Upon negotiation between the municipal council and the ministers in the municipality, time shall be set aside for the preparation for confirmation. If agreement cannot be reached between the parties, the decision shall be taken by the municipal council upon consultation of the parish councils involved. councils involved.

(2) The preparation for confirmation shall be ensured the necessary time within the framework indicated in section 16 (4).

54. (1) The rights of the parents in pursuance of sections 12, 13, 14, 20, 22, 27, 33, 34 and 36-38 and the rules laid down in pursuance of the act shall rest with the person(s) who has(have) the legal custody of the pupil. Pupils, who are not subject to the rules about parental custody, shall make their own decisions in pursuance of sections 12 (1) and (3), 14 (6), 20 (1), 22 (2), and 27 (1).

(2) The school may consider the person who has the pupil in his care as authorized to act on behalf of the person who has the legal custody of the pupil, except when it comes to questions of school start and duration of schooling.

55. (1) The Minister of Education may deviate from the provisions of the present act, with the exception of the provisions laid down in chapters 1 and 4, to the extent it is deemed necessary in order to promote innovative work or pedagogical development work or in order to keep small schools in operation.

(2) Subject to the Minister of Education's decision, the State may award grants to innovation activities and pedagogical development work.

56. (1) For the performance of i.a. legislative and guidance functions, the Minister of Education may request any information that he deems necessary for the performance of these tasks from the municipal council and the county council.

Chapter 11

The Folkeskole Council

57. (1) The Minister of Education shall set up a Folkeskole Council. The Folkeskole Council shall act as an advisor to the minister in all questions relating to the Folkeskole and may in this context recommend the initiation of development work and research projects in relation to the Folkeskole to the Minister.

(2) The council shall consist of a chairman and 14 members, who shall be appointed by the Minister of Education in the following way:

- 1) The chairman shall be appointed by the Minister of Education,
  - 2) 2 members with subject-related and pedagogical expertise shall be appointed by the Minister of Education,
  - 3) 2 members shall be appointed upon the recommendation of the National Association of Local Authorities and the municipalities of Copenhagen and Frederiksberg jointly,
  - 4) 2 members shall be appointed upon the recommendation of the Danish Union of Teachers,
  - 5) 2 members shall be appointed upon the recommendation of the parents' organisation, "Skole og Samfund",
  - 6) 2 members shall be appointed upon the recommendation of the pupil organisations,
  - 7) 1 member shall be appointed upon the recommendation of the National Association of Headteachers, member shall be appointed upon the recommendation of the National Association of Headteachers,
  - 8) 1 member shall be appointed upon the recommendation of the National Association of School Directors,
  - 9) 1 member shall be appointed upon the recommendation of the Joint Council for Youth and Adult Education, and
  - 10) 1 member shall be appointed upon the recommendation of the Danish Youth Council and the Joint Sports Council jointly.
- (3) The members shall be appointed for a period of up to 3 years.
  - (4) The Folkeskole Council shall lay down its own rules of procedure.
  - (5) The Ministry of Education shall assume the secretarial functions of the council.

Coming into Force

58. (1) The present act shall come into force on 1 August 1994.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Radana Hynčicová
Katedra:	Ústav speciálněpedagogických studií
Vedoucí práce:	doc. Mgr. PaedDr. Jan Michalík, Ph.D.
Rok obhajoby:	2012

Název práce:	Speciálněpedagogická podpora a její organizace v Dánsku
Název práce v angličtině:	Special Needs Education Support And Its Organization In Denmark
Anotace práce:	Diplomová práce se zabývá poskytováním a organizací speciálně pedagogické podpory v Dánsku. Cílem práce je zjištění a popsání současné situace i legislativy v oblasti poradenství, posuzování specifických potřeb, podání stížností a odvolání na speciálně pedagogickou podporu v Dánsku. Část práce je věnována popisu dánského a českého systému školství a jejich specifik. V samostatné kapitole podáváme čtenáři podrobné informace o systému a procesu zpracování stížností na speciální vzdělávání v Dánsku.
Klíčová slova:	Vzdělávací systém, speciálně pedagogická podpora, instituce pedagogicko-psychologického poradenství, Dánsko, speciální vzdělávací potřeby
Anotace práce v angličtině:	This diploma thesis analysis the special education support and its organization in Denmark. The goal of this work is to find out and describe current situation and legislation of counselling, assessment of special education needs and filing complaints and appeals regarding special education support in Denmark. One part of this paper is focused on a description of danish and czech education systems and their specifics. The last part provides more detailed information about system and procedure of processing appeals on special education in Denmark.
Klíčová slova v angličtině:	Education system, special education support, institutions of pedagogical-psychological counselling, Denmark, special education needs

Přílohy vázané v práci:	<p>Příloha č. 1 - Adresář pedagogicko-psychologických center PPR v Dánsku</p> <p>Příloha č. 2 - Pedagogical Note</p> <p>Příloha č. 3 - Žádost o pedagogicko-psychologické vyšetření (elektronický nástroj komuny Kodaň - Københavns Kommune)</p> <p>Příloha č. 4 - Act on the Folkeskole (Folkeskoleloven)</p>
Rozsah práce:	81 s. + 43 s. příloh
Jazyk práce:	Český jazyk